

127
70
A. GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP.

197 157
40 70
82
KALENDARZ

DOMOWY

NA ROK ZWYCZAJNY

1834

178
ROK SIÓDMY.

(CENA ZŁP. 2.)

NIEKTÓRE DZIEŁA UŻYTECZNE U A. GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP.

DZIEŁA AUTORKI PAMIĄTKI PO DOBREJ MATCE.

Pamiętka po dobrej Matce edycja 5ta na papierze lepszym złp. 6 gr. 20, na zwyczajnym złp. 5.

Gotówek, powieść naśladowana z niemieckiego i ofiarowana dzieciom polskim na kolendę złp. 2.

Kolenda dla małych dzieci książeczka obejmująca 264 obrazków iluminowanych, zastosowanych do dzieciennego pojęcia i użytku złp. 8.

Assarmot, gra w kostki, ułożona dla dzieci z Tablicą iluminowaną i dwiema kostkami złp. 6 gr. 20.

Wiązanie Helenki; książeczka dla małych dzieci uczących się czytać; złp. 3 gr. 10.

Druga książeczka Helenki zawierająca powieści dla dzieci zaczynających już czytać złp. 2.

Książeczka do modlitwy dla dzieci z obrazkami i winiętami na zwyczajnym papierze złp. 6 gr. 20.

Amelia Matka 3 Tomy złp. 18.

Rozrywki dla dzieci 10 Tomów złp. 96.

Powieści z Pisma Świętego wybrane z ksiąg historycznych starego zakonu, na lepszym papierze złp. 8, na ostatnim złp. 6.

Powieści moralne dla dzieci, wydanie nowo poprawione, pomnożone i 4 rycinami ozdobione złp. 6.

DZIEŁA STANISŁAWA JACHOWICZA.

Bajki, Przypowiadki i Powieści edycja 5ta złp. 3.

Rozmowy Mamy z Józją służące za wstęp do wszelkich nauk, a mianowicie do Grammatyki, ułożone dla użytku młodzieży złp. 1 gr. 15.

Nauka w Zabawie dla dzieci z dwiema rycinami złp. 3.

DZIEŁA E. GOŁĘBIOWSKIEGO.

Domy i Dwory w Polsce, złp. 8.

Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym, lub niektórych tylko prowincjach; złp. 8.

Lud Polski, jego zwyczaje i zabobany, z ryciną złp. 8.

Ubiory w Polsce od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych, sposobem dyktowania ułożone i opisane złp. 8.

Spis rzeczy do powyższych 4ch Tomów Dzieł Gołębiowskiego złp. 2.

DZIEŁA J. N. KUROWSKIEGO.

Najnowsze spostrzeżenia nad chorobami, a mianowicie zaraźliwymi, koni, bydła, owiec i trzody chlewnej i sposoby ich leczenia, zebrane z najnowszych dzieł weterynaryjnych przez J. N. Kurowskiego złp. 5.

Wykład systematyczny zarazy Bydłęcej (czyli *wiegoszki*) w jej rozmaitych stopniach,

postaci i połączeniach z innymi zaraźliwymi chorobami, z dodaniem środków szerzenia i onej zapobiegających, przełożył z niemieckiego J. N. Kurowski złp. 3 gr. 15.

O urządzeniu gospodarstw według zasad rozumowanego rolnictwa Tomów 2, 2da tegoż złp. 13 gr. 10.

Opis gospodarstwa trzypolowego urządzonego jak być powinno, przez J. O. Elsnera, przełożył z niemieckiego J. N. Kurowski z dodaniem uwag i objaśnień, z ryciną wyobrażającą pralnię owiec, złp. 6.

Wypalanie wódki podług najnowszych odkryć przez J. N. Kurowskiego 2 Tomy z 15 Tablicami rycin złp. 24.

DZIEŁA RÓŻNYCH AUTORÓW I AUTOREK.

Opis chorób, tudzież sposoby i zabiegania czyli unikania takowych, oprócz środków lekarskich, za pomocą higieny; dzieło pokazujące przepisy higieniczne i wszelkie ostrożności, jakie w celu zachowania zdrowia rzeźniarzy, fabrykanci, naczelnicy rzemieślnicze warsztatów, i wszyscy nakoniec ludzie rozmaitem zatrudnieniem, mniej więcej zdrowiu szkodzącym, oddani, przedsiębrać powinni, Dobra F. Patisier, przełożone na język polski przez Sylwestra Pleszkowskiego Dr. Med. złp. 5.

Wody mineralne naturalne i sztuczne: Karlsbadzkie, Embskie, Maryembadzkie, Gierskie, Pyrmonskie i Spa, z dzieła F. L. Aręgo, w krótkości przełożył Dr. Med. Sylwester Pleszkowski złp. 2.

Rozbiór chemiczny wody mineralnej znajdujacej się pod miastem Busk, przez Dr. Werner As. Farm. w Radz. ogół. Lekarskiej złp. 1.

O gorączkach, a mianowicie o gorączce Typhus pod względem jej powstania i rozwoju, a także, biegu, leczenia i środków ochronnych w czasie jej epidemii, z dzieła Dr. Botana, przełożył na język polski Sylwester Pleszkowski Dr. Medyc. złp. 2.

Nauka poznawania lietz oraz zatkowe wyobrażenia czterech pierwszych działach rachunkowych, dla użytku matek obcych, przedmiot dzieciom swoim wykladać złp. 2. 10.

Opis stu nagród pięcioletniego wulania ofiarowane ku zabawie jego rówieśnikom przez Sandomierzankę złp. 2 gr. 15.

Mały Henryś, powieść moralna, przełożona z niemieckiego edycja 2ga złp. 4.

Zbiór Pisarzy Polskich a mianowicie pisma Łukasza Górnickiego Tomów 4.

Pamiętniki Janczara Tom 1.

Zywot poezciwego człowieka Młotaja Rej Tomów 3.

A. GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP.

KALENDARZ

DOMOWY

NA ROK ZWYCZAJNY

1834

MAJĄCY DNI 365.

(Na południk Warszawski ułożony.)

ZA POZWOLENIEM CENZURY RZĄDOWEJ.

W WARSZAWIE,

W Drukarni przy ulicy Żabińskiej pod N^{ro} 472.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok 1834 Ery Chrześcijańskiej jest rokiem:

- 6547 Peryodu Julińskiego.
 2587 Od założenia Rzymu podług Varrona.
 2581 Od Ery Nabonassara ustalonej dnia 26 Lutego 3967 peryodu Julińskiego, albo w roku 747. przed Ery Chrześcijańską według Chronologów, a w roku 746 podług Astronomów.
 2610 Olimpiad, albo 2gi rok 653 Olimpiady poczynający się w Lipcu 1834 r., odnosząc początek Olimpiad do r. 775 1/2 przed Ery Chrześcijańską albo do 1 Lipca r. 3938 peryodu Julińskiego.
 1249 Mahometan, poczynający się 21 Maja 1833 r. a kończący się 9 Maja 1834 według zwyczajny przyjętego w Konstantynopolu:

LICZBY ZWROTÓW KALENDARSKICH.

Podług nowego (Gregoryjańskiego) Kalendarza.	XI. — Liczba — — — XI.	Podług starego (Julińskiego) Kalendarza.
	XX. — Epakta — — — I.	
	XXIII. — Okres Słońca XXIII.	
	VII. — Poczet Rzymski VII.	
	E. — Litera Niedzielną G.	

ZNACZENIE WYRAZÓW W KALENDARZACH UŻYWANYCH.

Liczba złota.

Meton Astronom Grecki pierwszy znalazł, iż nowie Xieżyca po 19 latach słonecznych w tym samym prawie czasie przypadają. Liczba pokazująca ile lat upłynęło od pierwszego roku takowego okresu lat 19tu do roku bieżącego, nazywa się *Liczbą złotą*. Nazwisko złoty stąd pochodzi że ja Grecy złotem literami na wystawionej tablicy w Atenach znaczyli. Początek tego peryodu był na jeden rok przed Ery naszą. Liczba złota dla obudwóch Kalendarzy jest też sama. Do liczby lat danej dodając jedność, a sumę dzieląc przez 19, reszta pozostała będzie liczbą złotą; podług tego rok 1834 ma liczbę złotą 11.

Epakta.

Epakta pewnego roku jest liczba dni, o którą początek roku od ostatniego nowiu xieżyca naprzód się oddalił; pochodzi ona z różnicy między rokiem słonecznym a xieżycowym. Aby znaleźć Epaktę dla pewnego roku, potrzeba okres xieżyca czyli liczbę złotą dla tegoż roku, podług powyższego pravidła otrzymać, pomnożyć przez 11, od iloczynu odjąć 30 tyle razy ile się da, reszta okaże Epaktę Julińską; od tej ostatniej odjawszy 11, pozostała liczba będzie szukana Epakta Gregoryjańska; gdyby pierwsza reszta była mniejsza od 11, dodaje się do niej 30. Podług tego rok 1834 ma Epaktę Julińską 1; a Gregoryjańską 20.

Litera Niedzielną.

Dni tygodnia, poczynając od 1 Stycznia, oznaczają się siedmiał gloskami początkowemi alfabetu A, B, C, D, E, F, G, tak iż Sgo, 15go, 22go dnia też sama n. p. gloska A powraca. Jedną z tych glosek, która na dzień niedzielny przypada, zowie się *Literą Niedzielną*. Rok zwyczajny z 365 dni złożony zawiera 52 tygodnie i nadto dzień jeden; każdy zatem rok zwyczajny kończy się tym samym dniem tygodnia którym się zaczął; i tak, jeżeli rok zaczął się od Niedzieli, to ostatni tydzień skończy w Sobotę, która będzie dniem 364 roku, a że jeden dzień jeszcze pozostał, zatem rok skończy się także w Niedzielę, a rok następny zacznie się od Poniedziałku, rok trzeci zacznie się od Wtorku i tak następnie, z czego wypada, iż litera niedzielna co rok o jedno miejsce się cofa; jeżeli pewnego roku litera G była Niedzielną, następnego będzie F, trzeciego E, i tak dalej następowałyby, gdyby każdy rok był zwyczajny; lecz że rok przestępny zawiera 366 dni czyli 52 tygodnie i nadto 2 dni, zatem w roku czwartym litera niedzielna cofnie się o dwie gloski wstecz. Z tej przyczyny w roku przestępnym biorą się dwie litery jedną np. D i ta służy od 1 Stycznia do 23 Lutego, druga C tuż ją poprzedzająca od 24 Lutego do końca roku. Gdyby wszystkie lata zawierały tylko po 365 dni, natenczas litery niedzielne, które co-rocznie o jedno miejsce się cofają, po 7 latach też sameby wróciły i znów w takim samym jak pierwsi porządku postępowały, lecz że w Kalendarzu Julińskim każdy rok czwarty jest przestępny, cofając znowu literę o jedno miejsce, przeto mnożąc peryod liter, to jest 7, przez peryod lat przestępnych, to jest 4, wypadnie peryod 28 lat zawierający, który litery niedzielne od tego samego miejsca wraca.

W roku 1582, w którym reforma Kalendarza Julińskiego nastąpiła 10 dni w miesiącu Październiku wyrzuceno, gdy zamiast 5 Października ogłoszono 15ty; przez to litera niedzielna o 10 miejsc wyprzedziła Juliuszową czyli właściwie o 3 miejsca bo 10 — 7 = 3, a że

rok 1600 jako przestępny także w Kalendarzu Gregoryjańskim pozostał; zatem od roku 1582 do 1700 Gregoryjańska litera niedzielna o 3 miejsca naprzód od Julińskiej postąpiła; od r. 1700 do 1800 o 4 miejsca (bo lata wiekowe u Gregoryjańskiego są zwyczajne, zaś u Julińskiego, jako podzielne bez reszty przez 4 są przestępne i w nich jedna litera przybywa, przez co o 4 miejsca Gregoryjańska dalej jest od Julińskiej) od r. 1800 do 1900 o 5 miejsc od roku 1900 do 2100 o 6 miejsc, od 2100 do 2200 o 7 miejsc i t. d. Litera niedzielna dla Kalendarza Gregoryjańskiego na wiek 19, to jest od r. 1800 do 1900, w ten sposób się wyznajduje. Do liczby lat upłyniętych od r. 1900 dodaje się czwarta część tych lat (w liczbie całej nie mając względu na resztę) sumę dzieli się przez siedm, pozostała reszta odejmuje się od 5 lub 12, reszta pokaże litery niedzielną; gdy oznaczemy 1 przez A, 2 przez B, 3 przez C, 4 przez D, 5 przez E, 6 przez F, 7 przez G, podług tego na r. 1834 litera niedzielna jest 5 czyli E. Dla roku przestępnego brać potrzeba dwie litery, jedną otrzymamy tak jak dla roku zwyczajnego, a drugą tuż ją poprzedzającą, i tak r. 1832 który był przestępnym miał jedną literę od 1 Stycznia do 23 Lutego 1 czyli A, a drugą od 24 Lutego do końca roku 7 czyli G.

Dla Kalendarza Julińskiego łatwo wyznajduje się litera niedzielna cofając Gregoryjańską o 5 miejsc wstecz i tak r. 1834 ma literę niedzielnią G, zaś r. 1832 miał C i B.

Okres Słońca.

Okres słońca albo cykl słoneczny jest peryod 28 lat zawierający, po upłynieniu którego litera niedzielna powraca na to samo miejsce. Początek tego peryodu kładą na 9 lat przed Ery naszą: tak iż narodzenie Chrystusa przypadło w 10tym roku okresu słońca; ponieważ litery niedzielne wstecz postępują z miejsc swoich, zatem w 28 roku, to jest w końcu okresu słonecznego albo 19 roku po narodzeniu Chrystusa litera niedzielna A położono. Do liczby lat danej dodając 9 a sumę dzieląc przez 28, reszta będzie okresem słońca dla obudwóch Kalendarzy; gdyby żadna reszta nie wypadła, wtenczas znaczyłoby iż jest ostatni rok okresu czyli 28, podług tego na rok 1834 okres słońca jest 23.

Poczet Rzymski.

Indykeja albo Poczet rzymski jest peryod 15 lat zamykający, ten za czasów Cesarza Konstantyna przy publicznych sprawach używany był. Początek tego peryodu przypadł na 3 lata przed Ery naszą. Do liczby lat danej dodając 3, sumę dzieląc przez 15, reszta będzie Indykeją służącą dla obudwóch Kalendarzy. Na rok 1834 poczet rzymski jest 7.

ŚWIĘTA RUCHOME.

Rzymskie.

Niedziela Starozapustna 26 Styczn.
 Niedziela Zapustna — 9 Lutego.
 Popielec — — — 12 Lutego.
 Wielkanoc — — — 30 Marca.
 Krzyżowe dni — 5, 6, 7 Maja.
 Wniebowstąpienie Pańs. 8 Maja.
 Zielone Świątki — — 18 Maja.
 Trójcy Świętej — — 25 Maja.
 Boże Ciało — — — 29 Maja.
 Niedziela 1 Adwentu — 30 Listop.

Ruskie.

Miasojasta — — — Nedel 9 —
 Miasopust — — — 25 Fewrała.
 Syropust — — — 4 Mart.
 1 den welyk posta — 5 Mart.
 Woskresie-Xtowe — 22 Aprela.
 Woznese Hospod. — 31 Maja.
 Soszest S. Ducha — 10 Junji.
 Tielo Xtwe — — 21 Junji.
 Petrowa Posta — — 18 Junji.
 Miasopust Petrow Ned. 1 dni 4 —

Miesopustu, rachując od Nowego roku do Popielca, jest tygodni 6. Suchedni i wigilie oznacza +.

SUCHEDNI.

Pierwsze — — 19, 21, 22 Lutego. Trzecie — 17, 19, 20 Września.
 Drugie — — 21, 23, 24 Maja. Czwarte — 17, 19, 20 Grudnia.

WYKŁAD ZNAKÓW KALENDARSKICH.

☉ Now Xieżyca.	Lew
☿ Pierwsza Kwadra.	Panna
☼ Pełnia.	Waga
☿ Ostatnia Kwadra.	Niedzwiadek
☿ Baran	Strzelec
☿ Byk	Koziorożec
☿ Bliźnięta	Wodnik
☿ Rak	Ryby

Baran idzie przed Bykiem, po Bliźniętach Raki,
 Lew przed Panną uchodzi, są to letnie znaki;
 Waga chłodzi z Niedzwiażkiem, Strzelec zinnem grozi,
 Koziorożec ład wiąże, Wodnik, Ryby mrozi.

WBP kielce
PA/3227

9. Lubeży Klau Zutiwanke orzechy
z mo Ogrenka —
14. Marek Lwi Dr. naka orzechy z
mo Ogrenka Gniadeye

STYCZEN ma dni XXXI.
HENWAR.
JANUARIUS.

Dni ty:	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA:
1 S.	NOWY ROK Fulgentia Bisk.	20 Ichnatya.	1 Mieczysław blo.
2 C.	Makarego Opata.	21 Julianyi.	2 Strzeżysław.
3 P.	Daniela M. i Genowefy Pan.	22 Anastazyi.	3 Wlastimila.
4 S.	Itytusa Bisk. Męczen.	23 SS. M. w Kryty.	4 Dobromir.
5 N.	E. PO NOWYM ROKU. Telesfora.	24 N. 4 <i>Adw. Naw. R. Xtwa.</i>	5 Wlastibor.
6 P.	TRZECH KROLOW	25 ROZDESTWO XTWO.	6 Bojomir.
7 W.	Lucyana Męczennika.	26 SOBOR P. BOHOR.	7 Swiatosław.
8 S.	Seweryna Opata.	27 STEFANA I. MUCZ.	8 Mścibóg.
9 C.	Marcyanny Panny Męczen.	28 Mucz. w Nik.	9 Władymira.
10 P.	Agatona Pap. i Wilhelma Bis.	29 Muczenik Mlad.	10 Dobrosław.
11 S.	Higina Męczennika.	30 Anysyi	11 Krzesimir.
12 N.	E. PO 1 KRÓL. Honoraty Pan.	31 N. Rozd. Melanyi.	12 Czesława.
13 P.	Godfreda.	1 Hen. OB. HOS. i W.	13 Bogumir.
14 W.	Hilarego.	2 Sylwestra.	14 Radogost.
15 S.	Pawła i Pustelnika.	3 Malachia Pror.	15 Domosław.
16 C.	Marcella Papieża.	4 Sob. SS. Ap.	16 Włodzimir Sty.
17 P.	Antonięgo Opata.	5 Nawecz Bohajawlen.	17 Rościław.
18 S.	Katedry Sgo Piotra.	6 BOHOJAWLENIE.	18 Jaropelk.
19 N.	E. PO 2 KRÓL. Imie. Je. Kanut.	7 N. 1 po Boh. S. Jo. Kres.	19 Ratimir.
20 P.	Fabiana i Sebastjana.	8 Hryhorya.	20 Sobietyan.
21 W.	Agnieszki Panny Męcz.	9 Polyewkta.	21 Jarosława blo.
22 S.	Wincent. Mecz. i Anastazego.	10 S. Hryhorya Episk.	22 Witisław.
23 C.	Zaślubienie P.M. i Hildefonsa.	11 Fteodor.	23 Wrociława.
24 P.	Tymoteusza Biskupa.	12 Tatyanny Mucz.	24 Chwalibóg.
25 S.	Nawrócenie Sgo Pawła.	13 Ermila.	25 Miłosz.
26 N.	E. STAROZAP. Polikarpa B.M.	14 N. 2 po Boh. SS. O. w Sy.	26 Skarbimir.
27 P.	Jana Chryzostoma.	15 Pawła Wtyw.	27 Przybyśław.
28 W.	Karola W. Cesarza.	16 Weryki S. Petra Ap.	28 Radomir.
29 S.	Franci. Salezego Wyznawcy.	17 Antonya Welyk.	29 Zdzisław.
30 C.	Martyny Panny.	18 Aftanasya.	30 Dobrogniewa.
31 P.	Piotra Nol. i Marcelli Wdowy.	19 Makarya.	31 Spitogniew.

Przy. dn. mi. 10.

minut 24.

minut 41.

godz. 1 min. 1.

go. 1 mi. 21.

WODNIK

Słońce wchodzi w znak Wodni
ka d. 20 o god. 0 m. 40 po południu

LUNACYE.

Ostatnia kwadra dnia 2 o go-
dzinie 5 min. 37 wieczór.

Nów Lutego d. 10 o godz. 0
min. 34 po północy.

Pierwsza kwadra d. 18 o g. 4
min. 8 rano.

Pełnia d. 25 o g. 11 min. 36
rano.

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 4 Szabas. d. 11 Szabas i Roz-
chodez Szawat czyli 1 Szawat. d. 18
Szabas; 25 Szabas Szyre radosny.

LUTY ma dni XXVIII.
FEWRAŁ.
FEBRUARIUS.

Dni ty:	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA:
1 S.	† Ignacego Biskupa	20 Effemii.	1 Zegota.
2 N.	E. MIEŚC. OCZYSZCZ. N.P.M.	21 N. 3 po Boh. Maxyma.	2 Miłosława.
3 P.	Błażeja Biskupa Męczen.	22 Tymofteja.	3 Błażej.
4 W.	Weroniki Panny.	23 Klymentya.	4 Witosława bl.
5 S.	Agaty Panny Męczen.	24 Xenyi.	5 Dobrochna.
6 C.	Doroty Panny i Teofila.	25 Hryhorya.	6 Bohdana.
7 P.	Romualda Opata.	26 Xenofonta.	7 Szulisław błogo.
8 S.	Jana z Matty.	27 Jana Zlatoustu.	8 Gniewomir pl.
9 N.	E. ZAPUST. Apollonii Pan. Mę.	28 N. 4 po Bohoj. Efrema.	9 Gorysława.
10 P.	Scholastyki Panny.	29 Ichnatya.	10 Tomila bl.
11 W.	Eufrozyny Panny.	30 TRZECH ŚWIAT.	11 Swietochma.
12 S.	† Popielec Gauden. Bi. i Lu. W.	31 Kira i Joanna.	12 Radzyn S.
13 C.	Juliana Męcz. i Jordana.	1 Tryfona.	13 Jordan S.
14 P.	Walentego Kapłana Męcz	2 STRYT. HOSPOD.	14 Niemir.
15 S.	Fausta i Jowity.	3 Symeona.	15 Szczesław.
16 N.	E. WSTĘPNA. Julianny Pan.	4 N. 5 po Boh. Isydora.	16 Milada bl.
17 P.	Sabina Biskupa.	5 Abafii.	17 Swietorad.
18 W.	Konstancyi Panny Męcz.	6 Wokula.	18 Wielosława.
19 S.	† Konrada Wyznawcy.	7 Parftenya.	19 Czeisław błogo.
20 C.	Eucheryusza Biskupa.	8 Fteodora.	20 Lubomil.
21 P.	† Eleonory Panny.	9 Nikifora.	21 Onosława.
22 S.	† Paschazego Biskupa.	10 Charlampia.	22 Wrociśław bl.
23 N.	E. SUCHA. Romany Panny.	11 N. Mytara. Wlasya.	23 Przedziśława.
24 P.	Macieja Apostoła.	12 Meletya.	24 Bogusz.
25 W.	Flawiana Męczennika.	13 Martynya.	25 Sławobój.
26 S.	Alexandra i Sygryda BB.	14 Awxentya.	26 Mirosław.
27 C.	Anastazyi Panny i Fortunata.	15 Onysyma.	27 Wiarosława blo.
28 P.	Romana Wyznawcy.	16 Pamfilya.	28 Tworzimir.

Godzina 1. minut 50.

go. 2. minut 17.

go. 3. minut 44.

go. 3. min. 6.

RYBY.

Słońce wchodzi w znak Ryb d
19 o god. 3 min. 26 po północy.

LUNACYE.

Ostatnia kwadra dnia 1 o g. 2
min. 39 rano.

Nów Marca dnia 8 o god. 6
min. 25 wieczór.

Pierwsza kwadra d. 16 o go.
11 min. 5 wieczór.

Pełnia d. 23 o go. 10 min. 24
wieczór.

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 1, 8 Szabas; 10 Rozchodez A-
dor czyli 1 Ador; 15, 22 Szabas; 23 Pu-
rim maty.

MARZEC ma dni XXXI.			MART.		MARTIUS.	Przby. d. go. 3. m. 41.	BARAN	
Dni ty:	SWIĘTA RZYMSKIE.		SWIĘTA RUSKIE.		IMIONA SŁAWIA:		Słońce wchodzi w znak Barana d. 21 o god. 3 m. 29 rano. Początek Wiosny.	
1 S.	Albina Biskupa.		17 Fteodora.		1 Budzisław.		LUNACYE.	
2 N.	E. GŁUCHA. Hel. Ces. i Ame. P.		18 N. Blasyn. Leona.		2 Rodosława.			
3 P.	Kunegundy Cesarzowey.		19 Ahryppy.		3 Sławomila.		☾ Ostatnia kwadra dnia 2 o godzinie 1. min. 39 po południu. ☼ Nów Kwietnia d. 10 o go. 0 min. 41 po południu. ☾ Pierwsza kwadra d. 18 o g. 2 m. 27 po południu. ☼ Pełnia dnia 25 o godz. 7 m. 36 rano.	
4 W.	Kazimierza Królewicza.		20 Leona Ed.		4 Każymir S.			
5 S.	Fryderyka Opata.		21 Tymofteja.		5 Pokosław.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
6 C.	Wiktoryna Męcz. i Kolety.		22 Ewhenyi.		6 Wojsław.			
7 P.	Tomasza z Akwinu.		23 Polyewkta.		7 Bogowit blo.		Dnia 1 Szabas; d. 8 Szabas Szkulim radosny; d. 12 Roschodesz Ador drugi czyli 1 Adora II; d. 15 Szabas; d. 22 Szabas Zuchor; d. 24 Post Estery; d. 25 Purim czyli Zapusty; d. 26 Susan purim; d. 29 Szabas pura radosny.	
8 S.	Jana Bożego Wyznawcy.		24 Obr. III. S. Joan Kr.		8 Miłogost.			
9 N.	E. SRODOPOŚĆ. Franciszki R.		25 N. Miasopust. Tarasya.		9 Mscisława blo.		BYK	
10 P.	10. Męczenników.		26 Porfiry.		10 Bożesław.			
11 W.	Konstantyna i Pelagii.		27 Prokopia.		11 Ludosława blo.		LUNACYE.	
12 S.	Grzegorza Papieża.		28 Wasylya.		12 Swiatosz.			
13 C.	Nicefora Bisk. i Patrycyi.		1 Ewdok.		13 Nicisław.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
14 P.	Matyldy Królowej Wdowy.		2 Fteodota.		14 Bożena.			
15 S.	Cyryaka i Longina.		3 Ewtropia.		15 Długomil blo.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
16 N.	E. BIALA. Patryc. B. Tacy. M.		4 N. Syropust. Herasyina		16 Oycosław.			
17 P.	Gertrudy Panny.		5 1 den Posta. Konona.		17 Zbigniewa blo.		Dnia 5 Szabas Parzes nachodesz; d. 10 Roschodesz Nison czyli 1 Nison; d. 12 Szabas; d. 19 Szabas Hagudel czyli Wielka Sobota; d. 24, 25, Pesach czyli Wielkanoc uroczyste; d. 26 Szabas Mathamoad; d. 27, 28, 29 wolne Święta; d. 30 uroczyste święto Wielkanocne.	
18 W.	Gabryela Archaniola.		6 SS. 42 Muczen.		18 Boguchwał.			
19 S.	Józefa Obl. N. P. M.		7 Wasylya.		19 Bohdan.		BYK	
20 C.	Joachima Oyca N. P. M.		8 Fteofilakta.		20 Polemir.			
21 P.	Benedykta Opata.		9 40 Muczen.		21 Błogosław.		LUNACYE.	
22 S.	Pawła Bisk. i Oktawiusza.		10 Kodrata.		22 Godysław.			
23 N.	E. KWIECIEN. Katarzy. Król. Sz.		11 N. 1 Posta. Sofronya.		23 Czcimysława.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
24 P.	Marka i Tymoteusza.		12 Fteofana.		24 Zbisław.			
25 W.	Ireneusza Syrmieńskiego.		13 Nikifora.		25 Ludomira.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
26 S.	Ludgiera Biskupa.		14 Wenedykta.		26 Więcsław.			
27 C.	Wielki. Ruperta Biskupa.		15 Ahapia.		27 Świętobój.		Dnia 5 Szabas Parzes nachodesz; d. 10 Roschodesz Nison czyli 1 Nison; d. 12 Szabas; d. 19 Szabas Hagudel czyli Wielka Sobota; d. 24, 25, Pesach czyli Wielkanoc uroczyste; d. 26 Szabas Mathamoad; d. 27, 28, 29 wolne Święta; d. 30 uroczyste święto Wielkanocne.	
28 P.	Wiel. Syxta III Pap. i Doro. M.		16 Sawina.		28 Bohdal blo.			
29 S.	Wielka. Anastazego Wyzn.		17 Alexya Pro.		29 Krzesław.		BYK	
30 N.	E. WIELKANOC. Kwiry. M.		18 N. 2 Posta. Kyrka.		30 Szukosław.			
31 P.	WIELKANOC. Kornelli i Bal.		19 Chryzantfa.		31 Dobromira.		LUNACYE.	
KWIECIEŃ ma dni XXX.			APREL.		APRILIS.			
Dni ty:	SWIĘTA RZYMSKIE.		SWIĘTA RUSKIE.		IMIONA SŁAWIA:		Słońce wchodzi w znak Byka d. 20 o god. 3 min. 49 po południu.	
1 W.	Teodory Panny i Hugona.		20 SS. Otce w Synal.		1 Zbigniew.		LUNACYE.	
2 S.	Franciszka a Paulo Wyzn.		21 Jakowa Apost.		2 Sudimir.			
3 C.	Rycharda Biskupa.		22 Wasylya.		3 Mnożysław.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
4 P.	Izydora Biskupa.		23 Nikona.		4 Włastisław.			
5 S.	Wincentego z Ferrary Wyzn.		24 Zachary.		5 Borzywoj blo.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
6 N.	E. PRZEWODNIA. Wilhelma.		25 N. 3. Posta		6 Świętobor blo.			
7 P.	ZWIĄSTOWA. N. M. P. Epifa.		26 Sob. S. Hawrylla.		7 Przesław.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
8 W.	Dyonizego.		27 Matrony.		8 Radosław.			
9 S.	Maryi Egipczyanki.		28 Stefana.		9 Dobrosława.		BYK	
10 C.	Ezechiela Proroka.		29 Marka i Kiry.		10 Gorysław.			
11 P.	Leona Papieża.		30 Joanna.		11 Jaromir.		LUNACYE.	
12 S.	Juliusza Papieża.		31 Hipatya.		12 Lubosław.			
13 N.	E. 2 ro W. Grobu Chrystusa.		1 N. 4 Posta. A. Mar. Eg.		13 Przemysław.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
14 P.	Tyberysza.		2 Tyta.		14 Myślimir.			
15 W.	Ludwiki i Kassyldy Panien.		3 Nikity.		15 Wacława błogo.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
16 S.	Lamberta Biskupa.		4 Josyfa.		16 Nosisław.			
17 C.	Rudolfa Biskupa.		5 Fteodota.		17 Krasisław.		Dnia 5 Szabas Parzes nachodesz; d. 10 Roschodesz Nison czyli 1 Nison; d. 12 Szabas; d. 19 Szabas Hagudel czyli Wielka Sobota; d. 24, 25, Pesach czyli Wielkanoc uroczyste; d. 26 Szabas Mathamoad; d. 27, 28, 29 wolne Święta; d. 30 uroczyste święto Wielkanocne.	
18 P.	Apoloniusza Wyznawcy.		6 Ewtychia.		18 Gościsław.			
19 S.	Hermogenesa.		7 Hieorhia.		19 Władimir.		BYK	
20 N.	E. 3 ro W. Sulpicyusza Wyz.		8 N. 5 Posta. Irodyona.		20 Czesław Męcz.			
21 P.	Anzelma Bisk.		9 Ewpsychia.		21 Drogomil.		LUNACYE.	
22 W.	Sotera i Kaja Męczen.		10 Terentya.		22 Strzeżymir.			
23 S.	Wojciecha Biskupa Męcz.		11 Antypy.		23 Woyciech S.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
24 C.	Jerzego Męcz. i Bony Panny.		12 Wasylya.		24 Jerzy S.			
25 P.	Marka Ewangelisty.		13 Artemona.		25 Jarosław S.		SWIĘTA ŻYDOWSKIE.	
26 S.	Marcellina Męczen.		14 Martyna.		26 Spitimir.			
27 N.	E. 4 ro W. Teofila Biskupa.		15 N. Cwita. Arystarcha.		27 Bogufal.		☾ Ostatnia kwadra d. 1 o go. 2 min. 51 rano. ☼ Nów Maja dnia 9. o godz. 6 min. 6 rano. ☾ Pierwsza kwadra d. 17 o g. 1 min. 42 rano. ☼ Pełnia dnia 23 o g. 4 min. 0 wieczór. ☾ Ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 min. 56 wieczór.	
28 P.	Witalisa Męcz.		16 Iryny.		28 Żywisław.			
29 W.	Piotra Męcz.		17 Symeona.		29 Sławogost.		BYK	
30 S.	Katarzyny Senneńskiej.		18 Joanna.		30 Chwałisława.			

5. Mała Kława Gab. i. unta stanowiąc
i Kława ogrodnik

1. Mała 16. fu. Lubna przywiozła z P. Nowa

MAJ ma dni XXXI.			MAJ.			MAJUS.			Pr. d. 5. 7. m. 21. god. 7. m. 43. god. 8. m. 6. god. 8. m. 25. god. 8. m. 42.	
Dni ty:	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.							
1 C.	Filipa i Jakóba.	19 C. Welyki. Joanna.	1 Labomir.	BLIŹNIĘTA Słońce wchodzi w znak <i>Blizniat</i> dnia 21 o god. 4 m. 4 po południu.						
2 P.	Atanazego B. i Zygmunta Kr.	20 P. Welyki. Fteodora	2 Witimir.							
3 S.	Znalezienie S. Krzyża.	21 S. Welykaia. Januaria.	3 Świętosława.							
4 N.	E. 5 po Wiel. Floryana Męcz.	22 N. WOSK. XTWE. Fte.	4 Wienczysław.							
5 P.	† Piusa Papieża.	23 P. SWITLY Hieorhia.	5 Chotisław.							
6 W.	† Jana Apostoła w Oleju.	24 W. SWITLY Sawwy.	6 Gościwit blo.							
7 S.	† Domicelli Panny.	25 Marka Ewang.	7 Ludomila. S.							
8 C.	WNIEBOWSTAP. PAN.	26 Wasylya.	8 Stanisław.							
9 P.	S. STANISŁA. Grzego. z Naz.	27 Symeona.	9 Bożorad bl.							
10 S.	Izydora Oracza i Anton. Bis.	28 Jasona.	10 Cerpimir.							
11 N.	E. 6 po W. Mamerta Biskupa.	29 N. Flomina. SS. 9 Mu.	11 Ludowil.	LUNACYE. ☉ Nów Czerwca dnia 8 o god. 9 min. 49 wieczór. ☽ Pierwsza kwadra dnia 16 o god. 9 min. 19 rano. ☉ Pełnia dnia 23 o god. 0 m. 26 po północy. ☽ Ostatnia kwadra dnia 30 o god. 10 min. 18 rano.						
12 P.	Pankracego Biskupa.	30 Jakowa Apost.	12 Wszemił.							
13 W.	Serwacego Biskupa.	1 Maj. Jeremii Pror.	13 Cichosław.							
14 S.	Bonifacego Męczennika.	2 Aftanasya.	14 Dobiesław.							
15 C.	Zofii z 3 córkami i Simplicyta.	3 Tymofteja.	15 Strzeżysława.							
16 P.	Jana Nepomucena.	4 Pelahii.	16 Wienczysława.							
17 S.	Paschalisa Wyznawcy.	5 Iryny.	17 Sławomil.							
18 N.	E. ZESŁANIE S.DU. Felixa.	6 N. Myron. Jowa Praw.	18 Wszesław.							
19 P.	SWIATECZNY. Piotra Cele.	7 Znam. Krest. Hosp.	19 Krzesomyśl.							
20 W.	Bernarda Sejneńskiego.	8 Joanna Bohosława.	20 Bronimir.							
21 S.	† Heleny Król. i Poliekta Mę.	9 Isai i Nikolaja.	21 Przesława blo.	SWIĘTA ŻYDOWSKIE. Dnia 1 Ostatni dzień wielkanocny uroczysty; d. 3 Szabas; d. 10 Szabas i Rozchodesz Jer czyli i Jer, d. 17, 24 Szabas; d. 27 Lagbenmar dzień rado-sny; d. 31 Szabas.						
22 C.	Julii Panny Męcz.	10 Symeona.	22 Wisława blo.							
23 P.	† Hildenfonsa i Dezyderyusza	11 Mokia.	23 Budziwoj.							
24 S.	† Joanny Wdowy.	12 Epifanya.	24 Tomira.							
25 N.	E. TRÓJCY S. Magdal. Pan.	13 N. Razstab. Hlykieryi.	25 Borysława.							
26 P.	Filipa Neryusza.	14 Isydora Mucz.	26 Więcymil.							
27 W.	Jana Pap. i Bedy.	15 Pachomya Wcl.	27 Rusław.							
28 S.	Germana Biskupa.	16 Fteodora.	28 Jaromił.							
29 C.	BOŻE CIAŁO Teodozyi Wd.	17 Andronika.	29 Boguchwała.							
30 P.	Felixa Pap. i Ferdynan. Król.	18 Fteodota.	30 Szulimir.							
31 S.	Petronelli Panny.	19 Patrychia.	31 Bożesława.							
CZERWIEC ma dni XXX.			JUNJI.			JUNIUS.			god. 8. m. 53. god. 9. m. 2. Stanowisko dnia 27 Czer. Ub. d. m. 3.	
Dni ty:	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.							
1 N.	E. 2 po Sw. Nikodema i Prok.	20 N. Samara. Ftalyleia.	1 Światopolk.	RAK Słońce wchodzi w znak <i>Raka</i> d. 22 o god. 0 min. 35 po północy. Początek lata.						
2 P.	Erazma Biskupa.	21 Konstantyna i Heleny.	2 Ratysław blo.							
3 W.	Klotyldy Panny.	22 Wasylyka.	3 Bratumiła.							
4 S.	Opata Biskupa.	23 Michaila.	4 Litomił.							
5 C.	Bony i Waleryi.	24 Symeona.	5 Dobromiła.							
6 P.	Norberta Biskupa.	25 Obr. Hla S. Joanna.	6 Cichomir.							
7 S.	Roberta Opata.	26 Karpa Apostoła.	7 Wisław bl.							
8 N.	E. 3 po Sw. Maxymil. Medar.	27 N. Silipor. Fteraponta.	8 Wyszosław.							
9 P.	Pryma i Felicyana.	28 Nikity.	9 Sławój.							
10 W.	Bogumiła.	29 Fteodosyi.	10 Bogumił S.							
11 S.	Barnaby Apostoła.	30 Isaaka.	11 Rodomił.	LUNACYE. ☉ Nów Lipca dnia 7 o god. 11 min. 21 rano. ☽ Pierwsza kwadra dnia 14 o godz. 2 min. 38 po południu. ☉ Pełnia dnia 21 o god. 9 m. 46 rano. ☽ Ostatnia kwadra dnia 29 o god. 3 min. 22 rano						
12 C.	Onufrego Pustelnika.	31 WOZN. HOSP. Ermia.	12 Wyszomir.							
13 P.	Antoniogo Padewskiego.	1 Junii. Justyna Mucz.	13 Chotimir.							
14 S.	Bazylego.	2 Nikifora.	14 Przedzimir blo.							
15 N.	E. 4 po Sw. Wita i Modesta.	3 N. SS. Otec. Lukilyan.	15 Wit S.							
16 P.	Benona Biskupa.	4 Mytrofana.	16 Budzimir.							
17 W.	Adolfa Biskupa.	5 Dorofteia.	17 Drogomysł.							
18 S.	Marcellego.	6 Ilaryona.	18 Długosław.							
19 C.	Gerwazego i Protazego.	7 Fteodota.	19 Borysław blo.							
20 P.	Florentyny Panny.	8 Fteodora.	20 Bogna S.							
21 S.	Aloizego Gonrązi.	9 Kirylla.	21 Domysław.	SWIĘTA ŻYDOWSKIE. Dnia 1 Szabas; d. 8 Rozchodesz Sywon czyli i Sywon; d. 13 i 14 Zielone Świątki; d. 21 Szabas; d. 27 Post. chci Sywon; d. 28 Szabas.						
22 N.	E. 5 po Sw. Paulina Biskupa.	10 N. SOS. S.DUC. Tymof.	22 Broniwoj.							
23 P.	Agrypiny Panny.	11 P. SWITLY. Warftom.	23 Wanda.							
24 W.	Narudze. S. Jana Chrzciela	12 Onufrya Welyk.	24 Janisław.							
25 S.	Prospera Biskupa.	13 Akilyny.	25 Wlastimil.							
26 C.	Jana i Pawła MM.	14 Jetyseja Pror.	26 Rozmysław.							
27 P.	Władysława Króla.	15 Anosa Pr.	27 Władysław S.							
28 S.	† Leona Papieża.	16 Tychona.	28 Zbroisław.							
29 N.	E. 6 po Sw. PIOTRA i PAW.	17 N. 1 po Sosz. Manuila.	29 Wysomir.							
30 P.	Emilli i Lucyny Panien.	18 Petr Posta. Leontya.	30 Cichosław.							

JULIUS.

Ubytko dřeva m ³ 9	penut 21.	penut 30.	penut 24	5. 1. m ³ 10

LUNACYE.

• Ostatnia kwadra dnia 28 o go.
8 min. 31 wieczór.

SWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 5 Szabas; d. 8 Rozchodysz Tamuz czyli 1 Tamuz; d. 12, 19 Szabas; d. 24 Pośt szywe user betamuz na pamiątkę pierwszego zburzenia świątyni Jerozolimskiej; d. 26 Szabas.

AUGUSTUS.

[illegible]

LUNACYE.

• Ostatnia kwadra dnia 27 o go-
l min. 10 po południu.

SWIETA ZYDOWSKIE.

Dnia 2 Szabas; d. 6 Rozchodesz Aw, czyli 1 Aw; d. 9 Szabas; d. 14 Pascha, czyli pierwszy dzień zburzenia drugiego świątyni Jerozolimskiej; d. 16 Szabas Nachmu radosny; d. 20 Chamisz uster baw dzień radosny; d. 23 i 30 Szabas.

WRZESIEŃ ma dni XXX.

SENTIARR.

SEPTEMBER.

Dni ty:	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.
1 P.	Idziego Opata i Justa Męcz.	20 Samuela Pror.	1 Dzierżysław.
2 W.	Stefana Króla Węgierskiego.	21 Ftađeja Apost.	2 Czebóg.
3 S.	Eufrozyny P. i Izabelli Król.	22 Ahaftonyka.	3 Przysława S.
4 C.	Rozalii Panny.	23 Ewtychia.	4 Rościława.
5 P.	Wiktoryna Męcz.	24 Lappa.	5 Włodzisław.
6 S.	† Zacharyasza.	25 Warfolomeja Ap.	6 Drogowit.
7 N.	E. 16 po Sw. Reginy Panny.	26 N. 11 po Sosz. Adryana.	7 Domosława.
8 P.	NARODZENIE N. M. P.	27 Pimena.	8 Radosława.
9 W.	Adryana Męczennika.	28 Mojseja.	9 Sobiebor.
10 S.	Mikołaja z Tolentynu.	29 <i>Usik: Joanna Krest.</i>	10 Władybój.
11 C.	Prota Męcz. i Pulcheryi.	30 Alexandra.	11 Iściław.
12 P.	<i>Imienia Margii</i> Gwidona Wy.	31 <i>Poloz Poje. P. Bohor.</i>	12 Radzimir.
13 S.	Maureliusza.	1 <i>Sentiabr</i> Symeona Stól.	13 Chronisław.
14 N.	E. 17 po Sw. Podwyż. S. Krz.	2 N. 12 po Sosz. Mamenta	14 Ziemomysł bł.
15 P.	Nikodema Męcz.	3 Anfyma.	15 Budimił.
16 W.	Cypryana i Eufemii.	4 Wawilly.	16 Sedzisław.
17 S.	† Justyna Męcz. i 5 ran S. Fr.	5 Zacharyi Pr. i Elzb.	17 Drogoślawa.
18 C.	Józefa z Kop. i Tom. W.	6 C. S. Mich.	18 Dobrowit.
19 P.	† Januariusza Bisk. Męcz.	7 Sozonta.	19 Krzepimir.
20 S.	† Eustachyusza Męcz.	8 ROZDEST. P. BOH.	20 Mysłisław.
21 N.	E. 18 po Sw. Mateusza Apost.	9 N. 13 po Sosz. Joakima.	21 Bożydar.
22 P.	Maurycyego Męcz.	10 Mindory.	22 Zelimir.
23 W.	Tekli Panny.	11 Teodory.	23 Bogusława bł.
24 S.	Gerarda Bisk.	12 Aftonomia.	24 Homir.
25 C.	Ładysława i Aurelii Panny.	13 Kornylia.	25 Świętopolk.
26 P.	Władysława z Gel. i Cypr. M.	14 WODZ. CZ. KREST.	26 Ładysław bł.
27 S.	Kosmy i Damiana.	15 Nikity.	27 Damian Czesmir.
28 N.	E. 19 po Sw. Wacława Króla.	16 N. 14 po Sosz. Josafata.	28 Wacław S.
29 P.	Michała Archaniola.	17 Sofii.	29 Dadzibóg.
30 W.	Hieronima Doktora Kościoła	18 Ewmenya.	30 Imisław.

WAGA

Słońce wchodzi w znak Wagi dnia 23 o godz. 2 min. 31 po południu. *Początek Jesieni.*

LUNACYE.

☉ Now Października dnia 3 o godz. 4 min. 15 po południu.

☾ Pierwsza kwadra dnia 10 o godz. 6 min. 50 rano.

☉ Pełnia dnia 18 o godz. 0 mi. 42 po północy.

☾ Ostatnia kwadra dnia 26 o godz. 4 min. 32 rano.

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 5 Rozchodysz Elul czyli 1 Elul; d. 6, 13, 20, 27 Szabas.

PAŹDZIERNIK ma dni XXXI.

OKTIABR.

OCTOBER.

Dni ty:	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.
1 S.	Remigiusza Biskupa.	19 Trofima.	1 Zosłisław.
2 C.	Aniołów Stróżów.	20 Ewstafia.	2 Stanimir.
3 P.	Różana Maryi, Kandyda M.	21 Kondrata Apost.	3 Siemian.
4 S.	Franciszka Serafickiego.	22 Fokia Mucz.	4 Bratysław bł.
5 N.	E. 20 po Sw. Placyda i Flawii	23 <i>15 po Sosz. Zacz Joa.</i>	5 Zasław.
6 P.	Brunona Wyznawcy.	24 Ftekl Mucz.	6 Bronisław.
7 W.	Justyny Panny i Męczen.	25 Efrosynii.	7 Rosława.
8 S.	Brygidy Wdowy.	26 JOANNA BOHOŚL.	8 Wojsława bł.
9 C.	Dyonizego Bisk. Męcz.	27 Kalistrata.	9 Domogost.
10 P.	Franciszka Borg. Wyzn.	28 Charytona.	10 Tomil.
11 S.	Placydy Panny.	29 Kiryaka.	11 Dobromila.
12 N.	E. 21 po Sw. Maxymiliana B.	30 N. 16 po Sosz. Hryhorya	12 Grzmisław.
13 P.	Edwarda Króla.	1 Okt. POK. P. BOH.	13 Ziemisław.
14 W.	Kalixta Papieża.	2 Kipryana.	14 Dzierżymir bł.
15 S.	Jadwigi Wdowy i Teresy P.	3 Dyonysya.	15 Drogoślawa.
16 C.	Florent. Bisk. i Gawła.	4 Jerofteja.	16 Radzisław.
17 P.	Florentyny i Lucyny PP.	5 Charytyny.	17 Zytisława.
18 S.	Łukasza Ewang.	6 Ftomy Apost.	18 Bratomil.
19 N.	E. 22 po Sw. Piotra z Alk. W.	7 N. 17 po Sosz. Sergia.	19 Ziemowit bł.
20 P.	Ireny Panny i Przen. S. Woj.	8 Pelahii.	20 Budzisława.
21 W.	Urszuli Panny.	9 <i>Jakowa Apost.</i>	21 Daromita.
22 S.	Korduli Panny i Alfonsa.	10 Ewłampia.	22 Przybysława S.
23 C.	Jana Kapistr. Wyzn.	11 Filipa Apost.	23 Włostimir.
24 P.	Jana Kantego i Rafała Archa.	12 Prowa i Andronyka.	24 Siemisław.
25 S.	Krysia i Krysiana.	13 Karpa.	25 Samomysł.
26 N.	E. 23 po Sw. Alfonsa Króla.	14 N. 18 po Sosz. Nazarya.	26 Lutosław.
27 P.	Iwona Wyzn.	15 Łukiana.	27 Witomil.
28 W.	Szymona Judy.	16 Lonhina.	28 Władybóg.
29 S.	Narcysa Biskupa.	17 Osiy Pror.	29 Dalemil.
30 C.	Zenobii Panny.	18 Łuki Ap.	30 Przemysława bł.
31 P.	† Wolfganga Bisk.	19 Joila Pror.	31 Godzimir.

NIEDŹWIADEK

Słońce wchodzi w znak Niedźwiadka dnia 23 o godz. 10 mi. 52 wieczór.

LUNACYE.

☉ Now Listopada dnia 3 o godz. 0 min. 36 po północy.

☾ Pierwsza kwadra dnia 9 o godz. 5 min. 36 po południu.

☉ Pełnia dnia 17 o godz. 6 mi. 0 po południu.

☾ Ostatnia kwadra dnia 25 o godz. 6 min. 1 po południu.

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 4 Rozchazune czyli Nowy Rok 5595; d. 5 drugi dzień ur. Nowego Roku; d. 6 Post Gedalia; d. 11 Szabas; d. 12 Wigilia dnia sądnego; d. 13 Sądny dzień; d. 18, 19 Kuczki uroczyste; d. 20, 21, 22, 23, święta wolne kuczek; d. 24 święta palmowe; d. 25 i 26 ostatnie święta kuczek uroczyste.

LISTOPAD ma dni XXX.

NOJABR.

NOVEMBER.

Dni ty.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.
1 S.	WSZYSTKICH SWIĘTYCH.	20 Artemia.	1 Wacław.
2 N.	E. 24 po Sw. Wiktorya Bisk.	21 N. 19 po Sosz. Maryona	2 Witimir.
3 P.	Dzień Zadusz. Huberta Bisk.	22 Awerkia.	3 Chwałisław.
4 W.	Karola Boromeusza.	23 Jakowa Apost.	4 Mściwój.
5 S.	Zacharyasza i Elżbiety.	24 Arefty.	5 Sławomir bł.
6 C.	Leonarda Wyznawcy.	25 Markiana.	6 Wszewład.
7 P.	Opieki Maryi. Engelberta.	26 Dymitrya Mucz.	7 Zytomir.
8 S.	4 Koronatów.	27 Nestora.	8 Sędz wój.
9 N.	E. 25 po Sw. Teodora Męcz.	28 N. 20 po Sosz. Terentya	9 Bogodar.
10 P.	Andrzeja z Awelinu.	29 Anastazego.	10 Ludomir.
11 W.	Marcina Bisk.	30 Zenowia.	11 Spitosław.
12 S.	5 Braci Pol. M. Marcina Papie.	31 Stachia Apost.	12 Nowosław.
13 C.	Dydaka Wyznawcy.	1 Noj. Kosmy i Dam.	13 Wszerad.
14 P.	Serapiona Męcz.	2 Akindyna.	14 Wodzimir.
15 S.	Leopolda Wyzn.	3 Akepsyna.	15 Przebysław.
16 N.	E. 26 po Sw. Stanisła. Kostki.	4 N. 21 po Sosz. Joannyk.	16 Rodomir.
17 P.	Salomei Panny.	5 Halaktyona.	17 Zbislawa.
18 W.	Eugeniusza z kartaginy.	6 Pawła.	18 Stanis. Kostka S.
19 S.	Elżbiety Królów.	7 Jerona.	19 Drogomira.
20 C.	Felixa Walezyusza Wyzn.	8 SOB. S. MICH.	20 Sedzimir.
21 P.	Ofiarowanie N. P. M.	9 Onysyfora.	21 Sław.
22 S.	Cecylii P. Męcz.	10 Erasta.	22 Wszemila.
23 N.	E. 27 po Sw. Klemensa Pap.	11 N. 22 po Sosz. Miny.	23 Mitywój.
24 P.	Jana od Krzyża Wyzn.	12 Joanna Mil.	24 Darosław.
25 W.	Katarzyny Panny Męcz.	13 Joanna Złatoust	25 Chwałimira.
26 S.	Konrada.	14 Filipa Apostola.	26 Lechosław Lesz
27 C.	Borlaceda i Józefa.	15 Post Fil. Hurya.	27 Tomir.
28 P.	Rufina Męcz. i Mansweta.	16 Małteja Apost.	28 Gościрад.
29 S.	Saturnina Mecz.	17 Hryhorya.	29 Przemysław.
30 N.	E. 1 ADWENT. Andrzej Apost.	18 N. 23 po Sosz. Platona.	30 Ludosław.

GRUDZIEŃ ma dni XXXI.

DEKABR.

DECEMBER.

Dni ty.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	IMIONA SŁAWIA.
1 P.	Eligiusza Biskupa.	19 Awdya Pror.	1 Samosław.
2 W.	Bibiany Panny.	20 Hryhorya.	2 Szulislawa.
3 S.	Franciszka Xawerego Wyzn.	21 WOWED. BOH.	3 Wislimir.
4 C.	Barbary Panny Męcz.	22 Filimona.	4 Lubomila.
5 P.	Sabby Opata i Chryzologa.	23 Amfilochia.	5 Spitosława.
6 S.	† Mikołaja Bisk.	24 Ekateryny Mucz.	6 Jarogniew.
7 N.	E. 2 ADWENT. Ambroze. Bis.	25 N. 24 po Sosz. Klymen	7 Ludomyśl.
8 P.	NIEPOK. POZ. N. M. P.	26 Alympia.	8 Boguwola.
9 W.	Waleryi Panny.	27 Jakowa.	9 Wyszoslawa.
10 S.	N. M. P. Loretań. i Eulalii.	28 Stefana.	10 Radzislawa bł.
11 C.	Damazego Papieża.	29 Paramona.	11 Wojmir.
12 P.	Syneyusza Męcz.	30 Andreja Apost.	12 Wolidar.
13 S.	Lucyi Panny.	1 Dekabr. Nauma Pror.	13 Władysława.
14 N.	E. 3 ADWENT. Spirydona B.	2 N. 1 Adw. Awwakuma	14 Stawibor bł.
15 P.	Ireneusza Męcz. i Euzebiusza.	3 Sofonya Pror.	15 Wolimir.
16 W.	Antoniny i Adelaidy.	4 Warwary Mucz.	16 Zdzislawa.
17 S.	† Łazarza Bisk.	5 Sawwy Oświa.	17 Zyrosław.
18 C.	Gracyana Bisk.	6 Nikolaja Ep.	18 Wszemir.
19 P.	† Nemezyusza Męcz.	7 Amwrosya.	19 Mścigniew.
20 S.	† Teofila.	8 Patapia.	20 Bogumila.
21 N.	E. 4 ADWENT. Tomasza Apost.	9 N. 2 Ad. ZACZ. P. BO.	21 Tomisław bł.
22 P.	Zenona Żolnierza.	10 Miny.	22 Drogomir.
23 W.	Wiktoryi Panny.	11 Danily.	23 Sławomira.
24 S.	† Adama i Ewy.	12 Spirydona.	24 Godzislawa.
25 C.	NARODZENIE CHRYSZTUSA P.	13 Ewstratya.	25 Grzymisław.
26 P.	SZCZEPANA MECZ.	14 Ftyrsa.	26 Wrociwój.
27 S.	Jana Ewangelisty.	15 Elewterya.	27 Radomyśl.
28 N.	E. PO. N. ROK. Młodzianków.	16 N. 3 Adw. Ahheia Pr.	28 Godzislaw.
29 P.	Tomasza Kantuarijskiego.	17 Danyła Pror.	29 Tosław bł.
30 W.	Dawida Króla.	18 Sewastyana Mucz.	30 Ludomił.
31 S.	Sylwestra Papieża.	19 Wonyfanta Mucz.	31 Lassota.

STRZELEC

Słońce wchodzi w znak Strzelca dnia 22 o godz. 7 min. 22 po południu.

LUNACYE.

☾ Now Grudnia dnia 1 o go. 9 min. 42 rano.

☾ Pierwsza kwadra dnia 8 o g. 8 min. 4 rano.

☾ Pełnia dnia 16 o go. 0 min. 22 po południu.

☾ Ostatnia kwadra dnia 24 o godz. 5 min. 12 rano.

☾ Now dnia 30 o godz. 8 min. 22 wieczór.

SWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 1 Szabas; d. 3 Rozchodez Cheszoon czyli 1 Cheszwon; d. 8, 15, 22, 29. Szabas.

KOZIORÓŻEC

Słońce wchodzi w znak Koziorożca dnia 22 o god. 7 min. 57 rano. Początek zimy.

LUNACYE.

☾ Pierwsza kwadra dnia 8 o go. 2 min. 7 rano.

☾ Pełnia dnia 16 o god. 6 min. 19 rano.

☾ Ostatnia kwadra dnia 23 o g. 2 min. 14 po południu.

☾ Now Stycznia dnia 30 o go. 8 min. 37 rano.

SWIĘTA ŻYDOWSKIE.

Dnia 3 Rozchodez Kistow czyli 1 Kistow; d. 6, 13, 20 Szabas; d. 27 Szabas Chanuka i następne dni 8 radośnie na pamiątkę zwycięstwa Machebeuszów.

RACHUBA MAHOMETAŃSKA.

Turcy, Arabowie, Persowie, Tatarzy i inni wyznawcy nauki koranu liczą swój rok od ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny r. 622 16 Lipca Ery naszej; tę epokę zowią oni Hedżirą. Początek ich Nowego Roku 1250 który jest rokiem zwyczajnym przypada dnia 9 Maja roku naszego 1834. Niedziele obchodzą w Piątek. Święta na rok 1249 (1250) hedżiry czyli nasz 1834, które obchodzą podług nowiu i początku miesięcy, są:

1249 Dnia	11	Stycznia	pierwszy	Ramadan	mięsiąc	postu.
	10	Lutego		I	Szewwal	wielki Bejram.
	11	Marca		I	Dsul-kade.	
	10	Kwietnia		I	Dsul-hedsze.	
1250	9	Maja		I	Moharrem,	początek roku 1250.
	8	Czerwca		I	Safar.	
	7	Lipca		I	Rebi-el-awwel.	
	6	Sierpnia		I	Rebiel acher.	
	4	Września		I	Dszemadi-el-awwel.	
	3	Października		I	Dszemadi-el-acher.	
	2	Listopada		I	Redszeb czyli Rajab.	
	2	Grudnia		I	Szaban.	
	31	Grudnia		I	Ramadan	mięsiąc postu.

Główniejsze święta Turków są: noc tajemnic 4 Redszeb, Wniebowstąpienie Mahometa 28 Redszeb, Pierwszy Ramadan, miesiąc postu, Wielki Bejram miesiąc Szewwal, Mały Bejram 10 Dsulhedsze, Nowy Rok Igo Moharrem, Święta Noc czyli urodzenie Mahometa 11 Rebielawwel, Zdobyćie Konstantynopola dnia 20 Dszemadi-el-awwel.

Turcy Kalendarz swój nie podług słońca jak my, lecz podług księżyca regulują; mają period 30 lat zawierający z których każdy 354 dni zamyka, wyjąwszy rok 3, 5, 7, 10, 13, 15, 18, 21, 24, 26, 29, który jest przestępny 355 dni mający. Dzień przybyszowy jest u nich zawsze dniem ostatnim roku (u nas dzień 24 Lutego). W każdym perypodzie o 30 latach jest 19 lat zwyczajnych po 354 dni zawierających, a 11 przestępnych po 355; zatem 30 lat zawierają 10631 dni; rok przeto Turecki średni wynosi 354 11/30 dni; ztąd stosunek roku Tureckiego do Juljusowego jest jak 354 11/30 do 365 1/4, albo jak 1 do 1,030,714. Początek dnia rachują od zachodu słońca.

DNI GALOWE W ROSSYI I W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

W S t y c z n i u.

- Dnia 13 (1) Stycznia Nowy Rok Ruski i Rocznicą Urodzin N. W. X. HELENY PAWŁOWNEY.
Dnia 19 (7) Stycznia Rocznicą Urodzin N. W. X. ANNY PAWŁOWNEY.

W L u t y m.

- Dnia 9 (28 Stycznia) Rocznicą Urodzin N. W. X. MICHAŁA PAWŁOWICZA.
Dnia 15 (3) Lutego Imieniny N. W. X. ANNY PAWŁOWNEY oraz Święto Orderu S. Anny.
Dnia 16 (4) Lutego Rocznicą Urodzin N. W. X. MARYI PAWŁOWNEY.

W M a r c u.

- Dnia 9 Marca (25 Lutego) Rocznicą Urodzin N. W. X. MARYI MICHAŁOWNEY.

W K w i e t n i u.

- Dnia 29 (17) Kwietnia Rocznicą Urodzin N. Cesarzowica W. X. ALEXANDRA MIKOŁAJEWICZA Następcy Tronu.

W M a j u.

- Dnia 3 Maja (21 Kwietnia) Imieniny Jój Ces. Król. Mci N. ALEXANDRY FEDOROWNEJ, tudzież Imieniny N. W. X. ALEXANDRY MIKOŁAJEWNEY.
Dnia 8 Maja (26 Kwietnia) Uroczystość Orderu S. Stanisława.
Dnia 25 (14) Maja Rocznicą Urodzin N. W. X. ELŻBIETY MICHAŁOWNEY.

W C z e r w c u.

- Dnia 2 Czerwca (21 Maja) Imieniny N. W. X. KONSTANTYNA MIKOŁAJEWICZA, i N. W. X. HELENY PAWŁOWNEY.

Dnia 20 (8) Czerwca Pamiątka Uroczystości Ogłoszenia Królestwa Polskiego.

W L i p c u.

- Dnia 7 Lipca (25 Czerwca) Rocznicą Urodzin Jego Ces. Król. Mości N. MIKOŁAJA PAWŁOWICZA CESARZA WSZECH ROSSYI i KRÓLA POLSKIEGO, oraz Rocznicą Urodzin N. W. X. ALEXANDRY MIKOŁAJEWNEY.

- Dnia 13 (1) Lipca Rocznicą Urodzin J. C. K. M. N. ALEXANDRY FEDOROWNEJ.

- Dnia 23 (11) Lipca Imieniny N. W. X. OŁGI MIKOŁAJEWNEY.

W S i e r p n i u.

- Dnia 3 Sierpnia (22 Lipca) Imieniny N. W. X. MARYI MIKOŁAJEWNEY, N. W. X. MARYI MICHAŁOWNEY i N. W. X. MARYI PAWŁOWNEY.

- Dnia 8 Sierpnia (27 Lipca) Rocznicą Urodzin i Imieniny N. W. X. MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA.

- Dnia 18 (6) Sierpnia Rocznicą Urodzin N. W. X. MARYI MIKOŁAJEWNEY.

- Dnia 28 (16) Sierpnia Rocznicą Urodzin N. W. X. KATARZYNY MICHAŁOWNEY.

W W r z e ś n i u.

- Dnia 3 Września (22 Sierpnia) Rocznicą koronacji Jego Ces. Król. Mci MIKOŁAJA PAWŁOWICZA i Jój Ces. Król. Mci N. ALEXANDRY FEDOROWNEJ.

- Dnia 11 Września (30 Sierpnia) Imieniny N. Ces. W. X. ALEXANDRA MIKOŁAJEWICZA Następcy Tronu, Rocznicą Urodzin N. W. X. OŁGI MIKOŁAJEWNEY i święto Orderu S. Alexandra Newskiego.

- Dnia 17 (5) Września Imieniny N. W. X. ELŻBIETY MICHAŁOWNEY.

- Dnia 21 (9) Września Rocznicą Urodzin N. W. X. KONSTANTYNA MIKOŁAJEWICZA.

W P a ź d z i e r n i k u.

- Dnia 4 Października (22 Września) Święto Orderu Sgo Równopostolskiego Xcia Włodzimierza.

- Dnia 25 (13) Paźd. Rocznicą Urodzin N. W. X. MICHAŁA MIKOŁAJEWICZA.

W L i s t o p a d z i e.

- Dnia 20 (8) Listopada Imieniny N. W. X. MICHAŁA MIKOŁAJEWICZA i N. W. X. MICHAŁA PAWŁOWICZA, tudzież święto wszystkich Cesar. Rossyjskich orderów.

W G r u d n i u.

- Dnia 2 Grudnia (20 Listopada) Pamiątka wstąpienia na Tron J. Ces. Król. M. N. MIKOŁAJA PAWŁOWICZA.

- Dnia 6 Grudnia (24 Listopada) Imieniny N. W. X. KATARZYNY MICHAŁOWNEY i święto Orderu S. Katarzyuy, wielkiej Męczenniczki.

- Dnia 8 Grudnia (26 Listopada) Święto Orderu Sgo Jerzego Wielkiego Męczennika.

- Dnia 12 Grud. (30 Listop.) Święto Orderu Sgo Andrzeja Apost.

- Dnia 18 (6) Grudnia Imieniny J. C. Król. Mci N. MIKOŁAJA PAWŁOWICZA CESARZA WSZECH ROSSYI i KRÓLA POLSKIEGO.

Ewangelie na wszystkie święta porządkiem na r. 1834 ułożone.

- Na Nowy Rok u Łukasza S. w r. 2 o obrzezaniu Chrystusa.
— N. po N. r. u Mat. S. w roz. 3 O chrzcie Chrystusa w Jordanie.
— 3 Króle u Mat. S. w roz. 20 o SS. 3 Królach.
— Niedz. 1 po 3 Kr. u Łuk. S. w roz. 2 o Chrystusie w 12 latach.
— N. 2 po 3 Kr. u Łuk. S. w roz. 2 o godach w Kanie Galilejsk.
— S. Starozapustną u Mat. S. w r. 20 o robotnikach w winnicy.
— N. Mięsoj. u Łuk. S. w r. 8 o nasieniu i roli.
— Oczyszczenie N. M. P. u Łuk. S. w r. 2 o pragn. Chr. do koła. Jezorol.
— N. Zapust. u Łuk. S. w roz. 18 Jezus przepowiada swą mękę.
— Popielec u Mat. S. roz. 6 o poście.
— N. Wstępną u Mat. S. w r. 4 o diable który kusił Jezusa.
— N. Sucha u Mat. S. w roz. 17 o przemienieniu się Jezusowem.
— N. Glucha u Łuk. S. w r. 11 o wyrzuceniu czartów.
— N. Środopost. u Jana S. w r. 6 o nakarmieniu 5000 ludzi.
— N. Biała u Jana S. w r. 8 o żydach chcących ukamienować Jezusa.
— N. Kwietnia u Mat. S. w r. 21 o wejściu Jezusa do Jerozolimy.
— Wielki Czwartek u Jana S. w r. 10 o wieczery Pańskiej.
— Wielki Piątek Passya według Jana S. w r. 15 i 19.

Na N. Wielkan. u Marka S. w r. 16 o zmartwychwstaniu Chrystusa.
 Poniedz. Wielkanocny u Luk. S. w r. 25 o 2 uczniach Chrystusa.
 N. Przewodni u Jana S. w r. 20 o pokazaniu się Jez. uczniom.
 Zwiastowanie N. M. P. u Luk. S. w r. 1 o postaniu Anioła Gabrielu do N. M. P.
 N. 2 po Wielk. u Jana S. w r. 10 o Chrystusie dobrym pasterzu.
 N. 3 po Wielk. u Jana S. w r. 16 o odeszyciu Chrystusa do Ojca.
 N. 4 po Wielk. u Jana S. w r. 16 o przyzyciu Chr. odeszyciu.
 N. 5 po Wielk. u Jana S. w r. 16 o skutku prosby w Imie Jez.
 Wniebowstap. Paus. u Marka S. w r. 16 o wniebowstap. Paus.
 S. Stanisława u Luk. S. w r. 14 Kto może być uczniem Chrystusa.
 N. 6 po Wielk. u Jana S. w r. 15 o przyjęciu pociechy Ducha S.
 Zestanie D. S. u Jana S. w r. 14 o zstaniu Ducha S.
 Poniedz. Święt. u Jana S. w r. 3 o rozmowach Chr. z Nikodemem.
 N. SS. Troję u Mat. S. w r. 18 o mocy danej Jezusowi.
 Boże Ciało u Jana S. w r. 6 o ciele i krwi Chryst.
 N. 2 po Sw. u Luk. S. w r. 14 o wezwaniu na wielką wieczerzę.
 N. 3 po Sw. u Luk. S. w r. 15 o zgubieniu ocy i groszu.
 N. 4 po Sw. u Luk. S. w r. 5 o obfitym Piotra potowie ryb.
 N. 5 po Sw. u Mat. S. w r. 5. O sprawiedliwości i pojednaniu się z brat.
 N. 6 po Sw. u Marka S. w r. 8 o nakarmieniu 4000 ludzi.
 SS. Piotra i Pawła u Mat. S. w r. 16 o władzy danej S. Piotrowi.
 N. 7 po Sw. u Mat. S. w r. 7 o fałszywych prorokach.
 N. 8 po Sw. u Luk. S. w r. 16 o niesprawiedliwym szafarzu.
 N. 9 po Sw. u Luk. S. w r. 19 o zbuczeniu Jerozolimy.
 N. 10 po Sw. u Luk. S. w r. 13 o Parzeuszu i Celniku.
 N. 11 po Sw. u Marka S. w r. 7 o uzdrowieniu głuchoniemego.
 N. 12 po Sw. u Luk. S. w r. 10 o zranionym i Samarytanie.

Na N. Wniebowzięcie N. M. P. u Luk. S. w r. 10 mowa Chr. do Marty.
 Na N. 13 po Sw. u Luk. S. w r. 17 o uzdrowieniu 10 trędowatych.
 N. 14 po Sw. u Luk. S. w r. 6 o służeniu Bogu i mamonie.
 N. 15 po Sw. u Luk. S. w r. 7 o wskrzeszeniu syna Wdowy.
 N. 16 po Sw. u Luk. S. w r. 14 o uzdrowieniu opuchłego.
 Narodzenie N. M. P. u Mat. S. w r. 1 Xiegi rodzaju Jezusa.
 N. 17 po Sw. u Mat. S. w r. 22 o miłości Boga i bliźniego.
 N. 18 po Sw. u Mat. S. w r. 9 o uzdrowieniu paraliżnika.
 N. 19 po Sw. u Mat. S. w r. 22 o wezwaniu na gody weselne.
 N. 20 po Sw. u Jana S. w r. 4 o chorym synu królewskim.
 N. 21 po Sw. u Mat. S. w r. 18 o dłużniku i złośliwym słudze.
 N. 22 po Sw. u Mat. S. w r. 22 o oddawaniu czynszowej monety.
 N. 23 po Sw. u Mat. S. w r. 9 o wskrzeszeniu córki Kicia.
 Wszystkich SS. u Mat. S. w r. 5 o tych którzy są błogosławieni.
 N. 21 po Sw. u Mat. S. w r. 13 o pszenicy i kakułu.
 N. 25 po Sw. u Mat. S. w r. 8 o burzy wielkiej na morzu.
 N. 26 po Sw. u Mat. S. w r. 13 o nasieniu dobrem i kakułu.
 N. 27 po Sw. u Mat. S. w r. 25 podobieństwo o 10 pannach.
 N. 1 Adwentu u Luk. S. w r. 11 o znakach na niebie i ziemi.
 N. 2 Adwentu u Mat. S. w r. 21 o poselstwie Jana do Chr.
 Niepokal. Poc. N. M. u Mat. S. w r. 1 Xiegi rodzaju Jez. Chr.
 N. 3 Adwentu u Jana S. w r. 1 o poselstwie żydów do Jana.
 N. 4 Adwentu u Mat. S. w r. 2 o Janie opowiadającym Chrześ.
 Narod. Chrystusa u Luk. S. w r. 2 o Symeonie i Annie Pror.
 Sgo Szczepana u Mat. S. w r. 23 o posłaniu Proroków.
 Sgo Jana Ewangel. u Jana S. w r. 21 o naśladowaniu Chrystusa.
 Młodzianki u Mat. S. w r. 2 o ucieczce do Egiptu.

Tabella do regulowania zegarów podług Kompas.

Czas jaki wskazywać powinien Zegar dobrze idący, gdy Kompas pokazuje południe.

Styczeń	Luty	Marzec	Kwiec.	May	Czerw.	Lipiec	Sierp.	Wrzes.	Paźdz.	Listopad	Grudz.
G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S	G M S
1 12 3 40	1 12 13 53	1 12 12 43	1 12 4 8	1 11 51 0	1 11 57 21	1 12 3 17	1 12 0 11	1 12 0 1	1 11 49 52	1 11 43 43	1 11 49 4
2 12 4 9	2 12 14 6	2 12 12 31	2 12 3 45	2 11 56 53	2 11 57 30	2 12 3 21	2 12 5 58	2 11 59 43	2 11 49 33	2 11 43 43	2 11 49 26
3 12 4 37	3 12 14 7	3 12 12 18	3 12 3 31	3 11 56 45	3 11 57 39	3 12 3 40	3 12 5 54	3 11 59 24	3 11 49 14	3 11 43 43	3 11 49 50
4 12 5 4	4 12 14 14	4 12 12 6	4 12 3 13	4 11 56 39	4 11 57 49	4 12 3 54	4 12 5 49	4 11 59 5	4 11 48 56	4 11 43 43	4 11 50 14
5 12 5 31	5 12 14 19	5 12 11 52	5 12 2 55	5 11 56 33	5 11 57 59	5 12 4 2	5 12 5 44	5 11 58 45	5 11 48 38	5 11 43 45	5 11 50 39
6 12 5 58	6 12 14 23	6 12 11 38	6 12 2 36	6 11 56 27	6 11 58 9	6 12 4 13	6 12 5 39	6 11 58 26	6 11 48 20	6 11 43 47	6 11 51 4
7 12 6 25	7 12 14 27	7 12 11 24	7 12 2 28	7 11 56 22	7 11 58 20	7 12 4 23	7 12 5 32	7 11 58 6	7 11 48 3	7 11 43 50	7 11 51 29
8 12 6 51	8 12 14 30	8 12 11 9	8 12 2 3	8 11 56 18	8 11 58 31	8 12 4 35	8 12 5 25	8 11 57 46	8 11 47 45	8 11 43 53	8 11 51 56
9 12 7 16	9 12 14 32	9 12 10 54	9 12 1 46	9 11 56 14	9 11 58 42	9 12 4 42	9 12 5 18	9 11 57 25	9 11 47 29	9 11 43 58	9 11 52 22
10 12 7 41	10 12 14 34	10 12 10 36	10 12 1 21	10 11 56 11	10 11 58 54	10 12 4 50	10 12 5 10	10 11 57 6	10 11 47 13	10 11 44 3	10 11 52 49
11 12 8 5	11 12 14 35	11 12 10 21	11 12 1 15	11 11 56 9	11 11 59 6	11 12 5 0	11 12 5 11	11 11 56 45	11 11 46 57	11 11 44 9	11 11 53 17
12 12 8 29	12 12 14 34	12 12 10 7	12 12 0 57	12 11 56 7	12 11 59 18	12 12 5 8	12 12 5 12	12 11 56 24	12 11 46 42	12 11 44 16	12 11 53 43
13 12 8 52	13 12 14 31	13 12 9 51	13 12 0 41	13 11 56 6	13 11 59 30	13 12 5 10	13 12 5 13	13 11 56 4	13 11 46 27	13 11 44 24	13 11 54 13
14 12 9 15	14 12 14 32	14 12 9 34	14 12 0 25	14 11 56 5	14 11 59 43	14 12 5 24	14 12 5 32	14 11 55 43	14 11 46 13	14 11 44 33	14 11 54 41
15 12 9 37	15 12 14 30	15 12 9 18	15 12 0 10	15 11 56 5	15 11 59 55	15 12 5 36	15 12 5 41	15 11 55 22	15 11 46 0	15 11 44 42	15 11 55 10
16 12 9 58	16 12 14 26	16 12 9 0	16 11 59 55	16 11 56 5	16 12 0 8	16 12 5 37	16 12 5 4	16 11 55 1	16 11 45 45	16 11 44 53	16 11 55 39
17 12 10 18	17 12 14 22	17 12 8 43	17 11 59 41	17 11 56 6	17 12 0 21	17 12 5 42	17 12 5 17	17 11 54 39	17 11 45 34	17 11 45 4	17 11 56 8
18 12 10 38	18 12 14 18	18 12 8 26	18 11 59 26	18 11 56 7	18 12 0 34	18 12 5 48	18 12 5 18	18 11 54 18	18 11 45 22	18 11 45 16	18 11 56 38
19 12 10 57	19 12 14 12	19 12 8 8	19 11 59 12	19 11 56 9	19 12 0 46	19 12 5 52	19 12 5 32	19 11 53 57	19 11 45 10	19 11 45 28	19 11 57 7
20 12 11 16	20 12 14 6	20 12 7 50	20 11 58 59	20 11 56 12	20 12 0 59	20 12 5 57	20 12 5 18	20 11 53 36	20 11 45 0	20 11 45 42	20 11 57 37
21 12 11 33	21 12 14 0	21 12 7 32	21 11 58 46	21 11 56 15	21 12 1 12	21 12 6 0	21 12 5 3	21 11 53 15	21 11 44 50	21 11 45 56	21 11 58 7
22 12 11 50	22 12 13 52	22 12 7 15	22 11 58 33	22 11 56 18	22 12 1 25	22 12 6 3	22 12 5 22	22 11 52 54	22 11 44 40	22 11 46 12	22 11 58 37
23 12 12 6	23 12 13 44	23 12 6 53	23 11 58 20	23 11 56 22	23 12 1 38	23 12 6 6	23 12 5 34	23 11 52 33	23 11 44 31	23 11 46 25	23 11 59 7
24 12 12 21	24 12 13 36	24 12 6 36	24 11 58 9	24 11 56 27	24 12 1 51	24 12 6 7	24 12 5 19	24 11 52 12	24 11 44 23	24 11 46 45	24 11 59 37
25 12 12 35	25 12 13 26	25 12 6 18	25 11 57 58	25 11 56 32	25 12 2 4	25 12 6 9	25 12 5 3	25 11 51 51	25 11 44 15	25 11 47 2	25 12 0 7
26 12 12 49	26 12 13 16	26 12 5 59	26 11 57 47	26 11 56 38	26 12 2 16	26 12 6 10	26 12 4 47	26 11 51 31	26 11 44 9	26 11 47 20	26 12 0 37
27 12 13 1	27 12 13 6	27 12 5 40	27 11 57 37	27 11 56 44	27 12 2 29	27 12 6 10	27 12 3 30	27 11 51 11	27 11 44 3	27 11 47 39	27 12 1 6
28 12 13 13	28 12 12 55	28 12 5 22	28 11 57 27	28 11 56 50	28 12 2 41	28 12 6 9	28 12 1 13	28 11 50 50	28 11 43 58	28 11 47 59	28 12 1 26
29 12 13 24		29 12 5 3	29 11 57 17	29 11 56 57	29 12 2 53	29 12 6 8	29 12 0 55	29 11 50 31	29 11 43 53	29 11 48 20	29 12 2 6
30 12 13 35		30 12 4 46	30 11 57 9	30 11 56 57	30 12 3 5	30 12 6 6	30 12 0 38	30 11 50 11	30 11 43 50	30 11 48 41	30 12 2 35
31 12 13 44		31 12 4 26	31 11 57 13	31 11 57 13		31 12 6 4	31 12 0 20		31 11 43 47		31 12 3 4

Zegary słoneczne czyli kompasy pokazują nam czas prawdziwy, to jest taki, jaki słonce swym biegiem dziennym pozor-
 nym wymierza. Godzina 12 kompasu jest chwilą przejścia słonca przez południk miejsca; bieg słonca niejednostajny spr-
 awuje, że południe kompasu nie o jednym zawsze czasie codziennie przypada; przeciwnie zegary zwyczajne, jako jednostajny
 bieg mające, wskazują czas średni taki jakiby miał miejsce gdyby słonce codziennie o tym samym czasie na południk miej-
 sca powracało. Różnicę między południem prawdziwym a średniem, która stanowi *Różnicę czasu*, daje powyższa Tabella na
 każdy dzień roku. Cztery są dni w roku, w których te czasy z sobą się zgadzają: 16 Kwietnia, 16 Czerwca, 1 Września 25
 Grudnia. Największa różnica między niemi do 16 minut dochodząca jest 11 Lutego i 3 Listopada. Kompas mający linię
 średniego czasu (linią krzywą wskzatcie ósemki) mogą zastąpić powyższą Tabelę; dla trudności jednak wykreślenia dokła-
 dnie tej linii, tego rodzaju kompasy są rzadkie i na długi czas służyć nie mogą, dla tego zwykle regulują się zegarki podług zwy-
 czajnych kompasów, przy pomocy podanej tu Tabelli. W Towarzystwie cywilnym czas średni za powszechny przyjętym
 być powinien, i podług niego zegary regulowane być mają, przeciwnie chcąc zegar podług prawdziwego czasu regulować
 wypadłoby go codziennie posuwać, przez co bieg jego stateczny zostałby zmieniony.

Tabella wykazująca długość dnia, wschód i zachód słońca, tudzież początek świtu i koniec zmierzchu, na wszystkie dni w roku — obliczona na szerokość geograficzną Warszawy, za pomocą narzędzia nazwanego Kompasem polskim.

Miesiąc Syczeń.												Miesiąc Luty.												Miesiąc Marzec.												Miesiąc Kwiecień.															
Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień															
G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.								
1	33	8	14	3	46	6	0	1	8	52	7	34	4	27	5	30	6	1	10	40	6	40	5	20	1	40	7	20	1	12	46	5	37	6	25	3	30	8	30												
2	34	8	13	3	47	5	0	2	8	51	7	33	4	27	5	29	6	2	10	41	6	38	5	22	1	38	7	22	2	12	50	5	35	5	25	3	28	8	32												
3	35	8	12	3	48	5	0	3	8	50	7	32	4	26	5	27	6	3	10	42	6	36	5	24	1	36	7	24	3	12	54	5	33	5	23	3	26	8	34												
4	36	8	11	3	49	5	0	4	9	49	7	31	4	25	5	25	6	4	10	43	6	34	5	26	1	34	7	27	4	12	58	5	31	5	21	3	24	8	36												
5	37	8	10	3	50	5	0	5	9	48	7	30	4	24	5	23	6	5	10	44	6	32	5	28	1	32	7	29	5	13	2	5	21	5	21	3	22	8	38												
6	38	8	9	3	51	5	0	6	9	47	7	29	4	23	5	21	6	6	10	45	6	30	5	30	1	30	7	31	6	13	3	6	5	20	3	20	8	40													
7	39	8	8	3	52	5	0	7	9	46	7	28	4	22	5	19	6	7	10	46	6	28	5	32	1	28	7	33	7	13	4	5	20	3	18	8	42														
8	40	8	7	3	53	5	0	8	9	45	7	27	4	21	5	17	6	8	10	47	6	26	5	34	1	26	7	35	8	13	5	20	3	16	8	44															
9	41	8	6	3	54	5	0	9	9	44	7	26	4	20	5	15	6	9	10	48	6	24	5	36	1	24	7	37	9	13	6	20	3	14	8	46															
10	42	8	5	3	55	5	0	10	9	43	7	25	4	19	5	13	6	10	10	49	6	22	5	38	1	22	7	39	10	13	7	20	3	12	8	48															
11	43	8	4	3	56	5	0	11	9	42	7	24	4	18	5	11	6	11	10	50	6	20	5	40	1	20	7	41	11	13	8	20	3	10	8	50															
12	44	8	3	3	57	5	0	12	9	41	7	23	4	17	5	9	6	12	10	51	6	18	5	42	1	18	7	43	12	13	9	20	3	8	8	52															
13	45	8	2	3	58	5	0	1	10	40	7	22	4	16	5	7	6	13	10	52	6	16	5	44	1	16	7	45	13	13	10	20	3	6	8	54															
14	46	8	1	3	59	5	0	2	10	39	7	21	4	15	5	5	6	14	10	53	6	14	5	46	1	14	7	47	14	13	11	20	3	4	8	56															
15	47	8	0	3	60	5	0	3	10	38	7	20	4	14	5	3	5	15	10	54	6	12	5	48	1	12	7	49	15	13	12	20	3	2	8	58															
16	48	8	0	3	61	5	0	4	10	37	7	19	4	13	5	2	4	16	10	55	6	10	5	50	1	10	7	51	16	13	13	20	3	0	8	60															
17	49	8	0	3	62	5	0	5	10	36	7	18	4	12	5	1	3	17	10	56	6	8	5	52	1	8	7	53	17	13	14	20	3	0	8	62															
18	50	8	0	3	63	5	0	6	10	35	7	17	4	11	5	0	2	18	10	57	6	6	5	54	1	6	7	55	18	13	15	20	3	0	8	64															
19	51	8	0	3	64	5	0	7	10	34	7	16	4	10	5	0	1	19	10	58	6	4	5	56	1	4	7	57	19	13	16	20	3	0	8	66															
20	52	8	0	3	65	5	0	8	10	33	7	15	4	9	5	0	0	20	10	59	6	2	5	58	1	2	7	59	20	13	17	20	3	0	8	68															
21	53	8	0	3	66	5	0	9	10	32	7	14	4	8	5	0	0	21	10	60	6	0	5	60	1	0	7	61	21	13	18	20	3	0	8	70															
22	54	8	0	3	67	5	0	10	10	31	7	13	4	7	5	0	0	22	10	61	6	0	5	62	1	0	7	63	22	13	19	20	3	0	8	72															
23	55	8	0	3	68	5	0	11	10	30	7	12	4	6	5	0	0	23	10	62	6	0	5	64	1	0	7	65	23	13	20	20	3	0	8	74															
24	56	8	0	3	69	5	0	12	10	29	7	11	4	5	5	0	0	24	10	63	6	0	5	66	1	0	7	67	24	13	21	20	3	0	8	76															
25	57	8	0	3	70	5	0	1	11	28	7	10	4	4	5	0	0	25	10	64	6	0	5	68	1	0	7	69	25	13	22	20	3	0	8	78															
26	58	8	0	3	71	5	0	2	11	27	7	9	4	3	5	0	0	26	10	65	6	0	5	70	1	0	7	71	26	13	23	20	3	0	8	80															
27	59	8	0	3	72	5	0	3	11	26	7	8	4	2	5	0	0	27	10	66	6	0	5	72	1	0	7	73	27	13	24	20	3	0	8	82															
28	60	8	0	3	73	5	0	4	11	25	7	7	4	1	5	0	0	28	10	67	6	0	5	74	1	0	7	75	28	13	25	20	3	0	8	84															
29	61	8	0	3	74	5	0	5	11	24	7	6	4	0	5	0	0	29	10	68	6	0	5	76	1	0	7	77	29	13	26	20	3	0	8	86															
30	62	8	0	3	75	5	0	6	11	23	7	5	4	0	5	0	0	30	10	69	6	0	5	78	1	0	7	79	30	13	27	20	3	0	8	88															
31	63	8	0	3	76	5	0	7	11	22	7	4	4	0	5	0	0	31	10	70	6	0	5	80	1	0	7	80																							

Miesiąc Maj.												Miesiąc Czerwiec.												Miesiąc Lipiec.												Miesiąc Sierpień.																
Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień						Dzień																
G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.							
1	11	4	2	3	1	50	10	1	16	11	3	55	8	5																																						
2	14	4	5	4	3	37	7	23	1	46	10	14																																								
3	14	4	9	4	36	7	24	1	42	10	13																																									
4	14	4	5	4	34	7	26	1	38	10	12																																									
5	14	4	6	4	32	7	28	1	34	10	11																																									
6	15	4	6	4	30	7	30	1	30	10	10																																									
7	15	4	6	4	28	7	32	1	26	10	9																																									
8	15	4	6	4	26	7	34	1	22	10	8																																									
9	15	4	6	4	24	7	36	1	18	10	7																																									
10	15	4	6	4	22	7	38	1	14	10	6																																									

Miesiąc Wrzesień.										Miesiąc Październik.										Miesiąc Listopad.										Miesiąc Grudzień.													
Dzień		Długość		Wschód		Zachód		Początek zimy		Kontenc	Dzień	Długość		Wschód		Zachód		Początek zimy		Kontenc	Dzień	Długość		Wschód		Zachód		Początek zimy		Kontenc	Dzień	Długość		Wschód		Zachód		Początek zimy		Kontenc			
G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.			G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.			G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.			G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.		G.	M.	G.
1	13	28	5	17	5	41	2	59	9	1	11	28	6	16	5	44	4	14	7	46	1	9	26	7	17	4	43	5	16	6	4	1	7	52	3	4	3	55	5	54	6		
2	13	24	5	18	6	42	3	58	8	2	11	24	6	18	5	42	4	17	7	43	2	9	22	7	14	4	41	5	19	6	41	2	7	50	3	5	55	5	53	6			
3	13	20	5	20	6	43	3	58	5	3	11	20	6	20	5	40	4	19	7	41	3	9	18	7	21	3	39	5	20	6	40	3	7	48	3	6	53	5	53	6			
4	13	16	5	22	7	35	3	58	5	4	11	16	6	22	5	38	4	21	7	39	4	9	14	7	23	3	37	5	22	6	39	4	7	46	3	7	53	5	53	6			
5	13	12	5	24	7	36	3	11	8	4	11	12	6	24	5	36	4	23	7	37	5	9	11	7	25	3	35	5	24	6	39	5	7	44	3	8	52	5	56	6			
6	13	8	5	26	8	34	3	14	8	4	11	8	6	26	5	34	4	25	7	35	6	9	8	7	26	4	34	5	26	6	37	6	7	42	3	9	51	5	57	6			
7	13	4	5	28	8	32	3	17	8	4	11	4	6	28	5	32	4	27	7	33	7	9	4	7	28	4	32	5	28	6	37	7	7	40	3	10	50	5	57	6			
8	13	0	5	30	9	31	3	20	8	4	11	0	6	30	5	30	4	29	7	31	8	9	0	7	30	4	30	5	30	6	33	8	7	38	3	11	49	5	58	6			
9	12	56	5	32	9	28	3	23	8	3	10	56	6	32	5	28	4	31	7	29	9	8	56	7	32	4	28	5	32	6	31	9	7	37	3	12	48	5	58	6			
10	12	52	5	34	9	26	3	26	8	3	10	52	6	34	5	26	4	33	7	27	10	8	53	7	34	4	26	5	34	6	30	10	7	36	3	13	47	5	59	6			
11	12	48	5	36	9	24	3	28	8	3	11	48	6	36	5	24	4	35	7	25	11	8	50	7	35	4	24	5	36	6	29	11	7	35	3	14	47	5	59	6			
12	12	44	5	38	9	22	3	30	8	3	12	44	6	38	5	22	4	37	7	24	12	8	46	7	37	4	23	5	38	6	28	12	7	34	3	15	47	5	60	6			
13	12	40	5	40	9	20	3	32	8	3	13	40	6	40	5	20	4	40	7	23	13	8	43	7	39	4	21	5	40	6	27	13	7	33	3	16	47	5	60	6			
14	12	36	5	42	9	18	3	35	8	3	14	36	6	42	5	18	4	42	7	22	14	8	40	7	40	4	20	5	42	6	26	14	7	32	3	17	47	5	60	6			
15	12	32	5	44	9	16	3	37	8	3	15	32	6	44	5	16	4	44	7	21	15	8	36	7	42	4	18	5	44	6	25	15	7	32	3	18	47	5	60	6			
16	12	28	5	46	9	14	3	40	8	3	16	28	6	46	5	14	4	46	7	20	16	8	33	7	44	4	16	5	46	6	24	16	7	30	3	19	47	5	60	6			
17	12	24	5	48	9	12	3	42	8	3	17	24	6	48	5	12	4	48	7	19	17	8	30	7	45	4	15	5	48	6	23	17	7	30	3	20	47	5	60	6			
18	12	20	5	50	9	10	3	45	8	3	18	20	6	50	5	10	4	50	7	18	18	8	27	7	47	4	13	5	50	6	22	18	7	29	3	21	47	5	60	6			
19	12	16	5	52	9	8	3	47	8	3	19	16	6	52	5	8	4	52	7	17	19	8	24	7	48	4	12	5	52	6	21	19	7	28	3	22	47	5	60	6			
20	12	12	5	54	9	6	3	49	8	3	20	12	6	54	5	6	4	54	7	16	20	8	21	7	50	4	10	5	54	6	20	20	7	28	3	23	47	5	60	6			
21	12	8	5	56	9	4	3	51	8	3	21	8	6	56	5	4	4	56	7	15	21	8	19	7	51	4	9	5	56	6	19	21	7	28	3	24	47	5	60	6			
22	12	4	5	58	9	2	3	53	8	3	22	4	6	58	5	2	4	58	7	14	22	8	16	7	53	4	8	5	58	6	18	22	7	28	3	25	47	5	60	6			
23	12	0	5	60	9	0	3	56	8	3	23	0	7	0	5	0	0	0	7	13	23	8	15	7	54	4	7	5	60	6	17	23	7	28	3	26	47	5	60	6			
24	11	56	6	58	8	58	8	58	8	2	24	9	56	7	2	58	5	26	8	12	24	8	9	56	7	54	4	6	5	58	6	16	24	7	28	3	27	47	5	60	6		
25	11	52	6	56	8	56	8	56	8	0	25	9	53	7	4	56	5	28	8	11	25	8	6	57	7	55	4	5	56	6	15	25	7	28	3	28	47	5	60	6			
26	11	48	6	54	8	54	8	54	8	1	26	9	49	7	6	54	5	30	8	10	26	8	4	58	7	56	4	4	54	6	14	26	7	29	3	29	47	5	60	6			
27	11	44	6	52	8	52	8	52	8	2	27	9	45	7	8	52	5	32	8	9	27	8	1	59	7	57	4	3	52	6	13	27	7	29	3	30	47	5	60	6			
28	11	40	6	50	8	50	8	50	8	3	28	9	41	7	10	50	5	34	8	8	28	7	58	8	59	7	58	4	2	50	6	12	28	7	30	3	31	47	5	60	6		
29	11	36	6	48	8	48	8	48	8	4	29	9	37	7	12	48	5	36	8	7	29	7	55	8	57	7	59	4	1	48	6	11	29	7	31	3	32	47	5	60	6		
30	11	32	6	46	8	46	8	46	8	5	30	9	33	7	14	46	5	38	8	6	30	7	53	8	55	7	60	4	0	46	6	10	30	7	32	3	33	47	5	60	6		
31	9	30	7	15	4	45	5	15	6	4	31	9	30	7	15	4	45	5	15	6	4	31	9	30	7	15	4	45	5	15	6	4	31	9	30	7	33	3	34	47	5	60	6

Tablica odmian powietrza przez wszystkie lunacye w roku na wszystkie lata.

Zalazona tu tablica i uwagi są skutkiem kilkudziesiętno-tnich postrzeżeń nad powietrzem. Odmiany pogody w tablicy wyrażone gruntuja się na położeniach słońca i księżyca względem ziemi, tudzież na ich wzajemnem do siebie przyciąganiu się. Ile położenie księżyca względem ziemi wywierało wpływ na puszczanie krwi, na szczepienie drzew, na przedszy lub powolniejszy wzrost włosów i całej wegetacji, nie chcemy tu rozstrzygać: to jednak niezawodna, że wpływ ciąż niebieskich jest widoczny na morze; sprawia bowiem na niem periodyczne wznoszenia i opadania wody, które biegami i prądami zowią. Jeżeli tak znaczny ciąż niebieskich jest wpływ na tak ciężki płyn jak woda, o ileż to silniejszy one muszą go wywierać na powietrze, które jest nierównie lżejszym od wody płynem, a przeto i zmieniać cały stan atmosfery. Obra- chunek tych odmian jest tu uczyniony stósownie do nowiu, pełni i kwadry księżyca. Wpładki z tych postrzeżeń wyni- kające zwykły się sprawdzać.

Następująca tabella uczy, że jeżeli księżyc czy w nowiu, czy w pełni, czy w piówszej lub ostatniej kwadrze, znaj- dować się będzie między godziną taką a taką, wówczas po- wszechne doświadczenie uczy, że w lecie będzie pogoda ta- ka a taka, w zimie taka a taka. A mianowicie:

Jeżeli jakubądź od- miana księżyca za- chodzi.	W lecie.	W zimie.
między północą a 2 godziną rano.	pogoda.	mrózno oprócz kiedy wiatr za- choćni.
między 2 a 4tą rano.	chłodno, deszcz stronami.	śnieg i wietrano.
między 4 a 6tą —	deszcz.	pochmurno, odwień lub śnieg.
między 6 a 8mą —	wiatr i ślota.	wietrano i pochmurno.
między 8 a 10tą —	niepewna pogoda.	deszcz z śniegiem jeśli wiatr zachodni, ostre zimno jeśli wiatr wschodni.
między 10 a 12tą —	przechodzące desz- cze.	pochmurno i wiatr.
między 12 a 2gą popołudniu.	pochmurno, ślota.	śnieg i deszcz, a mróz kiedy wiatr północny.
między 2 a 4tą —	niezupełnie stała pogoda.	czas łagodny, nawet piękny.
między 4 a 6tą —	piękna pogoda, zwiększa kiedy mało wiatru.	piękna pogoda i zimno jeśli wiatr północny.
między 6 a 8mą —	stotno jeśli wiatr południowo lub pół- nocno zachodni.	śnieg z deszczem jeśli wiatr południowo zachodni.
między 8 a 10tą —	stalsza pogoda.	mróz.
między 10 a 12tą —	stała pogoda	pięknie i mrózno.

U w a g i O g ó l n e.

Im jaka odmiana księżyca, jako pierwsza kwadra, pełnia, now i ostatnia kwadra, bliższa do północy, tym piękniejsza i stałsza będzie pogoda w ciągu następujących dni siedmiu. Pod takowy rachunek podciąga się czas czterech godzin, to jest: dwie godzin przed i dwie popołnocy.

Im znowu bliżej południa te odmiany księżyca zda-

rzają się, tém więcej bywa niepogody, wiatrów, sloty przez następujące dni siedm. Pod takowy rachunek podciąga się czas czterech godzin, to jest dwie godzin przed i dwie po południu.

Uwagi te tyczą się głównie lata, lubo dają się w pewnym stopniu do Jesieni i do Wiosny zastosować.

Odmiany księżyca: pierwsza kwadra, pełnia i ostatnia kwadra, kiedy przypadną w sześciu godzinach popołudniowych od 4tej do 10tej sprowadzają pogodę, która jednak zależy od tego z jak wiatr wieje.

Z A Ć M I E N I A.

W tym roku przypada pięć zaćmień: trzy zaćmienia słońca a dwa księżyca; z tych jedno tylko księżyca unas widzialnem będzie:

Pierwsze zaćmienie słońca dnia 9 Stycznia u nas niewidzialne.

Drugie zaćmienie słońca dnia 7 Czerwca u nas niewidzialne.

Trzecie zaćmienie księżyca całkowite dnia 21 Czerwca u nas niewidzialne.

Czwarte zaćmienie słońca dnia 30 Listopada u nas niewidzialne.

Piąte zaćmienie księżyca cząstkowe dnia 16 Grudnia u nas widzialne.

Początek zaćmienia o godzinie 4 minucie 43 rano. — Środek zaćmienia o godz. 6 minur 12 rano. — Koniec zaćmienia o godz 7 minu. 42. — Wielkość zaćmienia 8 cali i $\frac{1}{10}$.

O ZNAKACH UŻYWANYCH W KALENDARZU.

Już gołym okiem, podczas pogodnej nocy, widzimy na sklepieniu niebieskiem bardzo wiele gwiazd. Jeszcze ich nierównie więcej dostrzedz można przy szkieł pomocy. Wszystkie prawie te gwiazdy nie zmieniają wzajemnego względem siebie położenia, i niektóre ich gromady zdają się stanowić zarysy, w których ludzie oddawna upatrywali podobieństwo do obrazu zwierząt lub innych przedmiotów. I tak na przykład zna prawie każdy siedm bardzo wyraźnych gwiazd, które zawsze widzieć można w czasie pogodnej nocy, a których gromadę *wozem* nazywają. Ta sama gromada nosi także nazwisko *wielkiego niedźwiedzia*, dla odróżnienia od innej gromady gwiazd do tamtej podobnej, której gwiazdy więcej są do siebie zbliżone, i która z tego powodu *małym niedźwiedziem* się nazywa. Tym sposobem wszystkie gwiazdy na sklepieniu niebieskiem podzielono na gromady, *konstellacyami* zwane, którym ponadto osobne imiona zwierząt, rzeczy, ludzi sławnych i inne.

Wiemy, że słońce, prócz codziennęj swej drogi, którą pozornie na około ziemi odprawia, jeszcze codzien cokolwiek cofa się w kierunku ukośnym do pomienionej drogi: tym sposobem cofając się słońce, obchodzi na niebie cały okrąg koła w pewnym czasie, który właśnie *rokiem* nazywamy. W tym pozornym biegu rocznym mija słońce następnie 12 gromad gwiazd czyli konstellacyj, które noszą nazwiska takie: *baran, byk, bliźnięta, rak, lew, panna, waga, niedźwiadek, strzelec, koziorożec, wodnik, ryby*. Przestrzeń zajętą przez te 12 konstellacyj nosi nazwisko *zwierzęca niebieskiego* albo *zodyaku*. A lubo pomie-

nione konstellarye nie zajmują równych zupełnie na okręgu przestrzeni, wszelako przyjęto, ażeby cały okrąg, który zawiera stopni 360, dzielił się na 12 części, zwanych *znakami zodyakalnemi*, i zawierających po 30 stopni. Znakom zaś tym nadane są te same nazwiska i w tym samym porządku, jak wyżej, to jest: *baran, byk, i t. d.*

Przebywanie słońca w rozmaitych znakach zodyaku stanowi *pory roku*, i tak mówi się, że się *Wiosna* poczyna gdy słońce wstępuje w znak *barana*, *Lato* gdy słońce wchodzi w znak *raka*, *Jesień* gdy słońce wchodzi w znak *wagi*, na koniec *Zima* gdy słońce wstępuje w znak *koziorożca*. Często, osobliwie w kalendarzach, do oznaczenia zodyakalnych znaków używa się figur następujących:

1 Baran	♈ albo	7 Waga	♎ albo
2 Byk	♉ albo	8 Niedźwiadek	♏ albo
3 Bliźnięta	♊ albo	9 Strzelec	♐ albo
4 Rak	♋ albo	10 Koziorożec	♑ albo
5 Lew	♌ albo	11 Wodnik	♒ albo
6 Panna	♍ albo	12 Ryby	♓ albo

Gdy w przeszłorocznym Kalendarzu wytłómaczono od czego zależą odmiany księżyca zwane *Now, Pierwsza kwadra, Pełnia i Ostatnia kwadra*; pozostaje nam tylko dodać iż na oznaczenie ich, w skróceniu, używa się figur takich:

- ☾ *Now Księżyca.*   ☽ *Pełnia Księżyca.*
☾ *Pierwsza kwadra Księżyca.*   ☽ *Ostatnia kwadra Księżyca.*

Nadmienić tylko wypada, iż znaki Pełni i Ostatniej kwadry czerwonym kolorem się zwykle w kalendarzu drukują.

*Alfabetycznie ułożone z wyrażeniem dnia i miesiąca.***A.**

Abdona Męcz. 30 Lipca.
 Adama 24 Grudnia.
 Adelajdy 16 Grudnia.
 Adolfa Biskupa 17 Czerwca.
 Adryana Męcz. 9 Września.
 Agatona Pap. 10 Stycznia.
 Agaty Panny Męcz. 5 Lutego.
 Agapita Męcz. 18 Sierpnia.
 Agnieszki Panny Męcz. 21 Stycz.
 Agrypiny 23 Czerwca.
 Albina Bisk. 1 Marca.
 Alexandra 26 Lutego.
 Alexego Wyzn. 17 Lipca.
 Alfonsa 22 Października.
 Alojzego Gonzagi 21 Czerwca.
 Ambrożego Bisk. 7 Grudnia.
 Amelii Panny 2 Marca.
 Anastazego Męcz. 22 Stycznia.
 Anastazego Pap. 27 Kwietnia.
 Anastazego Wyzn. 29 Marca.
 Anastazyi Panny 27 Lutego.
 Anatoliusza Bisk. 3 Lipca.
 Anatolii 9 Lipca.
 Andrzeja Apost. 30 Listopada.
 Andrzeja z Awelinn 10 Listopada.
 Angeli Wdowy 30 Marca.
 Anny Matki N. M. P. 26 Lipca.
 Aniołów Stróżów 2 Października.
 Antoniego Bisk. 10 Maja.
 Antoniego Opata 17 Stycznia.
 Antoniego Padewskiego 13 Czerw.
 Antoniny 16 Grudnia.
 Anzelma 21 Kwietnia.
 Apolonii Panny Męcz. 9 Lutego.
 Apolinara Bisk. 23 Lipca.
 Apoloniusza Wyzn. 18 Kwietnia.
 Atanazego Bisk. 2 Maja.
 Augusta Wyzn. 3 Sierpnia.
 Augustyna Bisk. 28 Sierpnia.
 Aurelii Panny 25 Września.

B.

Balbiiny Panny 31 Marca.
 Barbary Panny 4 Grudnia.
 Barnaby 11 Czerwca.
 Barcelama 27 Listopada.
 Bartłomieja 24 Sierpnia.
 Bazylego 14 Czerwca.
 Bedy 27 Maja.
 Benedykta Opata 21 Marca.
 Benigny Panny 19 Sierpnia.
 Benona Bisk. 16 Czerwca.
 Bernarda Wyzn. 20 Sierpnia.
 Bernarda Seneńskiego 20 Maja.
 Bibianny Panny 2 Grudnia.

Błażeja Bisk. 3 Lutego.
 Bogumiła 10 Czerwca.
 Bonawentury 14 Lipca.
 Bony Panny 24 Kwietnia.
 Bonifacego Męcz. 14 Maja.
 Bonifacego Bisk. i Męca. 5 Czerwca.
 Brunona Wyzn. 6 Września.
 Brygidy Panny 1 Lutego.
 Brygidy Wdowy 8 Października.
 Bronisławy 19 Sierpnia.

C.

Cecylii Panny i Męcz. 22 Listopada.
 Celsa 28 Lipca.
 Cezaryusza 27 Sierpnia.
 Chryzologa Bisk. 5 Grudnia.
 Cypryana Bisk. 16 Września.
 Cypryana Męcz. 26 Września.
 Cyryaka Męcz. 8 Sierpnia.
 Cyryaka i Iisz. Męcz. 15 Marca.
 Cyrylla Bisk. 9 Lipca.
 Czterech Koronatów 8 Listopada.
 Czterdziestu Męcz. 10 Marca.
 Czesława Wyzn. 20 Lipca.

D.

Damazego Papięza 11 Grudnia.
 Damiana 27 Września.
 Daniela Męcz. 3 Stycznia.
 Daniela Pror. 21 Lipca.
 Dawida Króla 30 Grudnia.
 Dezyderyusza 23 Maja.
 Dygny 11 Sierpnia.
 Domicelli Panny 7 Maja.
 Dominika Wyzn. 4 Sierpnia.
 Dominiki Panny 6 Lipca.
 Doroty Panny 6 Lutego.
 Doroteusza Męcz. 28 Marca.
 Dydaka Wyzn. 13 Listopada.
 Dionizego Bisk. 9 Października.
 Dionizego z Koryntu 8 Kwietnia.

E.

Edmunda Bisk. 16 Listopada.
 Edwarda Króla 13 Października.
 Eleonory Panny 21 Lutego.
 Eliasz Pror. 20 Lipca.
 Eligiusza Bisk. 1 Grudnia.
 Elżbiety Królowej 19 Listopada.
 Elżbiety Panny 5 Listopada.
 Emilii 30 Czerwca.
 Engelberta 7 Listopada.
 Epifaniusza Bisk. 7 Kwietnia.
 Erazma Bisk. 2 Czerwca.
 Eucheriusza Bisk. 20 Lutego.
 Eufemii 16 Września.
 Eufrozyny Męcz. 3 Września.

Eufrozyny Panny 11 Lutego.
 Eugeniusza 18 Listopada.
 Eulalii Panny 10 Grudnia.
 Eustachiusza 20 Września.
 Euzebiusza Wyzn. 14 Sierpnia.
 Euzebiusza Bisk. 15 Grudnia.
 Ewarysta Pap. 26 Października.
 Ewy 24 Grudnia.
 Ezechiela Pror. 10 Kwietnia.

F.

Fabiana 20 Stycznia.
 Fausta Męcz. 15 Lutego.
 Felicjana 9 Czerwca.
 Felixa Kapucyna 18 Maja.
 Felixa Męcz. 30 Sierpnia.
 Felixa Pap. 30 Maja.
 Felixa Walczyszka 20 Listopada.
 Ferdynanda Króla 30 Maja.
 Filipa Beniamina Cyn. 23 Sierpnia.
 Filipa Jakóba Apostoła 1 Maja.
 Filipa Neryusza 26 Maja.
 Flawiana Męcz. 25 Lutego.
 Flawii Panny 5 Października.
 Florentyny Panny 20 Czerwca.
 Florentyna Bisk. 16 Października.
 Florentyny Męcz. 17 Października.
 Floryana Męcz. 4 Maja.
 Fortunata Męcz. 27 Lutego.
 Franciszka Borgiasza 10 Paździer.
 Franciszka a Paulo 2 Kwietnia.
 Franciszka Serafickiego 4 Paździer.
 Franciszka Xawerego Wyzn. 4 Gru.
 Franciszki 9 Marca.
 Fryderyka Opata 5 Marca.
 Fulgentego Bisk. 1 Stycznia.

G.

Gabryela Archaniola 18 Marca.
 Gaudencyi Męcz. 30 Sierpnia.
 Gaudentego Bisk. 12 Lutego.
 Gawła Opata 16 Października.
 Genowefy Panny 3 Stycznia.
 Germana Bisk. 28 Maja.
 Gerarda Bisk. 24 Września.
 Gertrudy Panny 17 Marca.
 Gerwazego 19 Czerwca.
 Gotfreda 13 Stycznia.
 Gracyana Bisk. 18 Grudnia.
 Grzegorza Bisk. 9 Maja.
 Grzegorza Cudotwórcy 18 Listopa.
 Grzegorza Pap. 13 Marca.
 Gwidona Wyzn. 12 Września.

H.

Heleny Cesarzowej 2 Marca.

Heleny Królowej 21 Marca.
 Heliadora 3 Lipca.
 Henryka Ces. 15 Lipca.
 Henryka 19 Stycznia.
 Hermenegilda 13 Kwietnia.
 Hermogeneza 19 Kwietnia.
 Higina Męcz. 11 Stycznia.
 Hilarego 14 Stycznia.
 Hildefonsa 23 Maja.
 Hieronima Doktora 30 Września.
 Honoraty Panny 12 Stycznia.
 Huberta Bisk. 3 Listopada.
 Hugona 1 Kwietnia.
 Hypolita 13 Sierpnia.

I.

Jacka Wyzn. 20 Sierpnia.
 Jadwigi Wdowy 15 Października.
 Jakóba Apostoła 25 Lipca.
 Jana Chryzost. 27 Stycznia.
 Jana z Matty Wyzn. 8 Lutego.
 Jana Bożego 8 Marca.
 Jana Apostoła w Oleju 6 Maja.
 Jana Nepomucena 16 Maja.
 Jana Papieża 29 Maja.
 Jana Chrzciciela 24 Czerwca.
 Jana Męczen. 26 Czerwca.
 Jana Gwalberta 12 Lipca.
 Jana z Dukli 6 Lipca.
 Jana Kapistrana Wyzn. 23 Paździer.
 Jana Kantuarijskiego 26 Paździer.
 Jana od Krzyża 24 Listopada.
 Jana Ewangelisty 27 Grudnia.
 Januariusza Bisk. i Męcz. 19 Wrze.
 Idziego Opat 1 Września.
 Jerzego Męcz. 24 Kwietnia.
 Ignacego Bisk. 1 Lutego.
 Ignacego Lojoli Wyzn. 31 Lipca.
 Hildefonsa 23 Stycznia.
 Innocentego Pap. 28 Lipca.
 Joachima Oycy N. M. P. 20 Marca.
 Joanny Wdowy 24 Maja.
 Joanny Fremiot 21 Sierpnia.
 Jordana Wyzn. 13 Lutego.
 Jowity Męcz. 15 Lutego.
 Józefa Oblub. N. M. P. 19 Marca.
 Józefa Kalasantego Wyzn. 4 Lipca.
 Józefa z Kop. 18 Września.
 Józefata 27 Listopada.
 Ireneusza Męcz. 15 Grudnia.
 Ireneusza Syrmieńskiego 25 Marca.
 Ireny Panny 20 Października.
 Juliana Męcz. 13 Lutego.
 Juliany Panny 16 Lutego.
 Juliusza Pap. 12 Kwietnia.
 Julii Panny Męcz. 22 Maja.
 Justa Męcz. 1 Września.
 Justyna Męcz. 17 Września.
 Justyny Panny Męcz. 7 Paździer.
 Iwona Wyzn. 27 Października.
 Izajasza 6 Lipca.
 Izydora Arcyb. 4 Kwietnia.
 Izydora Oracza 10 Maja.
 Izabelli Król. 3 Września.

K.

Kaja Męcz. 22 Kwietnia.
 Kajetana Wyzn. 7 Sierpnia.
 Kalixta Pap. 14 Października.
 Kamilla Wyzn. 18 Lipca.
 Kandyda Męcz. 3 Października.
 Kaputa Króla 19 Stycznia.
 Karola W. Ces. 28 Stycznia.
 Karola Boromensa 4 Listopada.
 Karoliny 5 Lipca.
 Kassyana 13 Sierpnia.
 Kassylidy 15 Kwietnia.
 Katarzyny Szw. 23 Marca.
 Katarzyny Seneskiej 30 Kwietnia.
 Katarzyny Panny i Męcz. 25 Listo.
 Kazimierza Królewicza 4 Marca.
 Klary Panny 12 Sierpnia.
 Kleta Męcz. 26 Kwietnia.
 Kleofasa Bisk. 23 Września.
 Klemensa Pap. 23 Listopada.
 Klotyldy Panny 3 Czerwca.
 Konstancyi Panny Męcz. 18 Lutego.
 Konstantyna 11 Marca.
 Konrada 26 Listopada.
 Konrada Wyzn. 19 Lutego.
 Kolety Panny 26 Marca.
 Korduli Panny 22 Października.
 Kornelii Męcz. 31 Marca.
 Kosmy 27 Września.
 Kryspina i Kryspiniana 25 Paźdz.
 Kunegundy Ces. 3 Marca.
 Kunegundy Panny 27 Lipca.
 Kwiryna Męcz. 30 Marca.

L.

Lamberta 16 Kwietnia.
 Larga 8 Sierpnia.
 Leona Bisk. 11 Kwietnia.
 Leona Pap. 28 Czerwca.
 Leonarda Wyzn. 6 Listopada.
 Leopolda Wyzn. 15 Listopada.
 Longina 15 Marca.
 Lucyana Męcz. 8 Stycznia.
 Ludgiera Bisk. 26 Marca.
 Ludwika Wyzn. 12 Lutego.
 Ludwika Króla 25 Sierpnia.
 Ludwika 15 Kwietnia.
 Lucyny Męcz. 7 Października.
 Lucyny Panny 30 Czerwca.

Ł.

Łazarza Bisk. 17 Grudnia.
 Łucyi Panny 13 Grudnia.
 Łukasza Ewang. 18 Października.

M.

Macieja Apost. 24 Lutego.
 Magdaleny 25 Maja.
 Makarego Opat 2 Stycznia.
 Małgorzaty 13 Lipca.
 Mamerta Bisk. 11 Maja.
 Mansweta Bisk. 29 Listopada.

Marcella Pap. Męcz. 16 Stycznia.
 Marcelina Męcz. 26 Kwietnia.
 Marcelli Wdowy 31 Stycznia.
 Marcina Bisk. 11 Listopada.
 Marcina Pap. 12 Listopada.
 Marcyana Męcz. 17 Kwietnia.
 Marcyanny Panny Męcz. 9 Stycznia.
 Marka 24 Marca.
 Marka z Rzymu 18 Czerwca.
 Marka Ewangelisty 25 Kwietnia.
 Martyny Panny Męcz. 30 Stycznia.
 Martyny Panny 29 Lipca.
 Maryi Egipcjanki 6 Kwietnia.
 Maryi Magdaleny 22 Lipca.
 Maryi Panny Loretańskiej 10 Gru.
 Mateusza Apost. 21 Września.
 Matyldy Wdowy 14 Marca.
 Maurzeliusza 13 Września.
 Maurycego 22 Września.
 Maxymiliana Bisk. 12 Października.
 Medarda Bisk. 8 Czerwca.
 Michała Archanioła 29 Września.
 Mikołaja Bisk. 6 Grudnia.
 Mikołaja z Tolentynu 10 Września.
 Mirona Męcz. 17 Sierpnia.
 Młodzianków 28 Grudnia.
 Modesta 15 Czerwca.
 Moniki Wdowy 4 Maja.

N.

Narcyza Bisk. 29 Października.
 Nawiedzenie N. M. P. 2 Lipca.
 N. M. P. Anielskiej 2 Sierpnia.
 N. M. P. Bolesnej 6 Kwietnia.
 N. M. P. Rożanców 5 Paździer.
 N. M. P. Snieżnej 5 Sierpnia.
 N. M. P. Skaplerznej 16 Lipca.
 Nemezysza Męcz. 19 Grudnia.
 Nicefora Bisk. 13 Marca.
 Nikodema 1 Czerwca.
 Nikodema Męcz. 15 Września.
 Norberta 6 Czerwca.

O.

Ofiarowanie N. M. P. 21 Listopada.
 Oktawiana Bisk. 22 Marca.
 Onufrego 12 Czerwca.
 Opat Bisk. 4 Czerwca.
 Ottona Bisk. 2 Lipca.

P.

Pankracego 12 Maja.
 Pantaleona Męcz. 27 Lipca.
 Paschalisa 17 Maja.
 Paschazego Bisk. 22 Lutego.
 Petrycyi Męcz. 13 Marca.
 Petrycysza Bisk. 16 Marca.
 Paulina Bisk. 22 Czerwca.
 Pawła Bitk. 22 Marca.
 Pawła Męcz. 26 Czerwca.
 Pawła 1 Pustelnika 15 Stycznia.
 Pawła Apost. 29 Lipca.
 Pelagii Panny 11 Lipca.

Petronelli 31 Maja.
 Pięciu Braci Polaków M. 12 Listop.
 Pięciu ran Sgo Francisz. 17 Wrześ.
 Piotra Męcz. 29 Kwietnia.
 Piotra Nolaszki 31 Stycznia.
 Piotra Celestyna 19 Maja.
 Piotra Apost. 29 Czerwca.
 Piotra w Okowach 1 Sierpnia.
 Piotra z Alkant. 19 Października.
 Placydy Męcz. 5 Października.
 Placydy Panny 11 Października.
 Podwyższenie Sgo Krzyża 14 Wrze.
 Poliekta Męcz. 21 Maja.
 Polikarpa Bisk. Męcz. 26 Stycznia.
 Polixeny Panny 13 Września.
 Prima 9 Czerwca.
 Prokula Męcz. 1 Czerwca.
 Prokopa 5 Lipca.
 Prospera Bisk. 29 Czerwca.
 Prota Męcz. 11 Września.
 Protazego 19 Czerwca.
 Praxedy 21 Lipca.
 Przeniesienie S. Kazimie. 27 Sierp.
 Przemienienie Pańskie 6 Sierpnia.
 Pulcheryi M. 7 Lipca.
 Pulcheryi Panny 11 Września.

R.

Rafała Archanioła 26 Października.
 Raymunda 31 Sierpnia.
 Remigiusza Bisk. 1 Października.
 Reginy Panny 7 Września.
 Roberta Opata 7 Czerwca.
 Rocha Wyzn. 16 Sierpnia.
 Romana Męcz. 9 Sierpnia.
 Romana Wyzn. 28 Lutego.
 Pomany Panny 23 Lutego.
 Romualda Opata 7 Lutego.
 Rozalii Panny 4 Września.
 Róży Panny 26 Sierpnia.
 Rudolfa 17 Kwietnia.
 Rufina Męcz. 28 Listopada.
 Rufiny Panny 31 Sierpnia.
 Ruperta Bisk. 27 Marca.
 Rycharda Bisk. 3 Kwietnia.

S.

Sabina Bisk. 17 Lutego.
 Sabina Męcz. 11 Lipca.
 Sabby Opata 5 Grudnia.
 Salomei Panny 17 Listopada.
 Saturnina Męcz. 29 Listopada.
 Scholastyki Panny 10 Lutego.
 Ścięcie S. Jana 29 Sierpnia.
 Sebastyana 20 Stycznia.
 Senny Męcz. 30 Lipca.
 Serapiona Wyzn. M. 14 Listopada.
 Serafiny Panny 29 Lipca.
 Serwacego Męcz. 13 Maja.
 Seweryna Opata 8 Stycznia.
 Siedmiu br. synów Felicjty 10 Sty.
 Sotera Męcz. 22 Kwietnia.
 Spiridyona Bisk. 14 Grudnia.
 Stanisława Bisk. 8 Maja.
 Stanisława Kostki 16 Listopada.
 Stefana Króla Węg. 2 Września.
 Sulpicyusza 20 Kwietnia.
 Sygfyda Bisk. 26 Lutego.
 Sylwestra Pap. 31 Grudnia.
 Symforyana Męcz. 22 Sierpnia.
 Symplicego Bisk. 15 Maja.
 Synezyusza Męcz. 12 Grudnia.
 Syxta III Pap. 28 Marca.
 Szczepana 1 Męcz. 26 Grudnia.
 Szymona z Lipny 18 Lipca.
 Szymona Tadeusza 28 Października.

T.

Tekli Panny 23 Września.
 Telesfora Pap. Męcz. 5 Stycznia.
 Teodora Męcz. 9 Listopada.
 Teodory Panny 1 Kwietnia.
 Teodozyi Panny 29 Maja.
 Teodozyusza 1 Lipca.
 Teofila Bisk. 27 Kwietnia.
 Teofila Męcz. 6 Lutego.
 Teofila Wyzn. 20 Grudnia.
 Teressy Panny 15 Października.
 Tomasza Apost. 21 Grudnia.
 Tomasza z Akwinu 7 Marca.
 Tomasza Kantnar 29 Grudnia.

Tomasza z Wil. 18 Września.
 Tyberyusza 14 Kwietnia.
 Tymoteusza Bisk. 24 Stycznia.
 Tymotensza Męcz. 24 Marca.
 Tytusa Bisk. Męcz. 4 Stycznia.
 Tycjana Męcz. 16 Marca.

U.

Ubalda Bisk. 16 Maja.
 Urszuli Panny 21 Października.

W.

Wacława Króla 28 Września.
 Walentego Kapł. M. 14 Lutego.
 Waleryi Panny 9 Grudnia.
 Waleryusza 5 Czerwca.
 Wawrzyńca Męcz. 10 Sierpnia.
 Weroniki Panny 4 Lutego.
 Wenantego Męcz. 18 Maja.
 Wiktoryna Bisk. 2 Listopada.
 Wiktoryna Męcz. 5 Września.
 Wiktoryna Wyzn. 7 Marca.
 Wiktoryi Panny 23 Grudnia.
 Wilhelma Bisk. 10 Stycznia.
 Wilhelma Opata 6 Kwietnia.
 Wilhelma Xięcia 28 Maja.
 Wincentego 5 Kwietnia.
 Wincentego Męcz. 22 Stycznia.
 Wincentego z Pauli 19 Lipca.
 Wita 15 Czerwca.
 Witalisa 28 Kwietnia.
 Władysława Króla 27 Czerwca.
 Wolfganga Bisk. 31 Października.
 Wojciecha Bisk. 23 Kwietnia.
 Wszystkich Świętych 1 Listopada.

Z.

Zacharyasza Pap. 5 Listopada.
 Zacharyasza Pror. 6 Września.
 Zefiryne Męcz. 26 Sierpnia.
 Zenobii Panny 30 Sierpnia.
 Zenona żołnierza 22 Grudnia.
 Znaleź. S. Krzyża 3 Maja.
 Zołii i jej 3 córek 15 Maja.
 Zuzanny Panny i Męcz. 11 Sierpnia.
 Zygmunta Króla 2 Maja.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE

Ułożone alfabetycznie z objaśnieniem historycznym.

Błahosław tłumacz Pisma S. w Czechach r. 1523,
 21 Marca.

Błażej pierwszy Biskup w wieku 6 południowych
 Sławian, 3 Lutego.

Bogna Matka S. Stanisława r. 1049 umarła, 20
 Czerwca.

Bogodar założyciel drukarni sławiańskiej w Dal-
 macji w dniu 10 Sierpnia 1508, 8 Listopada.

- Bogowit Kano: z Morawii 7 Marca r. 965 chrześci Mieczysława władzę Polski, 7 Marca.
- Boguchwał sędzia u Ziemowita X. Mazowieckiego r. 1440, 18 Marca.
- Boguchwał z wielu cnót r. 1040 w Polsce słynął, 29 Maja.
- Bogusław r. 1150 Biskup Poznański, 27 Kwietnia.
- Bogumił Arcybiskup Gnieźnieński r. 1182 umarł jako Pustelnik, 10 Czerwca.
- Bogumiła Domostawska opiekunka ubóstwa, 20 Grudnia.
- Bogumir Stepnicki w Czechach miłośnik rodowitości, 13 Stycznia.
- Bogusław brat S. Wojciecha r. 995 śmierć męczeńską odniósł, 1 Lipca.
- Bogusława herbu Topor r. 1196 wieś Łętowice w Miechowie ubogim darowała, 23 Września.
- Bogusz z dzieł wojennych w Polsce słynął r. 1044, 24 Lutego.
- Boguwola Polka r. 1150 do utrzymania Duchownych przykładła się, 8 Grudnia.
- Bohdal r. 997 Biskup Czeski w kościele Łacińskim Deodatus mianowany, 28 Marca.
- Bohdan Kościuszko wybór Jana III podpisał, 19 Marca.
- Bohdana żona Bogusława z Morawii, 6 Lutego.
- Bojmir Czech 890 z męstwa i odwagi znany, 6 Stycznia.
- Bolesław królewski zakonnik S. Benedyktar. 1090, 18 Sierpnia.
- Bolesława córka Witysława X. Rugii z r. 1230 pod mianem Bosfalve cześć odnosi, 22 Lipca.
- Borys i Chleb Xiążęta Ruscy w r. 1004, 9 Sierpnia.
- Borysław Arcybiskup Gnieźnieński w r. 1312, 19 Czerwca.
- Borysława żona Strzeżysława w wieku 9 z pobożności znana, 25 Maja.
- Borzywój Xiążę Czeski 890 religią chrześc. przyjął, 5 Kwietnia.
- Bożena Bolesława Króla Czeskiego r. 938 żona, 14 Marca.
- Bożesław budownik kościoła S. Jakóba w Pradze Czeskiej r. 1240, 10 Marca.
- Bożesława r. 1256 X. Karyntyi żona 31 Maja.
- Bożorad r. 1290 Wojewoda Wołoszech i Multan wielki wojownik, 9 Maja.
- Bożydar Podskarbi W. Koronny w Polsce r. 1368, 21 Września.
- Bratysława Król Czeski r. 1190 z chwałą krajem władał, 4 Października.
- Bratomił, miłośnik pokoju i jedności, przyjaciel S. Wacława, 18 Października.
- Bratomiła Wielkopolanka r. 1190 żyjąca, 3 Czerwca.
- Bronimir Król Kroatów z dobroci r. 850 słynący, 20 Maja.
- Bronisław pierwszy Arcybiskup Ruski r. 1008, 6 Października.
- Bronisława Zakonnica P. Norbertanek w Krakowie 1259 umarła, 19 Sierpnia.
- Broniów X. Karyntyi r. 803 religią chrześc. przyjął do kraju wprowadził, 22 Czerwca.
- Budimił w królestwie Dalmacyi z prawości obywatel znany, 15 Września.
- Budimów herbu Tarnawa w boju waleczny, w poświęciu ukochany obywatel Polskiej r. 1221, 23 Maja.
- Budimir M. Król Dalmacyi syn Świętomira r. 864 religią S. przyjął, 16 Czerwca.
- Budisław odważny witezca w Czechach r. 1130, 1 Marca.
- Budisława ze szczodrości r. 1140 w Lendzie słynął, 20 Października.
- Chlebostaw X. Czartoryski z r. 1390, 6 Sierpnia.
- Chotisław Czech r. 1120 świątynię ku czci S. Przebysławy w Czechach wystawił, 5 Maja.
- Chotimir X. Krainy r. 782 religią S. z całym narodem przyjął, 13 Czerwca.
- Chromisław 1306 wódz sławny Bulgarów, 13 Września.
- Chwalibóg herbu Strzemię 1349, 24 Stycznia.
- Chwalimir r. 1520 Pisarz Zielnika, 8 Lipca.
- Chwalisław Sienawski r. 1499 cnotliwy urzędnik, 3 Listopada.
- Chwalisława r. 1149 dobrodziejka ubóstwa, 30 Kwietnia.
- Cichomil Król Serwian r. 1124 z Tytusem Cesarzem równany, 23 Sierpnia.
- Cichomir Król Bulgarów męczennik r. 1039 koronę odniósł, 6 Czerwca.
- Cichosław urzędnik X. Przemysława r. 1284 cnotami jaśniał, 13 Maja.
- Cichosława r. 1130 w poczet uwielbianych niewiast z dobroczynności zapisana, 30 Czerwca.
- Cierpisława r. 1150 Wielkopolanka rodowitość kochająca, 29 Lipca.
- Cierpinir Król Kroatów w wieku IX., 10 Maja.
- Cieszmir 960 jeden z wielkich władców którzy Serwii rządzili, 24 Sierpnia.
- Czasław brat S. Wojciecha r. 995 męczennik, 20 Kwietnia.
- Czeibóg r. 810 założyciel Miasta Bieli w Czechach, 2 Września.
- Czeczisława Bolesława X. Czeskiego r. 998 żona, 23 Marca.
- Czesław zakonnik S. Dominika spoczywa we Wrocławiu r. 1242, 20 Lipca.
- Czesława 1196 w Czechach z pobożności znakomita, 12 Stycznia.
- Czestmir świątynię ku czci S. Stanisławy r. 1320 w Dalmacyi wystawił, 27 Września.
- Częstowój rycerz Polski r. 1150 z waleczności słynął, 2 Listopada.

- Dadzióbóg Lipski r. 1629 w walce z Tatarami za ojczyznę poległ, 29 Września.
- Dalemit Meżerycki r. 1317 Dziejopisarz Czeski, 29 Października.
- Damian i Czesmir Proboszczowie Pisarzewa w Karentyi 27 Września.
- Darostaw Królewicz Bulgarii r. 1320, 24 Listopada.
- Daromiła Bolesława X. Mazowieckiego r. 1329 żona z X. Litwy rodu Gedymina, 21 Października.
- Długomił Kanonik Olomuniecki r. 1325, 15 Marca.
- Długostaw r. 870 wielkiego wzięcia w Czechach obywatel, 18 Czerwca.
- Dobiesław ojciec chrzesny Mieczysława I. r. 965, 14 Maja.
- Dobrochna siostra S. Wacława X. Czeskiego, 5 Lutego.
- Dobrogniewa żona Kazymira I. Króla Polskiego, 30 Stycznia.
- Dobrogost na Rusi 997 koronę męczeńską odniósł, 14 Lipca.
- Dobromił jak z dobroci tak ze zwycięstwa r. 1098 w Czechach wstawiony, 5 Czerwca.
- Dobromiła r. 1223 Kościół dla S. Prokopa w Czechach wystawiła, 11 Października.
- Dobromir Hr. de Człopy gorliwy chrześcijanin r. 1120 w Polsce, 4 Stycznia.
- Dobromira z dobroczynności r. 1140 Polka znana, 31 Marca.
- Dobrosław Król Serwian r. 1030 z chwałą panował, 10 Stycznia.
- Dobrosława 965 żona Mieczysława I. niekiedy Dąbrówką zwana, 9 Kwietnia.
- Dobrowit kanonik w Wielogrodzie r. 1118 za Króla Czeskiego Sobiesława, 18 Września.
- Dobrowój X. Chefmu w Dalmacyi o nieuległość Sławian w walce z Turkami r. 1320 poległ, 14 Sierpnia.
- Domogost Poseł Morawii do Fryderyka Cesarza r. 1182, 9 Października.
- Domorad Grzymała r. 1243 Sędzia X. Przemysława, 16 Sierpnia.
- Domostaw wnuk W. Włodzimira r. 1060 enotliwy Xiążę, 15 Stycznia.
- Domosława Dobromira X. Korzyńskiego żona r. 790 przyjęła chrzest, 7 Września.
- Domysław herbu Rawicz r. 1230 jeden z przodków domu Koseckich, 21 Czerwca.
- Drogomił r. 1120 obywatel Smoleńska, 21 Kwietnia.
- Drogomir rycerz Polski z wieku X, 22 Grudnia.
- Drogomira żona Wrocisława X. Czeskiego, 19 Listopada.
- Drogomyśl z żoną Miłosławą r. 1089 w Czechach z gościnności słynął, 17 Czerwca.
- Drogostaw berbu Habdank witezca znakomity r. 1250, 17 Września.
- Drogostawa r. 1150 z dobroczynności w Polsce odznaczona, 15 Października.
- Drogowit X. Welitabów r. 789 religię chrz. przyjmuje, 6 Września.
- Dysław i Stosław męczennicy S. wiary Chrystusa r. 1239 w Prusach, 21 Lipca.
- Dzierżykraj Wojewoda Poznański r. 965 z Mieczysławem religią chrz. przyjął, 17 Lipca.
- Dzierżymir, Ditmar mianowany, Biskup Pragski w wieku IX, 14 Października.
- Dzierżysław Król Dalmacyi r. 970, 1 Września.
- Dzierżysława Polka r. 1126 szczodroblwością dla ubóstwa sławna, 16 Lipca.
- Gniewomir X. Pomorza r. 1187 przyjął religię chrz., 8 Lutego.
- Godysław X. Obotrytów r. 1036 został chrześc., 22 Marca.
- Godysława w Lendzie r. 1137 duchownych wspierała, 24 Grudnia.
- Godzimir Król Kroatów r. 1010, 31 Października.
- Godziśław Raszko Kust: Poznański r. 1250 Kronikarz polski, 28 Grudnia.
- Goryśław uczony Polak r. 1300, 10 Kwietnia.
- Goryśława żona Włodzimira W. r. 1000 umarła, 9 Lutego.
- Gostimir Król Obotrytów r. 884 w walce z Sasami poległ, 6 Czerwca.
- Gostisław czyli Gosław Biskup Poznański r. 1220, 18 Kwietnia.
- Gostirad rolnik r. 1056 w Czechach z gościnności wielbiony, 28 Listopada.
- Gostiwit kapłan łącznie z S. Wacławem poniósł śmierć męczeńską, 6 Maja.
- Grzmisław Mleczo r. 1470 w Podlaskiem Starosta, 12 Października.
- Grzmisława Leszka Białego Króla Polskiego żona r. 1240 zakonne ukończyła życie, 25 Grudnia.
- Homir r. 1115 Dworzanin Władysława Króla Czeskiego z wierności znany, 24 Września.
- Jasław czyli Jacek zakonnik S. Dominika r. 1257, 15 Sierpnia.
- Jarogniew za X. Przemysława w Morawii r. 1208 urzędnik, 6 Grudnia.
- Janisław Biskup Płocki r. 1366, 24 Czerwca.
- Jaromił pierwszy Sławian Apostoł i pierwszy męczennik r. 620, 28 Maja.
- Jaromir Xiążę Rugii brat Tesława r. 1190 religią chrz. przyjmuje, 11 Kwietnia.
- Jaropek W. X. Kijowski enotliwy r. 1131 władca, 18 Stycznia.
- Jarostaw Skotnicki Polak Rektor Akademii Bonońskiej, później Arcybiskup Gnieźnieński 25 Kw.
- Jarostawa Chodkiewiczówna z r. 1550, 25 Stycznia.

Jerzy Patron Cesarstwa Rossyjskiego i orderu,
24 Kwietnia.

Jordan wyznawca, 13 Lutego.

Janisław Biskup Wrocławski r. 1120, 30 Września.

Isicisław kanonik Pragski z kaznodziejstwa zna-
komity r. 1147 w Czechach, 11 Września.

Iziasław Włodzimierz r. 1005 X. Połocki, 6
Lipca.

Kazymir króliewicz Polski 4 Marca 1484 umarł
spoczywa w Wilnie, 4 Marca.

Kazymira Jana III Króla Polskiego żona wybawi-
ciela z pod mocy Turków Wiednia, 21 Sierpnia.

Kraśisław ojciec bl. Bożeny Bolesława Króla
Czeskiego żony r. 970, 17 Kwietnia.

Krasnoroda Xiężna Ruska r. 1200, 7 Lipca.

Krzepimir Król Serwian jeden z dobrych r. 1135
władców, 19 Września.

Krzesław syn Dobiesława Kasztelana Krakowskie-
go r. 1305 mąż wojenny, 29 Marca.

Krzesmir, Król Kroacji w 1050, 11 Stycznia.

Krzesomysł r. 910 do zgody Sławian nakłaniania
w Kroacji ku obronie rodu, 9 Maja.

Lassota Gaworek Kasztelan Sandomierski r. 1220,
31 Grudnia.

Lechosław czyli Leszek V. Biały Król Polski 1226,
26 Listopada.

Letosław z Szwabonii Morawianin r. 1090, 3 Sier-
pnia.

Litomił 992 w Pradze duchowny, 4 Czerwca.

Lubomił r. 1120 której miano przypomina mia-
sto Lubomla, 4 Grudnia.

Lubomir 1280 króliewicz Serbski poległ w obronie
miru w walce z Grekami, 1 Maja.

Lubosław Morawczyk obrońca rodowitego języ-
ka r. 1000, 12 Kwietnia.

Ludomił Król Dalmacji c. 890, 20 Grudnia.

Ludomiła Królowa Czeska babka S. Wacława,
7 Maja.

Ludomir X. Przemyśla urzędnik w Morawii, 10
Listopada.

Ludomira żona Swiatopółka Króla Morawii r. 870,
25 Marca.

Ludomyśl X. Sławończyków r. 830 religią chrze-
ścianą ustalił w kraju, 7 Grudnia.

Ludosław Polak r. 1240 wystawił wieś Ludosła-
wice, 30 Listopada.

Ludosława matka S. Ludomiły żona Sławibora
r. 860, 11 Marca.

Ludowit X. Sławonii r. 823 religią chrze. przy-
muje, 11 Maja.

Lutosław Przeor r. 1414 w Sieciechowie OO. Be-
nedyktynów, 26 Października.

Ładysław Bernardyn r. 1505 zmarły, a w r. 1750
w poczet błogosławionych policzony Warsza-
wy i Królestwa Polskiego patron, 25 Września.

Mieczysław X. Polski r. 965 przyjął i wprowa-

dził do kraju religią chrze., spoczywa w Pozna-
niu, 1 Stycznia.

Mitogost X. Welitabów r. 824 religią chrze. przy-
muje, 8 Marca.

Milada r. 960 Bolesława i Bożeny Kr. Czeskiego
córka w poczet SS. pod mianem Marya poli-
czona, 16 Lutego.

Mitostaw herbu Odrowąż r. 1330 wojownik zna-
komity, 3 Lipca.

Mitostawa Zyżeńska r. 1420 Polka cnotami boga-
ta, 2 Lutego.

Mitosz r. 1359 w walce przeciwko Turkom w o-
bronie Serbii ojczyzny poległ, 25 Stycznia.

Miron męczennik r. 790 w Morawii, 17 Sierpnia.

Miroslaw Król Kroatów r. 820, 26 Lutego.

Miroslawa żona Ratsława Króla Morawii opie-
kunka ubóstwa, 26 Lipca.

Mnożyśław 1089 z wielkiej chwały obywatel Cze-
ski 3 Kwietnia.

Mściwniew z Sokoli Polak r. 1240 z walk słyna-
cy, 19 Grudnia.

Mściśław X. Halicza zwycięzca Węgrów, 8 Sty-
cznia.

Mściśława X. Włodzimira żona r. 1120 na Kijo-
wie 9 Marca.

Mściwój 1011 zbiera w Retrze wszystkich Królów
północnych Sławian ku obronie rodu, 4 Listopa.

Myślimir wódz Serwian r. 1290 przeciwko Tur-
kom, 14 Kwietnia.

Mysław zakonnik S. Benedykta w Tyńcu, 20 W rze-
śnia.

Namysław żupan Kroacji r. 890, 25 Sierpnia.

Nieciśław w Sławonii r. 1320 rodowitości obroń-
ca, 13 Marca.

Niemir syn naturalny Kazymira W. Króla Pol-
skiego, 14 Lutego.

Niezamiśl wódz sławny r. 1120 Lutyków, 8 Sier-
pnia.

Nosiśław r. 1140 prawnuk Włodzimira W. wale-
czny młodzień, 16 Kwietnia.

Nowosław r. 1130 w wojnach Czechom odważnie
dowodził, 12 Listopada.

Olcha matka X. Włodzimira pierwsza chrześcija-
na na Rusi 11 Lipca 991 r. życie świętobliwie
skończyła, 11 Lipca.

Olech X. Czerniechowski z dobrych rządów dla
poddanych pamiętny, 7 Sierpnia.

Onosława r. 1069 Wrocława Króla Czech siostra,
21 Lutego.

Ostromir r. 1056 pisma S. tłumacz w Nowogro-
dzie, 4 Sierpnia.

Ojcomit czyli Otemit Czech r. 1130 obrońca wła-
steństwa, 2 Lipca.

Ojcostaw Wielkopolanin r. 1140 wypisany jets
w Polsce Otesław, 16 Marca.

- Pokosław syn Bronisławy i Zbigniewa Lancko-
rońskich r. 1350, 5 Marca.
- Polemił r. 860 w Czechach ratajstwem wstawiony,
20 Marca.
- Prokop założyciel Kościoła Sławiańskiego w Cze-
chach, 5 Lipca.
- Przebysław Król Obotrytów r. 1179 za wpro-
wadzenie religii chrz. śmierć poniósł, 15 Listo-
pada.
- Przesława z Radziszewskich Suchodolska r. 1670,
20 Maja.
- Przedzimir Król Serwian r. 982 roztropny w rzą-
dach, 14 Czerwca.
- Przedzislav z Gofuchowa Gener. Wielkopolski, 18
Lipca.
- Przedzislawa Bolesława II. Króla Polskiego cór-
ka, żona Racibora Xięcia na Pomorzu, 23 Lu-
tego.
- Przemysł Xiążę i Prawodawca Morawii r. 1230,
29 Listopada.
- Przemysław X. Mazowiecki r. 1267 świętobliwy
władca, 13 Kwietnia.
- Przemysława żona Andrzeja Króla Węgierskie-
go r. 1050, 30 Października.
- Przesław Wierszowie Czech r. 1031 z waleczności
słynął, 7 Kwietnia.
- Przesława córka Jarosława X. Połockiego r. 1196
pod imieniem Eufrozyny do liczby SS. zapi-
sana; 3 Września.
- Przybysław mł. chwalebny w Brześciu r. 1436 dla
Polski podpisał, 27 Stycznia.
- Przybysława siostra S. Wacława r. 942 w poczet
błogosławionych r. 1320 policzona, 22 Paździer-
niak.
- Racibor X. r. 1124 łącznie z narodem na Pomo-
rzu S. chrzest przyjmuje, 29 Sierpnia.
- Radogost 1197 Biskup Bośni mąż świętobliwy,
14 Stycznia.
- Radomił zakonnik S. Benedykta r. 1070 dziejo-
pisarz Czeski, 22 Sierpnia.
- Radomiła obywatelka Serwii r. 1230 dla ojczyzny
poświęcona, 13 Lipca.
- Radomir Królewic Bulgarów r. 982, 28 Stycznia.
- Radosław r. 1150 wieś Skaryszew kościołowi
w Miechowie zapisał, 8 Kwietnia.
- Radosława Jaxy, herbu Gryf żona, cnotliwa pani,
8 Września.
- Radzislav królewic Serbski syn Rodosława r. 1064
w obronie kraju ginie, 16 Października.
- Radzislawa czyli Raczława r. 1239 śmierć mę-
czeńską od Tatarów poniósł, 10 Grudnia.
- Radziwój Królewic Bośni r. 1350 w walce z Tur-
kami poległ, 10 Lipca.
- Radzyń Arcybiskup Gnieźnieński w kościele S.
Gaudenty zwany r. 1006 12 Lutego.
- Ratimir X. Słowaków r. 830 walczył o niepodle-
głość kraju, 10 Stycznia
- Ratisław Władylewicz r. 1272 wódz Rusinów wa-
leczny przeciwko Polowcom, 2 Czerwca.
- Rodomił syn Sławomila X. Korzymskiego, 11
Czerwca.
- Rodomił Król Bulgarów r. 1059 nauki kochający,
15 Listopada.
- Rodosław Król Serbii z Konstantynem Cesarzem
Greckim walczył, 15 Lipca.
- Rodosława Królowa Serbii r. 1119 matka W. Wła-
dyna, 2 Marca.
- Rolislav r. 996 w Czechach z przeciwnikami reli-
gii chrz. walczył, 1 Sierpnia.
- Rościśław W. X. Kijowski r. 1154, 17 Stycznia.
- Rościśław 6 Czerwca r. 1296 świętobliwe doko-
nał życie w Polsce, 4 Września.
- Rosław Paprocki kanonik Przemyślski, 13 Sierpnia.
- Roślawa r. 1152 Wielkopółanka z dobroczynności
znana, 7 Października.
- Rustaw herbu Habdank r. 1190 w Sulejowie ko-
ściół Cystersom wystawił, 27 Maja.
- Rozmysław Czech r. 860 chrześcijańskiej wiary
wielbiciel, 26 Czerwca.
- Samomyśl r. 1130 z nauk w Czechach znany, 25
Października.
- Samosław w Czechach r. 996 wielbiciel mowy ro-
dowitej w religii chrzesc., 1 Grudnia.
- Scislav zakonnik S. Franciszka r. 1370 jako Apo-
stół S. religii chrzesc. w Infantach śmierć po-
niósł, 19 Lutego.
- Sadech dominikanin r. 1450 przez Tatarów w San-
domierzu zabity, 2 Kwietnia.
- Sędzimir czyli Sudimir Morawianin r. 1232, 20 Li-
stopada.
- Sędzislav czyli Sudislav X. Pskowski r. 1000, 16
Września.
- Sędziwój kanonik Gnieźnieński r. 1370, 8 Listopada.
- Siemian X. Lubecki r. 1520, 3 Października.
- Siemislav dziedzic Pamirodu w Polsce, 24 Paźdz.
- Skarbimir herbu Habdank Helman wojsk polskich
w 20 walkach zwycięzca, 26 Stycznia.
- Sław r. 1087 pod Wielogrodem w Morawii za nie-
uległość Ojczyzny poległ, 21 Listopada.
- Sława żona Duszana Króla Serwian r. 1340, 12
Sierpnia.
- Sławibór ojciec S. Ludomila królowej Czeskiej
r. 989 umarł, 14 Grudnia.
- Sławobój Polak znakomity r. 1150 zwycięzcy,
25 Lutego.
- Sławigost przełożony w r. 1340 w Spolicie kościo-
ła, 28 Kwietnia.
- Sławój w Wielkiej Polsce z odwagi znany r. 1140,
3 Kwietnia.
- Sławomir z rodu X. Korzymskich r. 790, pier-
wszy chrzesc., 17 Maja.
- Sławomila królowa Serbii r. 1179 dziewica świę-
tobliwa, 3 Marca.

- Sławomir r. 1380 sędzia za Ziemowita X. Mazowsza, 5 Listopada.
- Sławomira Polka r. 1150 z dobroczynności słynęła, 23 Grudnia.
- Sławosz Król Kroatów r. 1060, 25 Lipca.
- Sobiesław Król Czeski r. 1130 narodowości obrońca, 20 Sierpnia.
- Sobiesława żona Piotra Dunina sławnego wdziejach ojczystych, 7 Października.
- Sobiestyan w Czechach męczennik, 20 Stycznia.
- Spitogniew z Dąbrowy r. 1240 Wojewoda Łęczycki przodek domu Dąbrowskich, 31 Stycznia.
- Spitomir brat S. Wojciecha r. 990 od pogon zamęczony, 26 Kwietnia.
- Spitostaw Wojewoda Krakowski r. 1380 od którego dom Tarnowskich powstaje, 11 Listopada.
- Spitostawa r. 1450 Polka z darów dobroczynnych wspominana, 6 Grudnia.
- Stanimir Starosta Raciborza miasta w Szląsku r. 1300, 2 Października.
- Stanisław Kostka r. 1550 mąż świętobliwy, 18 Listopada.
- Stanisław z Szczepanowa Biskup Krakowski r. 1078 śmierć męczeńską odniósł, 8 Maja.
- Stanisława z krwi X. Dalmacyi przez Grzegorza IX w poczet SS. policzona, 5 Sierpnia.
- Strachota czyli Metodius i Cyrcha Apostołowie u południowych plemion wprowadzili religię chrześc. w języku Sławian, 9 Lipca.
- Strzeżymir wódz Bulgarów r. 1388 za samoistność narodu w walce poległ, 22 Kwietnia.
- Strzeżysław r. 1240 pierwszy dziesięcinę w Polsce duchownym zobowiązał się dawać, 2 Stycznia.
- Strzeżysława matka S. Wojciecha r. 980 pobożny dokonała żywot, 15 Maja.
- Światomir Rozrzarzewskich przodek r. 1270 jako wojownik słynął, 16 Maja.
- Światopolk r. 1093 W. X. Kijowski przodek XX. Czetwertyńskich, 1 Czerwca.
- Światosz r. 1220 wódz Rusinów, 12 Marca.
- Światosław r. 1087 przez Bolesława W. do rządów W. X. Kijowskiego przywrócony, 7 Stycznia.
- Światosława żona Wrocisława Króla Czeskiego cnotliwa monarchini, 2 Sierpnia.
- Świętobój Król Morawii r. 898, 27 Marca.
- Świętohor X. Pomorza r. 1300, 6 Kwietnia.
- Świętochna Kazimira Króla Polskiego córka, 11 Lutego.
- Świętomir Król Serwii ojciec Budzimira X. r. 850, 28 Lipca.
- Świętopolk Król Morawii 887, przyjmuje religię chrześc. w języku narodowym zwany Sebald, 26 Września.
- Świętohrad Król Serbian r. 998 chwalebnie rządził, 17 Lutego.
- Świętosław przełożony kościoła P. Maryi w Krakowie r. 1470, 31 Sierpnia.
- Świętosława obywa. Krakowa z pobożności r. 1183 znana, 3 Maja.
- Szczesny pochowany w Borku r. 1642, 20 Sierpnia.
- Szukosław obrońca mowy czeskiej w religii chrześc. r. 820, 30 Marca.
- Szulimir z rodu X. Krocacyi założyciel domu Szulimskich w Polce 30 Maja.
- Szulisław ojciec S. Stanisława w Krak. r. 1049, 7 Lutego.
- Szulisława z dobroczynnych składek r. 1150 wspominana w Polsce, 2 Grudnia.
- Tolimir syn Ostrowoja, Król Serbian r. 922, 12 Lipca.
- Tomisl Król r. 1127 po oycu Niemianie w Serbii rządził, 10 Października.
- Tomila Michałówna X. Litwy, 10 Lutego.
- Tomir Król Bulgarii r. 1250, 27 Listopada.
- Tomisław czyli Mysław r. 827 religię chrześc. z narodem w Krocacyi przyjmuje, 11 Grudnia.
- Tomira córka sławnego z Królów Bulgarii Borysa r. 1217, 24 Maja.
- Tostaw X. Rugii pierwszy wiary Chrystusa wyznawca r. 1160, 29 Grudnia.
- Tworzymir r. 1208 Przemysła Xięcia Morawii dworzanin, 28 Lutego.
- Unisław Król Morawii, 18 Lipca.
- Wacław Król Czeski r. 930 męczennik 28 Września.
- Wacława żona Kazymira Xięcia na Raciborzu, 15 Kwietnia.
- Wacława X. Ostrogska z r. 1420 cnotliwa dziewica, 23 Czerwca.
- Warcisław syn Świętobora X. na Pomorzu r. 1110 pierwszy chrześcjanin, 1 Listopada.
- Wawrzyniec zakonnik OO. Kamedułów z rodu polskiego, 10 Sierpnia.
- Wiarosława r. 1187 żona Rościsława X. Ruskiego, 27 Lutego.
- Wielisław Łaski r. 1569 połączenie Litwy z Polską podpisał, 4 Lipca.
- Wielisław r. 1150 z dobroczynnych składek wspominana w Lendzie, 18 Lutego.
- Więcymisl Czech około r. 1000 żyjący 26 Maja.
- Więcysław zakon: XX. Domini: r. 1262, 26 Marca.
- Wienczysław X. Ostrogski rodowitości wielbiciel, 4 Maja.
- Wienczysława r. 1150 dla ubóstwa dobroczynna, 16 Maja.
- Wiślimir Biskup Krakowski r. 1242, 3 Grudnia.
- Wisław Franciszkanin r. 1342 w Małoborzu, 7 Czerwca.
- Wisława X. Ruska żona Bolesława Smiałego Króla Polskiego, 22 Maja.
- Wit pierwszy Biskup w Litwie i pierwszy męczennik r. 1269, 15 Czerwca.

- Witomił 1539 w Czechach w sztuce lekarskiej biegły, 27 Października.
- Witimir razem z X. Bořywojem w Czechach religię chrześc. przyjął, 2 Maja.
- Witosław X. Rugii wprowadził religię chrześc. do Liwonii r. 1202, 22 Stycznia.
- Witosława w Krakowskim r. 1220 pobożna obywatelka, 4 Lutego.
- Władybóg syn Mieczysława Króla Polskiego r. 968, 10 Września.
- Władybóg obywatel Morawii r. 1120, 28 Października.
- Władymir W. X. Kijowski r. 1114, 19 Kwietnia.
- Władymira z rodu XX. Chrobacji r. 1200, 9 Stycznia.
- Władysław Król Węgierski r. 1096, 27 Czerwca.
- Władysława żona Lubosława r. 1340 Zupana w państwie Dalmackim, 13 Grudnia.
- Włodzimir X. Ruski r. 985 religię chrześc. przyjął, 16 Stycznia.
- Włodzimira z XX. Ruskich r. 1384 Luborada przodka domu Sanguszków X. żona, 11 Sierpnia.
- Włodzisław X. Opola r. 1300 odwiedzał grób S. Stanisława, 5 Września.
- Włostibór Arcybiskup Gnieźnieński r. 1280, 5 Stycznia.
- Włostimił w Sławonii obywatel 1300 rodowitości miłośnik, 25 Czerwca.
- Włostimiła Czes. r. 1200 miłością dla Ojczyzny przepełniona, 3 Stycznia.
- Włostimir Królewic Bulgaryi syn Borysa r. 870, 23 Października.
- Włostimira żona Radosza r. 1220 rządcy w Dyrrachium, 26 Sierpnia.
- Włostisław czyli Włost Potocki Kasztelan Wiślicki r. 1366, 4 Kwietnia.
- Wodzimir Borzechowski za Królowej Jadwigi r. 1382, 14 Listopada.
- Wodzisław r. 1320 Polak od którego dom Wodzisławskich kwitnie, 19 Lipca.
- Wolidar syn Rościława r. 1122 X. Ruski, 12 Grudnia.
- Wolimir Kancelarz Krakowski r. 1240, 15 Grudnia.
- Wojmir Serbjanin r. 1310 za Ojczyznę poległ w boju z Turkami, 11 Grudnia.
- Wojciech Arcybiskup Gniezna męczennik w Prusach, 23 Kwietnia.
- Wojśław nauczyciel Bolesława Krzywoustego, 6 Marca.
- Wojśława r. 1167 żona Przebysława Króla Północnych Sławian, 8 Października.
- Wrocisław Król Czeski roku 1061 restitutus zwany, 22 Lutego.
- Wrocisława w Lendzie r. 1120 z dobroczynności znana, 23 Stycznia.
- Wrociwój w Czechach Dziekan kościoła S. Wita r. 980, 26 Grudnia.
- Wszebór Helman wojsk polskich r. 1140 27 Lipca.
- Wszemił przełożony kościoła SS. Strachoty i Cyrchy przez Króla Bolesława w Pradze 915 wystawionego, 12 Maja.
- Wszemiła kościół dla S. Prokopa r. 1130 w Czechach wznosił, 22 Listopada.
- Wszemir Sędzia Kazymira X. na Kujawach r. 1260, 7 Sierpnia.
- Wszerał r. 1010 w Czechach z mężstwa odznaczony, 13 Listopada.
- Wszesław X. Połocki r. 1067, 18 Maja.
- Wszewład wnuk W. Swiatosława r. 1138, 6 Listopada.
- Wyszomił Czech r. 914 z cnót wielbiony, 29 Czerwca.
- Wyszomir wódz Słowaków r. 1120, 28 Sierpnia.
- Wyszosław X. Nowogrodzki r. 1060, 8 Czerwca.
- Wyszosława r. 1141 opiekunka ubogich w Polsce, 9 Grudnia.
- Zasław X. Ruski r. 1123 założyciel Miasta Zasławia, 5 Października.
- Zbigniew Oleśnicki Biskup Krakowski r. 1450, 1 Kwietnia.
- Zbigniewa X. Racibora na Wrocławiu żona, 17 Marca.
- Zbysław Wojew. Sieradzki r. 1212, 24 Marca.
- Zbysława żona Bolesława Krzywoustego, 17 Listopada.
- Zbrjostaw r. 1230 w Morawii założył Miasto Zbrosław, 28 Czerwca.
- Zdobysław Polak r. 1120 z mężstwa znany, 31 Lipca.
- Zdzisław Zamojski Starosta Czernichowski, 29 Stycznia.
- Zdzisława r. 919 w Czechach dobroczynnością znakomita, 16 Grudnia.
- Żegota Wojewoda Krakowski r. 1280 1 Lutego.
- Zelimir Zupan Klonowa r. 1309 w Kroacji, 22 Września.
- Zelisław wódz Polski sławny utratą w walkach ręki, 23 Lutego.
- Ziemomysł r. 1370 X. na Kujawach, 14 Września.
- Ziemisław Morawianin za X. Przemyśla, 13 Października.
- Ziemowit X. Mazowska r. 1350, 19 Października.
- Znatisław podkomorzy Poznański r. 1382, 1 Października.
- Zyroslaw opiekun Leszka Królewica, 17 Grudnia.
- Zytisława w Lendzie z dobroczynności słynęła, 17 Października.
- Żywisław Król Bośni r. 1208, 28 Kwietnia.

O ZNACZENIU IMION CUDZOZIEMSKICH.

Dzieje upłynionych wieków przynoszą na wodach piśmiennych oparte przekonanie, że przed chrześcijaństwem każdy naród utworzył imiona rodowite, które za najdroższy skarb swęj narodowości uważając przez cały przeciąg pożycia swego usiłował w swęj krainie upowszechniać; że dopiero po wprowadzeniu religii chrześcijańskiej, miana wszystkich narodów pomieszawszy się, utworzyły poczet imion opiekuńczych dziś w chrześcijaństwie upowszechnionych. W kalendarzu naszym na rok zeszyły a mianowicie na 29 stronnicy, umieściliśmy wiadomość o duchu i celach imion sławiańskich, oraz w jakim wieku i w których plemionach takowe z użycia wyszły. Powszechność więc obznajmioną została ze znaczeniem, jakie miana sławiańskie w sobie ukrywają, i z zamiarami jakie przodkowie nasi przez udzielanie imion rodowitych dzieciom mieć chcieli uiszczone.

Dziś zapewne każdy więcej pojmuje co znaczą nasze miana: Bogumił, Ludomił, Przemysław, Bronisław, Stanisław.

Aby zaś nie była obcą znajomość jakie znaczenie w sobie zawierają miana: Gerwazy, Protazy, Pankracy, Maurycy, Hermenegildy, Kune-gunda, Giertruda, i t. d. właśnie w roku bieżącym pozostaje do wiadomości podać, co znaczą cudzoziemskie miana, dziś w użyciu upowszechnione, przez wytlómaczenie ich na język polski.

Pozostawiając bliższy rozbiór z głębszą znajomością języków połączony, znawcom bieglejszym, tu dosłownie umieszcza się wiadomość przez wypis z dzieł:

1. Heraldyki przez Xięcia Alexandra Jabłonowskiego we Lwowie r. 1752 wydanej.

2. Z czasopisma imienia Ossolińskich we Lwowie w poszycie I. od str. 37 do 50 wyszłego.

Przy każdym mianie jest położonem jego znaczenie przez Xięcia Jabłonowskiego i Siarczyńskiego wskazane, to tylko dla objaśnienia dodajemy: że litera *H.* oznacza imię hebrajskie, *N.* niemieckie, *G.* greckie, *Ł.* łacińskie.

Imiona zaś wedle abecadła umieszczone, zostają jak następuje:

Abdon Abdias. <i>H.</i>	Sługa Bozki.
Abel. <i>H.</i>	Próżność.
Abigail. <i>H.</i>	Pociecha ojca.
Abraham. <i>H.</i>	Ojciec mnogości.
Adam. <i>H.</i>	Człowiek ziemski.
Adelaida. <i>N.</i>	Szlachetni ludzie <i>adel leute</i> .
Adelbert. <i>N.</i>	Zacnego rodu, szlachetno- cią sławny.

Adelgunda. <i>N.</i>	Panna mężna.
Adolphus. <i>N.</i>	Ojciec pomagający.
Adrian. <i>N.</i>	Miły dorodny.
Agathon. } <i>G.</i>	Dobrotliwy — a.
Agatha. }	
Agnes. <i>G.</i>	Dziewczyna czysta.
Agripina. <i>Ł.</i>	Ziemianka.
Albertus. }	
Albertyna. } <i>N.</i>	Zacnego rodu.
Albinus Albina. <i>Ł.</i>	Biały.
Alexander. <i>G.</i>	Obraniający Rycerz.
Alexius. <i>G.</i>	Obronca.
Alphons. <i>N.</i>	Wynalazca.
Alina. <i>G.</i>	Wyniosła.
Ambrozy. <i>G.</i>	Nieśmiertelny, wieczny.
Amelia. <i>G.</i>	Niebieska dziewczica.
Anastazy. <i>G.</i>	Nieśmiertelny, wskrzeszo- ny.
Andrzej. <i>G.</i>	Mężny.
Anna. <i>G.</i>	Miła śpiewająca.
Anzelm. <i>N.</i>	Obronca społeczności.
Antoni. <i>G.</i>	Roznosiciel.
Antonetta. <i>G.</i>	Roznosicielka.
Apollonius. <i>G.</i>	Gubiący.
Arnoldus. <i>N.</i>	Sławę kochający.
Atanasius. <i>G.</i>	Zwycięzca.
Augustinus. }	
Augustina. } <i>G.</i>	Mnożący, a,
Aurelius. <i>Ł.</i>	Złocisty.
Balbina.	Prędko, gromca.
Barbara. <i>Ł.</i>	Cudzoziemka.
Barnabas	z Syryjskiego Syn pociechy.
Borielam.	z Syryjskiego Syn szczęścia.
Bartholomäus.	z Chaldejs: Syn Walki.
Basilus. <i>G.</i>	Królewski (Władimir).
Beatrix. <i>Ł.</i>	Czyniąca szczęśliwym.
Beda. <i>N.</i>	Wybrany.
Benedykt. <i>Ł.</i>	Błogosław.
Beniamin. <i>H.</i>	Syn prawy.
Benigna. <i>Ł.</i>	Dobrotliwa.
Benon Beniam. <i>H.</i>	Syn prawy, sprawiedliwy.
Bernard. <i>N.</i>	Mąż odważny, silny mło- dzian.
Bertram.	<i>N.</i> Rycerz zawołany.
Błażej. <i>G.</i>	Świetny, błogi.
Blandyna. <i>Ł.</i>	Łagodnica.
Berhardus. <i>N.</i>	Mocna twierdza.
Birgitta. <i>N.</i>	Sławna.
Bonawentura. <i>Ł.</i>	Dobrze idący.
Bona. <i>Ł.</i>	Dobra
Bonifacy. <i>Ł.</i>	Dobrze czyniący.
Bruno. <i>N.</i>	Wspaniały, znamienity.

Candida. <i>L.</i>	Biała, szczerą.	Ezechieli. <i>H.</i>	Cnota Boga.
Carisius. <i>L.</i>	Pochlebiający.	Fabian. <i>L.</i>	Długoletni.
Carolina. <i>N.</i>	Smiała.	Faustus. <i>L.</i>	Szczęśliwy.
Casper. <i>H.</i>	Podskarbi.	Felicyan. <i>L.</i>	Szczęśny.
Catherina. <i>G.</i>	Czysta.	Felix. <i>L.</i>	Szczęśny, błogosławio- ny.
Cecylia. <i>L.</i>	Niewidoma.	Ferdinand. <i>N.</i>	Silny.
Christianus. <i>G.</i>	Chrześcijanin, Chrześci- janka.	Florentinus. <i>L.</i>	Kwitnący — a.
Christiana. <i>G.</i>	Piąstujący Boga.	Florentina. <i>L.</i>	Kwiecisty.
Christophorus. <i>G.</i>	Złotousty.	Florianus. <i>L.</i>	Kształna.
Chrysostomus. <i>G.</i>	Wywyższona.	Formosa. <i>L.</i>	Obdarowany od natury.
Celsa. <i>L.</i>	Zamykający.	Fortunatus. <i>L.</i>	Swobodny, Wolny, Bez- żenny.
Claudius. <i>L.</i>	z węgierskiego ochładzający.	Franciszek. <i>N.</i>	Lubiący pokój.
Colomannus. <i>G.</i>	Złoto mowny.	Franciszka. <i>N.</i>	Piorunujący, ognisty.
Chryzologus. <i>G.</i>	Wielowładny.	Fryderyk. <i>N.</i>	Człowiek od Boga.
Cyprian. <i>G.</i>	Pan.	Fryderyka. <i>N.</i>	Pocieszający.
Cyrylli. <i>G.</i>	Bóg sądzący.	Fulgenty. <i>L.</i>	Radca.
Daniel. <i>H.</i>	Kochany, luby, miły.	Gabryel. <i>H.</i>	Szczep dobry.
Dawid. <i>H.</i>	Cerery krewny.	Gaudenty. <i>L.</i>	z Gal. rodu znakomitego.
Demetrius. <i>G.</i>	Pożądaný.	Gebhard. <i>N.</i>	Oracz.
Dezyderyusz. <i>L.</i>	Godna.	Gedeon. <i>H.</i>	Bitny.
Digna. <i>L.</i>	Wspaniały.	Genowefa. <i>G.</i>	Chciwa — wierność.
Dominicus. <i>L.</i>	Darowany.	Georgius. <i>G.</i>	Stateczny.
Donatus. <i>L.</i>	Dar Boży.	German. <i>N.</i>	Pokój Boski, Bogumir.
Doroteusz. <i>G.</i>	od Boga dana.	Gertruda. <i>N.</i>	Łaskawy.
Dorota. <i>G.</i>	Dający.	Gerwazy. <i>N.</i>	Rada Boska.
Dydak. <i>G.</i>	Bozki.	Gottfrid. <i>N.</i>	Odważny.
Dyonisiusz. <i>G.</i>	Dzicze przyrodzenie.	Gottfrida. <i>N.</i>	Przewodnik.
Eberhardus. <i>N.</i>	Szlachetny.	Gracyan. <i>L.</i>	Obrońca pokoju.
Eberhardina. <i>N.</i>	Opiekun szlachetny.	Gottardus. <i>N.</i>	Mąż śmiały.
Edmund. <i>N.</i>	Zachowujący lud.	Grzegorz. <i>G.</i>	Uciecha ojca.
Edward. <i>N.</i>	Względ, prawo, mająca.	Gwido. <i>N.</i>	Święty Mąż.
Ehrenfridus. <i>N.</i>	Bóg jest Pan.	Gwilhelmus. <i>N.</i>	Piękna.
Eleonora. <i>G.</i>	Obrany.	Hartmannus. <i>N.</i>	Światła, słońca dar.
Eljasz. <i>H.</i>	Boża obietnica.	Hedwigis. <i>N.</i>	Pokolenie zacne.
Eligius. <i>L.</i>	Bóg z nami.	Heilmannus. <i>N.</i>	Mąż bitny.
Elżbieta. <i>H.</i>	Wymowna.	Helena. <i>G.</i>	Pan dobroci.
Emmanuel. <i>H.</i>	Wysłuzona.	Heliodor. <i>G.</i>	do walki zrodzony.
Emilia. <i>G.</i>	Z dobroci mocny.	Henryk. <i>N.</i>	Imię święte.
Emerenthiana. <i>L.</i>	Poświęcony.	Hermannus. <i>N.</i>	Rozsądny.
Engelhardus. <i>N.</i>	Płodny.	Hermenegildy. <i>N.</i>	Wesoły.
Enoch. <i>H.</i>	Pomoc niosący.	Hermogenes. <i>G.</i>	Pomocnik.
Ephraim. <i>H.</i>	Sławetny.	Hieronimus. <i>G.</i>	Godny Mąż.
Epifaniusz. <i>G.</i>	Miły.	Higin. <i>N.</i>	Czesna.
Erasmus. <i>N.</i>	Poważny.	Hilary. <i>G.</i>	Godny, chwały.
Erazm. <i>G.</i>	Poważna.	Hildefons. <i>N.</i>	Mocny.
Ernestus. <i>G.</i>	z Perskiego Gwiazda.	Honorius. <i>L.</i>	Chodzący, deptający.
Ernestyna. <i>G.</i>	Przyjemny.	Honorata. <i>L.</i>	Uciecha ojca.
Ester. <i>L.</i>	Dobre głosząca.	Hubert. <i>N.</i>	Pan łaskawy, dobry, miły.
Eucheryusz. <i>G.</i>	Rodowity.	Hugon. <i>N.</i>	Od Bożka Janusa.
Eufemia. <i>G.</i>	Dobrze radząca.	Jakób. <i>H.</i>	Wyniesiony od Boga.
Eugenius. <i>G.</i>	Boga się bojący.	Jadwiga. <i>N.</i>	Oracz.
Eufrozyna. <i>G.</i>	Stateczny.	Jan. <i>H.</i>	
Eusebiusz. <i>G.</i>	Zwinny w boju.	Januariusz. <i>L.</i>	
Eustachiusz. <i>G.</i>	Matka żyjących.	Jeremiasz. <i>H.</i>	
Ewaryst. <i>N.</i>		Jerzy. <i>G.</i>	
Ewa. <i>H.</i>			

Ignacy. <i>Ł.</i>	Ognisty.	Leopardus. <i>N.</i>	Serca lwiego.
Innocenty. <i>Ł.</i>	Niewinny.	Leopoldus. <i>N.</i>	Lwiej śmiałości.
Joachim. <i>H.</i>	Pan go umocni.	Lewin. <i>Ł.</i>	Mańkut.
Joanny. <i>H.</i>	Pan.	Liborius. <i>G.</i>	Kosztujący.
Job. <i>H.</i>	Żądza gorliwa.	Loth. <i>G.</i>	Ukryty.
Jodacus. <i>G.</i>	Szyszak.	Łucyan. <i>Ł.</i>	Światły, oświecony.
Joel. <i>H.</i>	Pan jest Bóg.	Ludgiert. <i>N.</i>	Człowiek mocny, silny.
Jonas. <i>H.</i>	Gołąb.	Ludwik. } <i>N.</i>	
Jonathan. <i>H.</i>	Boży dar.	Ludwika. }	Za lud walczący, a.
Jowit. <i>H.</i>	Sprawiedliwy.	Lazar. <i>H.</i>	Boga pomocy wymagający.
Józef. <i>H.</i>	Bóg pomnaża.	Łucya. <i>Ł.</i>	Oświecona.
Josue. <i>H.</i>	Bóg wspomożyciel.	Łukasz. <i>Ł.</i>	Światło.
Ireneusz. } <i>G.</i>		Maciej. <i>H.</i>	Dar Boży.
Irena. }	Spokojny, a.	Magdalena. <i>H.</i>	Włosy trefiąca.
Isaac. <i>H.</i>	Uśmiechający się.	Magnus. <i>Ł.</i>	Wielki.
Isabella.	<i>Znaczy to samo co Elżbieta.</i>	Manasses. <i>H.</i>	Zapomnienie przynoszący.
Israël. <i>H.</i>	Z Bogiem się pasujący.	Mansuetus. <i>Ł.</i>	Łagodny.
Judasz. <i>H.</i>	Spowiednik.	Makary. <i>H.</i>	Szczęśliwy.
Judith. <i>H.</i>	Jednostajna.	Małgorzata. <i>G.</i>	Perła.
Julianus. } <i>G.</i>		Mamert. <i>N.</i>	Moja moc.
Julianna. }	Młodzi.	Marcus. }	Marsowy, od Bożka Marsa.
Justysz. }		Marcellus. }	
Justyn. } <i>Ł.</i>	Sprawiedliwy, a.	Marcin. }	
Justyna. }		Martyna. } <i>H.</i>	Stroskany — Pan domu.
Izajasz. <i>H.</i>	Pomagający.	Marta. }	
Izydor. <i>G.</i>	Uwielbiający.	Mathusal. <i>H.</i>	Potop.
Izabella. <i>H.</i>	Obietnica.	Marya. <i>H.</i>	Gwiazda.
Kalixt. <i>N.</i>	Zwycięzca.	Mateusz. <i>G.</i>	Boży dar.
Kandyd. <i>Ł.</i>	Czysty, szczerzy.	Maunes. <i>Ł.</i>	Niewiadomy.
Karol. }	Śmiały.	Matylda. <i>N.</i>	Dziewica rycerska.
Karolina. } <i>N.</i>		Maurycyusz. <i>Ł.</i>	Czarny.
Kassyan. <i>Ł.</i>	Wypróżniający.	Maxymilian. <i>Ł.</i>	Największy.
Kasylda. <i>Ł.</i>	W szyszak zbrojna.	Medardus. <i>H.</i>	Nawrócony.
Katarzyna. <i>G.</i>	Czysta.	Melchior. <i>H.</i>	Królewski.
Klara. <i>Ł.</i>	Sławna.	Michał. <i>H.</i>	Kto równy Bogu.
Kletus. <i>G.</i>	Wybrany.	Mikołaj. <i>G.</i>	Ludu zwycięzca.
Kleofas. <i>G.</i>	Oświecony.	Modest. <i>Ł.</i>	Skronny.
Klemens. <i>Ł.</i>	Łaskawy.	Monika. <i>Ł.</i>	Upominająca.
Klotylda. <i>G.</i>	Mile dziecię.	Mojżesz. <i>H.</i>	Z wód wyniesiony.
Konstantyn. } <i>Ł.</i>	Stały.	Nathanael. <i>H.</i>	Dar Boży.
Konstancya. }		Nestor. <i>G.</i>	Wiadomy starzec.
Konrad. <i>N.</i>	Szybki.	Nicefor. <i>G.</i>	Zwycięzca.
Koleta. <i>Ł.</i>	Czczona.	Nikodem. <i>G.</i>	Zwycięzca ludu.
Kordula. <i>Ł.</i>	Serdeczna.	Norbert. <i>N.</i>	Silny z pożywienia.
Kornelia. <i>Ł.</i>	Wytrwała.	Noe. <i>H.</i>	Pociecha.
Kosmas. <i>G.</i>	Ozdobny.	Osdias. <i>H.</i>	Sługa Boży.
Konegunda. <i>N.</i>	Z rodu Królów.	Oktawian. <i>Ł.</i>	Osmy.
Kwirin. <i>Ł.</i>	Poszukiwany.	Onufry. <i>G.</i>	Roztropny.
Lambert. <i>N.</i>	Rodu znakomitego.	Otton. } <i>N.</i>	
Laurent. <i>Ł.</i>	Uwieńczony.	Otilia. }	Rochanek Ojca.
Largus. <i>Ł.</i>	Szczodry.	Pankracy. <i>G.</i>	Nad wszystko silny.
Lazarus. <i>H.</i>	Potrzebujący pomocy.	Pantaleon. <i>G.</i>	Wszewładny.
Leon. } <i>Ł.</i>		Petrycyusz. } <i>Ł.</i>	
Leona. }	Lew.	Petrycy. }	Ojczysty.
Leonard. <i>Ł.</i>	Silny, mocny.	Paulin. } <i>Ł.</i>	
Lebrecht. <i>N.</i>	Prawujący się.	Paweł. }	Szczupły, mały.

Perpetua. <i>Ż.</i>	Wieczna.	Sofronia. <i>G.</i>	Mądra.
Petronella. <i>G.</i>	Nieużyta.	Spirydion. <i>G.</i>	Duch Boski.
Philemon. <i>G.</i>	Przyjaciół luby.	Simeon. } <i>H.</i>	Wysłuchujący.
Philippus. } <i>G.</i>	Koniec lubiący.	Simon. }	Nadzieja.
Philippina. }	Pobożna.	Spes. <i>Ż.</i>	Wieniec.
Pia. <i>Ż.</i>	Skalisty.	Stefan. <i>G.</i>	Podejrzliwy.
Piotr. <i>Ż.</i>	Upodobana.	Sulpicyusz. <i>Ż.</i>	Zwycięzca miru.
Placyda. <i>Ż.</i>	Żywny, bogaty.	Sigfrid. <i>N.</i>	Leśny, Lassota.
Polikarp. <i>G.</i>	Wielce gościnna.	Sylwester. <i>Ż.</i>	Pojedynczy.
Polixena. <i>G.</i>	Pierwsza.	Symplicyusz. <i>Ż.</i>	Stary.
Prima. <i>Ż.</i>	Daleki.	Syńczyusz. <i>Ż.</i>	Boski.
Prokul. <i>Ż.</i>	W dobrém postępie.	Syxtus. <i>G.</i>	Wysłuchujący.
Prokop.	Błogi.	Szymon. <i>G.</i>	Bogusława.
Prosper. <i>Ż.</i>	Pierwszy.	Tekla. <i>G.</i>	Koniec przynoszący.
Pro. <i>G.</i>	Pierwszość mający.	Telesfor. <i>G.</i>	Boży dar.
Protazy. <i>G.</i>	Doświadczona.	Teodor. } <i>G.</i>	Bogdan.
Praxeda. <i>G.</i>	Rozsądny.	Teodora. }	Bogumił, Bogumiła.
Prudentius. } <i>Ż.</i>	Wojownik.	Teodozyusz. } <i>G.</i>	Myśliwa.
Prudentianna. }	Piękna.	Teodozya. }	Ziomek.
Ptolomeusz. <i>G.</i>	Bóg uzdrowia.	Teofil. } <i>G.</i>	Odważny Rycerz.
Pulchria. <i>Ż.</i>	Bogaty mąż.	Teofila. }	Z Tyburcy rodem.
Rafał. <i>H.</i>	Owieczka.	Teresa. <i>G.</i>	Wielbiciel Boga.
Rajmund. <i>N.</i>	Wiosłem robiący.	Terencyusz. <i>Ż.</i>	Bliźni, miły.
Rebecca. <i>H.</i>	Królowa.	Teobaldus. <i>N.</i>	Wielbiony miły.
Remigius. <i>Ż.</i>	Czysty.	Tyburcyusz. <i>Ż.</i>	Luby.
Regina. <i>Ż.</i>	Czysto się zachowujący.	Timoteusz. <i>G.</i>	Pan jest dobry.
Reinhard. <i>N.</i>	Odrodzony.	Tomasz. <i>H.</i>	Trzymający.
Reinhold. <i>N.</i>	Mocny, sławny.	Tytus. <i>G.</i>	Szlachetny.
Renatus. <i>Ż.</i>	Rzymianin.	Tycyan. <i>G.</i>	Ludzki.
Robert. <i>N.</i>	Rzym trzymający.	Tobias. <i>H.</i>	Niedzwiedzica.
Roman. <i>Ż.</i>	Różanosta.	Uhd. <i>N.</i>	Mocny, silny.
Romuald. <i>N.</i>	Pomocnik.	Ulrikus. } <i>N.</i>	Mocny.
Róża. }	Wołający.	Ulrika. }	Obraz prawdziwy.
Rozalia. }	Mocny.	Urbanus. <i>Ż.</i>	Idący.
Rudolf. <i>N.</i>	Mężny Rycerz bogactwem	Ursula. <i>Ż.</i>	Zwycięstwo.
Rufin. } <i>N.</i>	sławny.	Walenty. <i>Ż.</i>	Mocny obrońca.
Rufina. }	Nasyć.	Walery. } <i>Ż.</i>	Zwycięzający.
Rupert. <i>N.</i>	Bogobojna.	Walerya. }	Zyjący.
Ryszard. <i>N.</i>	Spokojna.	Weronika. <i>Ż.</i>	Przedsiębiorca.
Ruth. <i>H.</i>	Rządca pokoju.	Wenanty. <i>Ż.</i>	Pełen rady.
Sabina. <i>H.</i>	Prosi Boga.	Wiktor. }	Panujący.
Salomea. <i>H.</i>	Xiężna.	Wiktorya. } <i>Ż.</i>	Sławny.
Salomon. <i>H.</i>	Rozdajny.	Wiktoryn. }	Bijący się.
Samuel. <i>H.</i>	Prędko zwycięzca.	Wilhelm. <i>N.</i>	Pamięć o Bogu.
Sara. <i>H.</i>	Uczciwy.	Wincenty. <i>Ż.</i>	Łagodny.
Saturnin. <i>Ż.</i>	Zachowujący.	Witalis. <i>Ż.</i>	Ożywiający.
Sebaldus. <i>N.</i>	Pilna.	Wolfgang. <i>N.</i>	Mądra.
Sebastyan. <i>G.</i>	Duszną.	Wolradus. <i>N.</i>	
Serwatus. <i>Ż.</i>	Zachowujący.	Walterus. <i>N.</i>	
Scholastyka. <i>G.</i>	Poważny.	Wernerus. <i>N.</i>	
Senna. <i>Ż.</i>	Silny.	Wigundus. <i>N.</i>	
Serwacyusz. <i>Ż.</i>		Zacharyasz. <i>H.</i>	
Severus. } <i>Ż.</i>		Zefirinus. <i>G.</i>	
Seweryn. }		Zenon. } <i>G.</i>	
Soter. <i>N.</i>		Zenobia. }	
		Zofia. <i>G.</i>	

U P O M I N E K

DLA GOSPODARZY I GOSPODYN.

1. O korzyściach Słonecznika i jego uprawie.

Słonecznik (*Helianthus annua* Linn.) sprowadzono do Europy z Peru. Dwa są jego gatunki, jednoroczny i wiecznotrwały. Ostatni służy tylko do ozdobienia klombów; lecz jednoroczny jest tak pożyteczny w gospodarstwie, iż zasługuje, aby o tém każdego dokładnie zawiadomić.

Nasienie jest białe, szare lub czarniawe; lecz kolory te są tylko przypadkowe, gdyż jedno z tych nasion wydają drugie. Z tém wszystkiém są dwa stałe rodzaje tej rośliny, to jest, słonecznik zjedną łodygą i słonecznik gałęzisty, który nie jest tak upowszechniony.

Słonecznik sieje się na wiosnę wtenczas, gdy się już nie obawiamy mrozów, któreby rośliny mogły zniszczyć. Ziemia musi być należycie uprawiona i zgnojona, jeżeli chcemy mieć zbiór obfity. Najlepiej jest sadzić nasienie po dwa ziarna razem. Dziury robią się kołkiem na $1\frac{1}{2}$ cala głębokie, a na jedną stopę, czyli pół łokcia, od siebie odległe. Rzędy powinny być na dwie stopy jeden od drugiego oddalone. Gdy rozsada poschodzi, słabszą należy wyrwać, mocniejszą zostawić. Potrzeba je także z chwastów oplewiać; a gdy podrosną na jedną stopę, rzędami ogrzebać, i ziemię lekko ubić. Wysokość rośliny wynosi zwyczajnie 6 do 8 stóp, i więcej; łodygi są mocne, a niektóre z nich mają u dołu do 8 cali obwodu. Kwitnie w końcu Lipca do połowy Sierpnia; dojrzewa razem z kukurydzą. Dżdżyste powietrze niszczy je czasem; lecz kilka dni pogody przywraca ich wzrost.

Liście ostrożnie obrywane wydają bardzo wiele przyjemnego pożywienia dla bydła. Po zbiorze liści, następuje zbiór obfity nasienia: niektóre łodygi wydają do 10,000 ziarn. Najlepiej jest w celu zebrania ziarna łodygi poobryzać, i pod dachem na wolném powietrzu powieszać, aby prędzej wyschły.

Do kwiatu słonecznika zlatują się ze wszystkich stron pszczoły dla zbierania miodu, którego ten kwiat obficie wydaje.

Nasienie jest więcej mączyste, niżeli olejne, daje przecież do 15 od sta oleju. Lecz o ile nasienie tej rośliny niewielką przynosi korzyść z oleju, tym szacowniejsze jest jako pasza dla bydła, owiec, trzody i innych zwierząt. Nadewszystko zadziwiająca jest korzyść dla drobiu. Dla kur nie ma lepszego nad to nasienie pożywienia: zwłaszcza, że po niem więcej jaj niosą, aniżeli po jakimkolwiek inném.

Suche łodygi palą się dobrze i wydają wyborny popiół do ługu, ponieważ popiół ten zawiera w sobie dosyć potażu (Alkali).

Krótko mówiąc, łatwość, z jaką ta roślina się uprawia, ninogi owoc i kilkorakie z niej korzyści każą słonecznik uważać, jako nowe źródło, mogące zbogacić rolnika.

2. Sposób pomnożenia plonu i korzyści z bobu.

Przedsięwzięte doświadczenia z wzrostem bobu wielką w gospodarstwie okazały korzyść. Posadzono ziarna bobu na pół stopy jedno od drugiego, i w takiejże odległości rząd od rzędu, w dobrze uprawionej i ugnojonej ziemi. Gdy już okwitł i utworzył strączki z należytą wielkością ziarna, zerznięto łodygi równo z ziemią. Po kilku dniach wypuścił każdy pniak po kilka wyrostków, które szybko wzrosły, okwitły i liczny wydały owoc: przez co okazał się trzy razy większy plon w ziarnie. Jeżeli więc to postępowanie naśladowane będzie, jak o tém nie wątpimy, widocznie jeszcze oprócz tego trzecią korzyść nader ważną mieć będziemy, to jest, iż zerznięty pierwszy bob posłuży nam za najlepszą paszę, którą się bydło wybornie żywi.

3. *Sposoby utrzymywania i mnożenia Melonów i Ananasów bez ziemi.*

Ananasy posadzone w zwyczajnym mchu i postawione na dębim garbarskim, rosną daleko piękniej i prędzej, niżeli w najlepszej ziemi. Melony znowu udają się wybornie i bez okien w dębim garbarskim, który już używany był pod ananasy; lub w takim, który od roku przepalił się mocno na kupie.

4. *Sposoby zachowania przez długi czas różnego rodzaju nasion od zepsucia.*

Przypadek wydarzył odkrycie bardzo prostego lecz pożytecznego środka do przechowania bardzo długo, i sprowadzania z najdalszych okolic świata różnych nasion, o czem tak donoszący pisze: Otrzymałem przed kilkoma laty niektóre gatunki nasion, które zwyczajnie u nas niechciały dawniej wschodzić, chociaż pochodziły od pewnych osób. Te nasiona, o których mowa, były wyspane pomiędzy suche winogrona, czyli rodzeńki; już na pierwsze wejrzenie zdawało mi się, iż są w dobrym stanie: istotnie wszystkie poschodziły, skoro je posiałem w wazonach. Ucieszony tem dostarczeniem, dałem polecenie moim synom, którzy właśnie w tym czasie bawili w Ameryce, aby zbierali dla mnie wszelkiego rodzaju tropiczne i inne osobliwsze nasiona, jakie tylko będą mogli nabyć; i aby mi, obwinawszy takowe, w małej ilości, w wiele pakietików z bibuły, zapakowane w rodzeńkach, lub w wilgotnym surowym cukrze przesłali. Z dwudziestu gatunków, tak nadesłanych nasion, ani jedno niechybiło: wszystkie powschodziły. Zaś takie same, które mi zwyczajnym sposobem zapakowane przysłali, niezeszły wcale.

5. *Sposób łatwy zamienienia w krótkim czasie wszelkich chwastów w żyzny nawóz.*

Często użalają się gospodarze na wielkie mnostwo niepożytecznych i szkodliwych roślin, które zanieczyszczają zboże, i przeto dochody ich znacznie zmniejszają. Sądźmy zatem, iż uczynimy im przysługę, gdy ich uwiadomimy o sposobie nietylko wyniszczenia takowych roślin i chwastów; lecz nadto ouzyciu tychże na uprawę pola, które wprzód pustoszyły. Jestto sposób nader łatwy, i równie w wielkiej, jak w małej ilości może być skuteczniejszy.

Kładzie się warstwę chwastu na jedną stopę grubą, którą posypuje się bardzo cienko, mialkiem wapnem niegaszonym, i tak dalej dopóki

takowego wystarcza. W kilka godzin zaczyna ta masa tak operować, że nawet należy rzucać cokolwiek wilgotnej ziemi, darniny, lub naręcze świeżego chwastu, aby się nie zapaliła. W czasie 24 godzin cała operacya skończona; a masa ta, chociażby nareszcie na popioł spalona, poprawia wybornie pole. Należy tylko uważać, aby chwast za świeża do tego używać; równie też świeżego wapna.

6. *Sztuczny Nawóz.*

Do dołu lub do skrzyni obszernej, w której się wapno gasiło, sypie się pół korca lipkiej gliny. Do tej dodaje się pół korca gnoju owczego czy stego, i pół korca gołębiego, kurzego; a jeżeli można wroniego, który bardzo łatwo zbierać można pod drzewami tam, gdzie w jesieni na noc siadają wrony. Do tego przymieszać pół korca popiołu wytługowanego. Tę masę polewa się kilka razy przez lato gnojówką, aż do połowy września. Prócz tego powinna ta masa przez lato trzy razy być przemieszana; a na końcu tak dobrze gnojówką rozmoczoną i wymieszaną, aby z niej można wyrabiać cegielki. Takowe kładą się na deskach pod dachem; a gdy wyschną, chowają się na górze aż do potrzebnego użytku. Przed siewem zboża, rozbijają się na drobne okruszyny, i sieje się ich po roli dwa razy tyle, co zboża. Jeżeli przy rozbijaniu skruszyły się na mąkę, należy jeszcze raz gnojówką skropić, aby się wkrupki pozlepiła masa i lepiej siała. Tu podana ilość dostateczną była do zgaojenia małego morga roli.

7. *Sposób łatwy zaprawiania tytoniu domowego, i nadania temuż dobrego smaku i zapachu.*

Ugotuj z łota kawy palonej jedną filiżankę, dodaj cukru jak zwyczajnie; w niej rozpuść pół funta peruwiańskiego balsamu i dodaj tę mieszaninę do funta tytoniu, zapakuj do słoja lub puszki, i zatkać mocno, aby nie parowało; za 24 godzin używaj. Ten łatwy środek nadaje tytoniowi tak przyjemny zapach i wyborny smak, iż mu zagraniczny tytuń wcale nie wyrówna.

8. *Sposób poprawienia tytoniu ordynaryjnego.*

Uzbićraj na początku Czerwca soczystych liści z wiśni czarnych kwaśnych, jakie najczęściej dziko rosną, i ususz takowe w cieniu. Weź po-

tém funt tytuniu krajanego lub wliściach, ulóż na misie i nakryj płótnem. Teraz przystaw do ognia garnek wody dwukwartowy; a gdy się takowa zagotuje, dodaj dwie garści suszonych liści wiśniowych i gotuj nakryte tylko przez dwie minuty. Po odstawieniu lej zaraz na tytuł płótnem nakryty, wraz z liśćmi. Gdy już ta polewka przez płótno przecieknie, należy jeszcze mocno wycisnąć. Wymieszaj potem tytuł z tą polewką, i niech tak postoi bez nakrycia, dopóki nie wystygnie. Potem wyciśnij mocno tytuł, rozłóż na stole, aby przeschnął, i schowaj do użytku. Tym sposobem nie tylko utraci swoje ostrość i gorzyc, lecz nabędzie zapachu, i stanie się lekkim i przyjemnym do palenia.

9. Sposób żywienia pszczół i utrzymywania tychże w robocie podczas największej zimy.

Znamy obyczaje pszczół, a jeszcze lepiej którzyśi jakie nam przynoszą; dlaczegoż ich nie możemy więcej? Dlaczegoż zaniedbane są prawie całkiem w takich okolicach, gdzie mieszkańcy, przy niewdzięcznej ziemi niewypowiedzianego doznają niedostatku? Niepodobna, aby im nieznały były pożytki jakieby ciągnąć mogli z pszczół należycie utrzymywanych, i dobrze żywionych. Dlaczegoż się dają tém mniemaniem zrażać, iż w czasie tegiej zimy mogą albo pszczoły, albo największą część zbioru od nich utracić, gdy pozabawione roślin i kwiatów, są zmuszone żywić się swym miodem?

Takowym przypadkiem zapobiegając, czyni się przysługę ludzkości. Chcąc aby pszczoły także w zimie robiły, należy je przed ostrością zimy zabezpieczyć. Praca jest dla tych zwierzątek życiem. Cała wtém jest trudność, aby je bronić od zbytniego zimna, bez żywienia ich własnym miodem. Aby zaś tego celu dopiąć, tak się postępuje:

Koło muru czyliściany, która lepiej jeżeli będzie chropowata i czarno pomalowana, i która zasłania pszczelnik od północy, ustawiają się na zimę pnie z pszczołami, i urządzają się nad nimi daszek słomiany na trzy łokcie szeroki; jeżeli nadto mocna zima, zasłania się oprócz tego na noc z przodu matami słomianymi. Tym sposobem pewnie będą od zimna zabezpieczone, skoro tylko pnie są dosyć grube i dobrze opatrzone. Podający ten sposób przekonał się o tem przez dziesięcioletnie doświadczenie.

Teraz co do ich żywienia na zimę: W kilkanaście rzędów w podłuz wymienionych ścian należy latem nasadzić macierzanki, lawendy, szalwii, józefku, melissy, na których się pszczoły w zimie nie tylko bawić lubią, lecz także żywność i

robotę zbierają. Wiadomo nam albowiem, iż te rośliny całą zimę zostają zielone, zwłaszcza, gdy pod przydaszem nie będą mocno śniegiem przykryte, lub zsypany na takowe śniegiem zmietany będzie; a że także od północy chroni je ściana, od południa zaś ogrzewa słońce, więc i w zimie po części kwitną, przez swój odor aromatycznyżywają pszczoły i dają im żywność. Lecz to jeszcze niedosyć; pszczoły wymagają jeszcze pożywniejszego posiłku. Na taki zbiera się w lecie wszystkie opadające owoce, gruszki, jabłka słodkie, śliwki, zbyteń lub niedorodne melony; i z nich robi się z lagrem winnym moszcz, który pszczoły bardzo lubią. Takowego potrzeba na całą zimę dla każdego roju pszczół sześć funtów. To pożywienie stawia się pszczołom codziennie dwa razy, przed ich otworem; a wszystkie pszczoły wychodzą i chciwie nim się karmią. Tym sposobem nie trawia swojego miodu, owszem takowy pomnażają. Ich mniej obeschły wosk jest piękniejszy, i od miodu odwilżony; mole nie zalegają się w robocie i nie psują miodu. Pszczoła pracuje nieustannie, a płód jej występuje czyli roi się o miesiąc prędzej niż zwyczajnie: co także jest wielkim pożytkiem. Przy takowem postępowaniu pomnaża się zbiór wosku i miodu. Oprócz tego należy pszczelnik obsadzać drzewami trześniowemi, lipiną i tym podobne; z czego także pszczoły wielką biorą żywność. Sadzi się także w bliskości pszczelnika wiele słonecznika; siejekoniczynę, grykę czyli tatarkę: bo to wszystko dostarcza pszczołom miodu i wosku.

Co do ulów, najlepiej jest ażeby takowe zrobione czyli wyplecione były ze słomy. Ule takie mają tę wielką dogodność, iż naprzód mogą być i powinny wraz z pszczołami przenoszone w miejsca i w czasie kwitnienia roślin do ich żywienia przydatnych: przez to skraca się pszczołom droga którą odbywać muszą od miejsca żywienia do ulu gdzie miód swój składają, a tém samem ilość jego w danym czasie poninowić znacznie mogą. Powtóre, że dla ochronienia pszczół od wielkich mrozów, najwygodniej ule ustawiać można na zimę w wykopanym wielkim dole rzędami na półkach, i takowy dół deskami i chwastem lub słomą a nawet i ziemią przykryć, zostawiwszy przecież dwa otwory małe (dwucalowe) aby powietrze w dole powolnie odświeżać się mogło. Dobrze jest kiedy jeden z tych otworów będzie rurką jakąkolwiek, która aż prawie do dna dołu jedynym z końców swych otwartych dosięga, drugi zaś otwór tylko w pokryciu dołu zostawiony. Doły takie powinny być kopane pod ścianą lub płotem, ażeby od zawieruchy były osłonięte. Raz wykopane służyć mogą na zawsze.

10. Srodek leczenia koni parszywych.

W Prusach zarażone były konie w kilku obwodach parchami, które tym sposobem wszystkie uleczono: „Bierze się funt rybiego tranu, 6 uncij terpentynowego olejku, 2 uncje hiszpańskich much wproszku i 6 uncij siarki. Tran gotuje się przez pół godziny, odstawia się od ognia, sypie się potrochu mało utłuczoną siarkę, a wymieszawszy dobrze znowu się gotuje ciągle mieszając przez pół godziny; poczem odstawia się od ognia, i skoro wystygnie dodaje się proszek kantarydów i olejek terpentynowy i zmiesza należyście.

Chorego konia stawia się w ciepłej stajni na dni 14, a jeżeli ma długą sierć na trzy tygodnie; smaruje się powyżej urządzoną ogrzaną masą, za pomocą szczotki wcierając należyście takową w strupy. Tak się postępuje codziennie dwa razy, rano i wieczór; a po ukończeniu powyższego czasu choroba uleczoną zostaje. Dobrze jest zadać przy tém koniowi na przeczyszczenie, przynajmniej sok kuchennej w letniej wodzie rozpuszczonej pół funta.

11. Srodek przeciwko spuchnięciu wymion u krów.

Kiedy krowie zapuchną wymiona po ozięleniu lub winnym czasie, smaruj rozpuszczonem ciepłym młodem masłem; i każ jej podścielać końskiego gnoju.

12. Sposób wygubienia świńszczy i karaczanów inaczéj karaluchami albo prusakami zwanych.

Nieproszonych tych a natrętnych gości pozbyć się można przez wytrucie przyjemną dla nich strawą. Dla sporządzenia téj napuszcza się mlekiem ususzony i potłuczony korzeń wodnej lilii (*Nymphaea alba* lub *lutea*), i w naczyniu jakim mleko to ostudzone i odcedzone stawia. Te owady chętnie pożywają i od niego się trują.

13. Maść na oparzeliznę.

Weź wrównych częściach świeżego lnianego oleju, lub oliwy, białka z jaj i śmietany: i zmieszaj razem. Smaruj tém grubo lniane szmatki, i okładaj często spalone lub oparzone miejsca. Taki kataplazm nie tylko wyciąga ogień, lecz także goi prędko rany.

14. Pokost przeciw niebezpieczeństwu ognia.

P. Boulard, budowniczy w Lugdunie, wynalazł środek ochronienia drzewa od zapalenia. Uznał on do tego wszelką sól za najskuteczniejszą, i czynił wielokrotne doświadczenia, z których wykazało się, iż potaż najdłużej opiera się działaniom ognia. To go spowodowało, iż zrobił z potażu pokost do nasmarowania takowym drzewa przeciw spalaniu; a ten sposób jest taki: „Bierze się wody ile potrzeba, i rozpuszcza się w niej potaż dopóki jaje surowe na wierzchu pływać nie będzie; tém smaruje się ściany, deski, powale, drzwi, okiennice, dachy gontowe i t. p. Potem rozpuszcza się taki rozlew potażowy trochę wody, dodaje się do téż gliny i wymiesza się należyście aby miała gęstość zwyczajnej farby do drzewa, nakoniec dodaje się do tego cokolwiek maki żytniej, i znowu wymieszawszy, pociąga się po drzewie trzy lub cztery razy. Tym sposobem zachowawia się drewnianą budowlę na kilka godzin od ognia; a gdyby nawet nie nastąpiła spieszna pomoc, napuszczone i nasmarowane tą masą drzewo nigdy nie zajmie się płomieniem, chociażby miało na węgiel zellć.

15. Sposób zabezpieczenia słomianych dachów przeciw ogniu.

Rozpuść kilka funtów siłunu w wielkim kotle gorącej wody, lej potem ten roztwór na świeżą dobrze wysuszoną glinę, w beczkach lub kadzi według potrzeby nasypaną, i wymieszaj dobrze na masę. Skoro dach pokryty jest słomą, smaruje się tą masą i za pomocą drewnianej deszczułki wciska się takową pomiędzy słomę tak, iż masa zupełnie pomiędzy słomę wcisnięta zostanie tak dalece, że słoma na wierzchu pokazywać się będzie. Siłun przejmując wskroś całą warstwę słomy, i w związku z powietrzem czyni tę glinę tak twardą, iż dachowi ani deszcz szkodzić nie może, ani tegoż ogień nie zapali.

Cały koszt na takie urządzenie dachu 18 łokci długiego, 9 łokci wysokiego, niemoże więcéj wynosić nad dwa talary, i tak dalej w proporcji.

16. Sposób zapobiegający wyrastaniu trawy i porostów między brukiem i na drogach bitych.

Do tego bierze się 50 kwart wody, 10 kwart miałko utłuczonego i przesianego wapna niegaszonego i 1 kwartę kwasu siarkowego albo utłuczonej drobno siarki, gotuje się przez pół godzi-

ny w kotle żelaznym, i ciecz z wierzchu po ustaniu się zlewa do osobnego drewnianego naczynia. Pozostały osad w kotle powtórnie z połową powyższej ilości wody gotuje się i znów ciecz z wierzchu do poprzedzającej razem zlewa. Ciecz tę rozcieńczwszy jeszcze $\frac{1}{4}$ częścią wody czystej, używa się do polewania bruku, dróg i ścieżek bitych; i to co miesiąc lub 6 tygodni powtarza. Takie skrapianie nie tylko rośnięciu trawy przeszkadza ale i wszelkie inne niszczy porosty, które nie tylko że bruki i drogi psują, ale nadto znacznego wydatku na pielienie stają się przyczyną.

17. Jak żelazo od rdzy zachować.

Francuz Conte wynalazł tę sztukę zachowania od rdzy stali i żelaza. Weź według potrzeby pokostu, zmieszaj do tego tyleż czyszczonego terpentynowego olejku, maczaj gąbkę i smaruj tym pokostem stal lub żelazo i wysusz, niedopuszczając jednak żadnego prochu, dopóki pokost nie wyschnie.

18. Sposób czyszczenia szyb szklanych zupełnie zaciemnionych.

Weź dobrą garść pokrzyw parzących, maczaj je w wodzie, i obmywaj nimi kilka razy szyby; jeżeli od razu nie staną się całkiem czyste, weź świeżych pokrzyw i powtórz mycie, a potem oplucz czystą wodą; a nie zostanie ani śladu nieczystości i plam, czyli te szyby zezerwieniły, czyli zzieleniały, jak się to częściej wydarza. Także do obmywania lustro można tego sposobu używać, lecz przestrzegać należy, aby woda nie zaszła za ramę a następnie za lustro, ponieważ byłoby jako od każdej wilgoci żywe srebro z cyną odstało od szkła i lustro popsuło: aby temu zapobiedz, można lustro w koło ramy woskiem oblepić, który po obmyciu łatwo się da odjąć.

19. Sposób zmocnienia glinianego naczynia kuchennego.

Nowy garnek przeznaczony do gotowania smaru kilka razy po wierzchu pędzlem lipką gliną dobrze rozrobioną i osuszaj na powietrzu; następnie to całe pomalowanie namaczaj linianym olejem i obsusz w gorącym piecu. Olej tym sposobem połączony z gliną utworzy jakby żelazną skorupę; a tak utwierdzony garnek dłużej potrwa, niż drutem obciągnięty.

20. Sposób uczynienia butów i trzewików nieprzemakającymi.

Weź łoju według potrzeby, trzecią część wosku, rozpuść to na wolnym ogniu w tyglu polewanym; a skoro się roztopi, dodaj tyle terpentyny, ile wosku, wymieszaj dobrze i odstaw od ognia; wlej potem do tego na każdą parę butów miarkując, łyżkę oliwy, lub topionego świeżego sadła, i znowu dobrze wymieszaj. Buty lub trzewiki muszą być wilgotne; poczem weź pędzel z sierci zrobiony, namocz go w tej masie, smaruj takową często w cieplej ale niegorącej masie maczając, buty lub trzewiki, osobliwie należy napuścić tą masą wszystkie szwy którymi najprędzej ciśnie się woda; potem postaw buty w miejscu suchym, w miarę schnięcia wilgoci tłustość ta wsiąknie. Za 24 godzin wytrzej szczotką i używaj.

21. Sposób prędkiego bielenia wosku.

Rozpuściwszy potaż w wodzie, według potrzeby, np. 1 uncją potażu wkwarcie wody na funt jeden wosku, takowe rozpuszczenie syci się chlorem przepuszczając przezeń ten gaz, i w tym gotuje się wosk, już po kwadransie gotowania będzie wosk zupełnie biały tak dalece, iż bielony na słońcu nie wyrówna pierwszemu w białości. Po ochłodnieniu zbiera się wosk osiadły na wierzchu tej płynności, obsusza, i chowa do użytku. Jeszcze z mniejszym kosztem daje się to wykonać, gdy zamiast potażu bierze się mleko wapienne, takowe nasycy chlorem czyli robi chlorek wapna, i z tym wosk gotuje.

22. Sposób używania miodu zamiast cukru.

Aby miodowi właściwy jemu zapach odjąć i takowy uczynić w smaku zupełnie podobnym do cukru, podajemy bardzo łatwy i tani sposób.

Rozpuszcza się miód na wolnym ogniu i szumuje; a gdy już będzie należycie wyklarowany, rzuca się do miodu kawałek żelaza albo duży bretnal sześć razy, za każdą razą do czerwona rozpalony, przyczem dodaje się na każde pół funta miodu łyżkę czystej gorzałki. Przez to traci miód zupełnie swój smak i zapach; a zaprawione takim miodem wszelkie rzeczy, osobliwie wiśnie i porzeczki nabywają nie tylko pięknego koloru, lecz stają się daleko smaczniejsze i zdrowsze, niżeli przyprawione cukrem. Dwunastoma uncjami miodu, można tyle osłodzić, ile 16ma uncjami cukru; zaprawione więc rzeczy cukrem daleko więcej kosztują, niżeli zaprawione miodem. Miód

biały łatwićj jeszcze może być zamieniony na surogat cukru; osobliwie na syropy i do likierów.

23. Ocet z gorzałki.

Bierze się gorzałki oczyszczonej z wszelkiego zapachu kartoflanego lub innego, co się robi przez przelutrowanie z węglami, po 4 funty dobrze wypalonych węgli i dwie garści soli kuchennej do wiadra wódki dodając, przepuszcza się takowa przez alembik na wolnym ogniu. Tę więc wódkę, która powinna być 10tej próby Mag. weź garcy 10 i wody miękkiej garcy sto; nakryj beczkę lekko płótnem i postaw na ciepłym miejscu. We trzy lub cztery dni posmaruj trzy arkusze białej bibuły praśnym miodem, włóż w beczkę i dolęj garniec dobrego octu; po wymieszaniu lekko nakryj, ażeby powietrze miało przystęp wolny: a zrobi się wkrótce wyborny ocet.

24. Ocet z uzbieranego nadpsutego owocu.

Nazbierane jabłka, lub gruszki, albo śliwki i t. p. utłukłszy wprzód wstępnie lub w moździerzu daje się do prasy i wyciska sok czyli moszcz. Takowy wlewa się do beczki i zostawia odkryty 2 lub 3 dni, przez który czas zebraną na wierzchu pianę lub drożdże zbiera się. Potem zlewa się czysty moszcz do beczki z octu lub octem przepłukaną i nasiąkniętą, dodaje funt jeden chleba świeżego na kwasu upieczonego, który wprzód na 36 godzin na kromeczki pokrajany i kilka razy dobrym octem pokropiony i znowu wysuszony był, ustawia w ciepłej izbie, nakrywa lekko płótnem. Za 4 lub 5 tygodni będzie wyborny ocet. Chcąc zaś aby ocet z owoców był klarowny i czysty, trzeba żeby utarte owoce wprzód zkwaśniały nim się je wycisnie i jak wyżej mowa była, wleje do beczki.

25. Własności dobrego octu i sposób jego próbowania.

Ocet dobry powinien być klarowny, nieciągnać się w laniu, mieć zapach, smak mocno kwaśny i czysty. Roztarty na rękę nie powinien dać poczuć zapachu ani piwa, ani wódki, i nie powinien w beczce aż do ostatka nigdy pleśnieć. Kolor jego nie stanowi, pożądanym jest jednakże kolor winny. Ocet dobry, do połowy wygotowany, powinien po ostudzeniu być jeszcze kwaśny. Moc jego najpewniej ocenić można czystym potażem, którego do nasycenia octu czyli zubożenia zupełnego w nim kwasu (co poznać można skoro ocet z tą solą burzyć się przestaje) różnych ilo-

ści, stosownie do gatunku octu, potrzeba, i tak do dwóch łutów octu winnego potrzeba 28 do 30 gran potażu wspomnianego, kiedy do dobrego octu owocowego najmniej 24 gran wysypać należy nim burzenie z octem tym ustanie. (NB. 1 drachma czyli $\frac{1}{4}$ łuta pols. ma 72 gran.)

Dla nadania octowi sztucznej tęgości często fałszerze octu, jakich nie ma, moczą w nim albo rośliny szczypiące np. pieprz turecki, albo też wprost dolewają do niego witryolu (kwasu siarkowego), aby go pokupniejszym uczynić. Taki ocet może prócz oszukania być bardzo dla zdrowia szkodliwym.

Ocet z pieprzem tureckim pomazany na usta szczypie ciągle, czego mocny ocet po pewnym przeciągu czasu nie czyni. Zresztą łatwo się o tem przekonać na wolnym ogniu wygotowawszy prawie do sucha nieco octu na miseczce od filiżanki lub jakiej czystej skorupce. Jeżeli to co pozostało wilgoci szczypie w język, niezawodnie ocet był rośliną jaką szczypiącą fałszowany. Co się tyczy wykrycia w occie witryolu czyli kwasu siarkowego, dosyć jest nieco octu podejrzanego wlać w kieliszek, i do takowego po kropki wpuszczać rozpuszczonej w wodzie soli ołowianej (cukru ołowianego, Saccharum Saturni), a w każdym prawie occie tworzyć się będą męty białe, lecz jeżeli te po dolaniu kwasu saletrowego (serwaseru) nie znikną, niezawodnie ocet witryolem był zafałszowany.

W ogólności przy occie strzedz się należy użyć naczyń, miar lub kruczków metalowych, a szczególniej mosiężnych, któremi mimowolnie ocet zepsuć i zatruć można.

26. Sposób robienia wody do kładzenia.

Dwa funty suchej melissy, 1 funt oczyszczonego korzenia tatarskiego ziela suszonego, 2 funty kwiatu lewandowego suchego, 16 łutów zielonego rozmarynu, 2 łuty majeranu i 2 łuty mięty pieprzowej, wszystko to jak najdrobniej posiekawszy zmieszać; dodaj do tego 16 łutów goździków i 2 łuty kwiatu cynamonowego, oboje w proszku. Ta mieszanina nalewa się sześcią funtami jak najmocniejszej czystej okowity lub wysoku i 18 funtów czystej wody studziennej na alembik i przepuszcza się na wolnym ogniu: czego powinno się wyciągnąć 20 funtów czystego płynu, który chowa się do użytku w dobrze zatkanym i obwiązanym butelkach.

Używając tej wody zamiast kadzidła można ją pokropić cokolwiek po pokoju, lub też, osobliwie w zimie, naławszy cokolwiek na spodek od filiżanki postawić koło gorącego pieca, przez co wyparuje z tegoż najprzyjemniejszy zapach.

Wielką jest przy tym sposobie kadzenia korzyścią, iż się nie splami ani zepsuje, czego przy używaniu innych środków trudno ustrzedz.

27. Sposób robienia pachnącego mydłanego proszku do umywania rąk.

Utrzej na tarce jak najmieliej 24 łuty zwyczajnego suchego mydła domowego, zmieszaj do tego 4 łuty mialko utartej sody w kryształach, 6 łutów mialko utartego proszku fijałkowego korzenia, i 2 łuty dobrze oczyszczonych dzikich kasztanów, ususzonych i na proszek utłuczonych. To wszystko dobrze wymieszawszy, dodaj 40 kropli olejku lewandowego, 40 kropli bergamotowego, 30 kropli cytrynowego, i 10 kropli olejku goździkowego, które wprzód należy dobrze utrzeć z cukrem. W miejsce kasztanów używa się także otrąb migdałowych.

28. Sposób użycia dzikich kasztanów zamiast mydła.

Dzikich kasztanów można używać w miejsce mydła takim sposobem: Skoro dzikie kasztany dojrzewając opadają, odrzuca się z nich czarna łupina, a czyste białe jadra tłuką się w moździerzu; tym sposobem otrzymaną masą naciera się palmy i brud, i z tém pierze się bielizna, przez co nikną wszelkie plamy, i lepiej jeszcze niżeli po mydle.

29. Zepsute czyli stęchłe mięso uczynić zdatnem do użycia.

Zatęchłe mięso, chociażby już robaki miało, wmywa się ze wszystkich nieczystości; potem kładzie się z dostateczną ilością prochu z dobrze wywalonych i świeżych węgli, do polewanego garzka, nalewa się kipiącą wodą i gotuje dobre pół godziny; poczem wmywa się z węgla we dwóch wodach gorących, i dopiero gotuje się jak należy w czystej wodzie; mięso traci tym sposobem wszelki odor, nabywa zupełnej świeżości i smaku takiego, jak ze świeżo zabitego bydęcia.

30. Prędkie wędzenie mięsiwa wszelkiego.

Do tego bierze się sadzy lśniących z dolnej części komina funt I, tłucze i nalewa garncem z czystą wodą i przez 48 godzin często miesza. W tym samym czasie soli się mięso zwykłym sposobem i zostawia w soli przez godzin 48. Po upływie tego czasu zlewa się z sadzy wodę ciemno-

brunatną (i taka tylko jest dobrą, sadze bowiem które wody w przeciągu 2 godzin nie farbują, są do tego niezdatne) i moczy w téj wodzie mięso solone mniej więcej długo, co zależy jedynie od grubości kawałów mięsa; i tak kawałki cienkie w kwadransie, grube zaś w godzinie dopiero wodą tą wskroś przesiakają. Poczem mięso wyjęte i osiśnięte zawieszają się w miejscu suchym, chłodnym, i wolnym od owadów, gdzie w kilka dni ściągają się, a w parę tygodni wszelkie własności dobrej wędliny, od której rozróżnić go niepodobna, posiadają.

31. Sposób zachowania jaj świeżych od zepsucia.

Jaja powlekają się rozpuszczoną w wodzie gęstą gumą arabską parę razy, a po obeschnięciu przesypują się do zachowania prochem z węgla utłuczonych i sianych. Tak zachowane jaja mogą być nawet daleko przesyłane do rozmnożenia. W celu ich użycia dosyć jest wyjąć z węgla w wodzie namoczyć i zgumny obmyć.

32. Sposób aby kury wlecie i wziąć jaja niosły.

Weź lnianego siemienia, podług upodobania, ususz w miernie ciepłym piecu, utłucz grubo w stępie, i zmieszaj z taką częścią otrąb pszennych i z tyleż maki żółtędziowej; pomieszawszy to wszystko dobrze, dodaje się trochę wody, robi ciasto, i tém się karmi kury. Ta żywność taką sprawia u kur płodność, iż cały rok nieść się będą. Jaja będą do 4½ uncji ważyć, a wiele z nich mieć będzie po dwa żółtka.

33. Jak naprawić kwaskowate mleko.

P. Hergt aptekarz w Hadamar odkrył sekret, iż mleko poczynające kwaśnieć, dodawszy do niego cokolwiek ługu potażowego lub popiołowego, nie zbiega się w gotowaniu; a chociażby już przy ogniu się warzyło, za dodaniem téj soli zupełnie się rozpuści i stanie się użytecznem.

34. Sposób przysposobienia jarzyny kwaszonej, zupełnie podobnej do kapusty.

Banie, dynie i t. p. oczyściwszy z wierzchniej łupiny i środkowych części z ziarnami, szatkują się, ubijają się z solą w beczki i postępuje się całkiem tak, jak z kapustą. Tym sposobem otrzymuje się smaczną, posilającą i kwaszoną kapuście tak podobną jarzynę, iż ją trudno od tamtej rozróżnić.

35. Sposób robienia włoskich salcesonów.

Dwanaście funtów drobno usiekanego tłustego i chudego mięsa wieprzowego, $\frac{1}{2}$ funta krwi wieprzowej, $\frac{1}{2}$ funta soli, 4 łuty grubo utłuczonego pieprzu, $1\frac{1}{2}$ kwarty wina, wymieszawszy dobrze, napełnia się tą masą kiszki, suszy się w kominie, a gdy należą się ztwardnieją, smarują się oliwą, i chowają w nakrytych glinianych stojach.

36. Smaczna mieszanina do chleba.

Gotowanych obranych kartofli 3 funty, które się z jedną łyżką soli, mieszając na wolnym ogniu, uprażą, dodaje się do 7 funtów mąki, a potem dobrze z mąką wymiesza. Do tego 3 łyżki drożdży i $1\frac{1}{2}$ kwarty wody wlawszy, wyrobi się dobrze i utacza bochenki, które, postawiwszy w ciepłym miejscu do wyrośnięcia sadza się do pieca.

37. Sposób upieczenia dobrego chleba z niezdrowego zboża.

Gotuj znaczną ilość pokrzyw w wodzie, i takową rozczyniaj ciasto; oddali ona niezawodnie wszelką niedoskonałość lub zepsucie.

38. Srodek ochronienia chleba od pleśni.

Dodaj do ciasta trochę nasienia anyżowego, mialko utłuczonego i przesianego; i wypiecz dobrze chleb. Taki chleb uschnie, a nie spleśnieje.

39. Babka z kartofli.

Kartofli gotowanych 24 funtów utrzej; dodaj dwa łuty masła, kwartę mleka, 2 łuty utartego sera; wysmaruj masłem gliniany tygiel, w który dobrze wymieszana tę masę przełoż i na wolnym ogniu wypiecz.

40. Tort kartoflany.

Weź 4 łuty utartych migdałów, i zmieszaj je z jednym funtem mąki pięknej kartoflanej, (z surowych tartych kartofli robionej). Ubij białek z 12 jaj na pianę i przymieszaj potem do tej piany 12 żółtek i $\frac{1}{2}$ funta mialkiego cukru; wyciśnij do tego jedną cytrynę i z niej skórki naskrobanej lub cukrem otartej dodaj. Potem zmieszaj to wszystko z powyżej dobrze wymieszaną mąką kartoflaną z migdałami, dobrze ubij i dawaj do formy, wsadź do pieca na całą godzinę.

41. Ciasto francuskie.

Mąki funt jeden, i cukru mialkiego $\frac{1}{4}$ funta zmieszaj, dodaj 4 jaja, trochę wódki żytniej i wyrób dobrze ciasto; potem dodaj pół funta masła młodego niesolonego w cienkie talarki pokrajaj. Wyrabiaj to ciasto należycie przez pół godziny, potem roztać, składaj i znowu roztać, i podług upodobania rób małe lub wielkie sztuki, napełnione konfiturami, jabłkami, lub bez nich, smaruj po wierzchu żółtkiem ubitym i wsadź do pieca na blasze lub w formie.

42. Tort migdałowy.

Utrzej funt jeden pięknie obranych migdałów słodkich i 4 łuty gorzkich, z białkiem z 6 jaj; potem te 6 żółtek wmieszaj i jeszcze wbij 18 całych jaj; dodaj $1\frac{1}{4}$ funta cukru; oskrob z jednej cytryny żółtą skórkę, wmieszaj i utrzej na tarku trzy butki muntowe, wsyp i przez pół godziny należycie wymieszaj, ubij; wyłoż formę papierem, wysmaruj dość grubo świeżem masłem; włóż do formy masę tak, iżby tylko trochę więcej niż połowa formy była napełniona; wsadź do pieca; a za pół godziny wyjmij.

43. Tort biszkoptowy.

Sposób robienia ten sam, co poprzedzającego tortu migdałowego, dla tego podaje się tylko proporcya mieszaniny: funt jeden mialkiego cukru, pół funta pięknej suchej mąki, 18 jaj, trochę żółtej skórki cytrynowej i $\frac{1}{2}$ funta mąki z krochmalu. Ten tort powinien być w piecu całą godzinę.

44. Tort chlebowy.

Utrzej 12 funtów słodkich migdałów i $1\frac{1}{2}$ funta gorzkich z trochę różanej wody jak najlepiej; ubij 15 białek na pianę, żółtka zaś zmieszaj wprzód z migdałami; dodaj potem tę pianę $\frac{3}{4}$ funta cukru tłuczonego, oraz 6 funtów prażonego i mialko utłuczonego chleba; wyrób to należycie; wsyp 2 kwintle tłuczonego cynamonu kardamony i goździków po $\frac{1}{2}$ kwintli. Włóż masę do formy masłem wysmarowanej i obsypanej prażonym i utłuczonym chlebem; nareszcie wsadź do pieca.

45. Lekkie Biszkokty.

Do tego potrzeba mąki pięknej i suchej funt jeden, cukru mialko utłuczonego funt jeden, 10

»Wzgórza nad miastem (to jest Lwowem) mówi X. Chodyńiecki (15) wznoszące się, przyjemny widok sprawiają na błonia i wioski odległe; a częstokroć służą do przechadzek. Na wzgórzach tych były niegdyś winnice, z których do stu beczek wina, i to nie najlepszego, brali każdego roku w dziesięcinie Xiążęta Ruscy, jak o tem świadczą archiwa miejskie. Toż samo stwierdza także Gabryel Rzączyński w *Historii Naturalnej Królestwa Polskiego*, i Cellaryusz w *Opisie Polski*.

Nadmieniamy także uczony Wodzicki (16), iż we Lwowie dwie kanonie na dochodach z winnic fundowane były.

Przy zamku w Przemyśle, nad rzeką Sanem położonym, niegdyś udzielnego Xięstwa, później Przemyskiej, stolicy, był wielki ogród Królewski, jak pisze Gwagnin, "ibidem hortus ingens regius, omni genere ferarum refertus" (17).

W témże położeniu jest *winna góra* zwana, która, iż niegdyś latoroślami winnemi zasadzona była, dowodem jest jej nazwa; i to, że Biskup obrządku greckiego pewny, z winnic na niej będących, dochód niegdyś pobierał (18).

Sandomierz, na wzgórzach nad Wisłą położone starożytne miasto, otaczały w koło ogrody i winnice wydające jagody dość niecierpkiego smaku, za świadectwem Szymona Starowolskiego (19).

Królowa Bona, mając sobie nadane Mazowsze tytułem oprawy, po wygaśnięciu Xiążąt Mazowieckich w osobach Jana i Stanisława w r. 1526 nastąpnem, założyła po niektórych miejscach przy zamkach swoich winnice (20).

W Czersku, przy Zamku, na okolicznych pagórkach, była sławna winnica założenia téjże królowej; z Włoch były do niej sprowadzone winne macice. Lustratorowie opisują w r. 1564 znaczną tam winnicę, "z której, jak wyrażają, jest wina nie mało, ale teraz młodych (latorośli) nieszczipia" (21). Trwał jeszcze ten zakład gdy Zygmunt III panował.

Po górach, przyległych miastu Płocku i jego zamkowi; uprawiano winną latorośl, czego lustracye Starostwa Płockiego są dowodem; a nawet do dni naszych istniejący za miastem fol-

wark zwany Winiary, zapewnia miejsce winnic.

W lustracyi z r. 1616 umieszczono: „Są dwie winnice, jedna przy zamku u bramy Grodzkiej, druga nad Wisłą nieogrodzona, czynią obiedwie rocznej intraty złotych 30” (22). W późniejszej zaś lustracyi z r. 1661 wyrażono: „Winnice ad praesens funditus spustozzone, żadnego z nich nie ma pożytku.”

Nawet Proboszcz kolegiaty Płockiej miał swoją winnicę: wyjaśnia to przywilej Zygmunta III w r. 1592 wydany, a wystawienia Krzysztofowi Cyrulikowi Płockiemu spichrza, na gruncie do probostwa należącym, pozwalający. „Intra istos fundus, in quibus granaria consistunt ad Vistulam fuit vinea Plebanalis” (23).

Przy zamku w Wyszogrodzie była znaczna winnica i sady. Lustratorowie, przyszedłszy do tych, mówią: „przy zamku winnica nie mała, jest wina w niej nie mało, jest téż drzewa rodzanego w sadach dosyć, gruszek i jabłek bywa nie mało, natłaczają wina czasem barekę, czasem dwie, jest téż drugi sad w zwierzyńcu nie mały, jest drzewa rodzajnego dosyć (24).

Wedle świadectw Święcickiego, istniały po wzgórzach otaczających Pułtusk, rezydencyonalne Biskupów Płockich miasto, winnice (25).

Uniejów, miasto nad Wartą, ozdobione niegdy pięknym zamkiem, należące do Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, miało winnice znaczne, z tych Wincenty Koth Arcybiskup cztery beczki wina rocznie dla Katedry Gnieźnieńskiej naznaczył (26).

Na pochyłościach góry wysokiej, na szczycie której stał zamek, głośny w dziejach Polski, Tenczyn, ku południowi, były sady i obszerna winnica; a przy téj mieszkanie dla pilnujących winorośli, jak się okazuje z rysunku zamku Tenczyńskiego w dziele Pufendorfa pod r. 1655 umieszczonego (27).

odkładanych gałązek, a we Franeyi nawet z szczepienia. W Polsce dolować się musi wina na zimę. Skracają się gałązki do sześciu cali pod jesień. Obkopywanie wina dodaje mu obfitości, spruchniały nawoz korzeniom sily.

(22) Owczasowy złoty wynosił wedle dzisiejszej ewaluacyi zł. 7 gr. 21 sz. 1.

(23) Pism. historycznych W. H. Gawareckiego str. 36.

(24) Księga 24 Rewizyi z roku 1564, str. 5.

(25) Porównyując z opisem, miejsce to budowlami mieszkalnemi w linii ku S. Krzyżowi idąc od cegielni dziś Benedyktynskiej, dołem, i gumnami rolników na górze, jest zaprzatnione. Wiadomość historyczna miasta Pułtuska p. W. H. Gawareckiego, w Warszawie w drukarni XX. Pijarów roku 1826, str. 13.

(26) Niesiecki Tom II. str. 540.

(27) Pod tytułem: Samuelis Pufendorfi, de rebus gestis Caroli Gustavi. — Napis na tym rysunku jest taki: Ichographia Arcis munitissimae Tinczinensis quae tribus ac dimidiato miliaribus Cracovia distat, et a Suecis capta fuit anno 1655. Explicatio notarum. A. aedificia. B. .... J. Hortus. L. Vineae.

(15) Na str. 447 tegoż dzieła.

(16) W dziele: O chodowaniu, użytku, mnożeniu i poznawaniu drzew, krzewów i t. d. wydaniem w Krakowie r. 1818 t. I str. 574.

(17) Descriptio Poloniae pag. 73.

(18) Str. 11 Czasopismu naukowego Lwowskiego, poszyt I rok II 1829.

(19) Na str. 444 Opisanja Królestwa Polskiego za czasów Zygmunta III.

(20) Podanie naznacza Warszawę, Czersk, Łomżę, Latowicz, Roman i Ciechanów za ulubione mieszkania Bony.

(21) O upadku przemysłu i miast w Polsce przez Surowieckiego w Warszawie 1810, str. 180. — Rozmnaża się wina z urzniętych i

Na otaczających wzgórzach miasto Pińczów (28), długiem pasmem ciągnących się nad rzeką Nidą, zieleniały winnice, których znajdują się ślady, i wspominają o nich księgi klasztoru Paulinów, niegdy Pińczowskich.

Winnice w Czarnkowie i nad Wartą koło Poznania roku 1252, tudzież koło Babimostu (29), w Województwie Poznańskim, wspomina Rzączyński (30).

W Wawrzeńczech, leżąc o mil cztery od Krakowa, wsi do Biskupa Krakowskiego należąc, Załuski Biskup założył winnicę na wzgórzu, i ta do roku 1811 po kilka beczek średniego wina dostarczała (31).

Przytaczany już Rzączyński świadczy (32), iż na wzgórzach koło Torunia, Chełmna, Grudziąza, znajdowały się winnice; lecz te Krzyżacy w roku 1455 z zemsty wycieli i spalili. Około Elbląga także miano zbierać wino (33).

Dolina, od której wywodzą nazwisko Podola, wydawała wino podobne smakiem Kaszowskiemu (34), powiada Sarnicki.

Na Ukrainie obficie rodziły winogrona, i dziś koło Jampola nad Dniestrem, z winnic po kilkanaście beczek wytfaczają (35). W południowej już Ukrainie winne latorośle bez osłony w czasie zimy utrzymują się. Przy dworze w Warszawie Wojewody Mazowieckiego Warszawskiego był piękny ogród, w którym rodziło się wino (36).

Że dawno u nas znane są ogrody, i wyższej sięgają starożytności, wątpliwem byź nie może. Potrzeba chłodu wpały, dawała powód zasadzania owych lip, które wieki przetrwały; pod którychto cieniem siał Jan Kochanowski, i które opiewał. Z nich, zgrabiny, pnących się roślin chmielu, powoju i wina robiono chłodniki (37).

Prócz przytoczonych miejsc, w których istniały winnice, mamy w kraju wiele wsi zwanych: *Winiary, Winna góra, Winniki, Winnica*.

(28) Opis Województwa Krakowskiego, przez Gołębiowskiego umieszczony w Kalendarzyku politycznym z r. 1827 — na str. 482 i 483.

(29) Wkoło miasta tego, leżącego w okolicy błotnistej, utrzymuje się winnica i wiele chmielu.

(30) Rzączyńskiego: Historia naturalis regni Poloniae. Wtę przytacza przywilej miastu Poznaniowi nadany w roku 1252 od Premysława i Bolesława Książąt.

(31) Domy i Dwory przez Gołębiowskiego, w Warszawie 1830, stron. 187.

(32) Na stronie 72.

(33) Tenże sam, a za nim Święcki w opisie starożytny Polski, Wyd. II. z r. 1828. Tom I. str. 364.

(34) Kaszów w Węgrzech. — Co do winnic, Węgry są bardzo szcześliwi: najlepsze gatunki win udają się w ich kraju, ale w szczepach tylko zagrodach uprawiają one.

(35) Opis gubernii Podolskiej przez X. Marczyńskiego.

(36) Jarzemski w opisanii Warszawy roku 1643.

(37) Domy i Dwory str. 145.

Są to ślady w tych miejscach w ubiegłych wiekach uprawianych winnic (38).

Niektórzy autorowie zagraniczni dawni, zarzucali winnicom naszym, iż wydawały owoc kwaśny. I tak Connor Anglik mówi w swoim opisie sporządzonym roku 1696: „Są w Polsce winogrona smaczne, kiedy lato i jesień ciepła, lecz wino z nich cierpkie.“ W Pamiętnikach o Polsce Ruggieriego rzeczono: „Są w niektórych miejscach winnice, lecz nie wiele z nich wina, i to słabe i kwaśne.“ (39)

Wątpliwem zaiste jest twierdzenie, jakoby klima terazniejsza w Polsce, będąc ostrzejsza, sprawiło, iż winnice u nas wyginęły. Przejrzyjmy tylko dzieje krajowe, a przekonamy się, iż ich upadku przyczyną:

Naprzód. Wojny, jedno po drugim idące, poniszczyły winne latorośle i ich zagrody.

Powtórę. Za umniejszeniem ludności, czyli to samymi klęskami wojen, czyli też zawsze im towarzyszącym morem ubyto rąk do uprawy wina. A im naród staje się ludniejszym, tym więcej nabywa pobudek do pracy, i tym sporej rozkrzewia się w nim przemysł; przeciwnie zaś dzieje się, gdy ludność ulega zmniejszeniu.

Potrzenie. Wprowadzenie do kraju i używanie wódki, wytepiło tę gałęź przemysłu, niegdy w rolnictwie ojców naszych kwitnącą (40). Wódkę bowiem łatwiejszym sposobem osiągnąć można, gdy tymczasem uprawa wina starania i uścisności wymaga.

Tak jest, nie klima jakoby odmienne, lecz smutne wypadki, zasze w kraju, pozbawiły mieszkańców pięknej uprawy winorośli, która, jak nas przytoczone dowody przekonywają, upowszechniona była.

Dlaczegóż za Rządu terazniejszego zasadzone winne latorośle w Tarchominie, w Więzo-

(38) *Winiary*, jest folwark nad Wisłą, przy Plocku, na wzgórzach ciągnących się nad prawym brzegiem tej rzeki, obrócony ku południowi. *Winiary*, piękna wieś w Województwie Krakowskim, nad brzegiem Wisły, podobnie położona, niegdy Starostwo, zapewne od winnic rozsadzonych po przyległych górach bierze swoje nazwę. *Winiary* wieś w Ziemi Czerskiej. *Winna góra* wieś w Poznańskim. *Winnica*, w Województwie Plockim, o mil dwie od Pultuska odległa wieś, dziś Krolewska i parafialna. *Winiary* wieś granicząca z miastem Warką. *Winniki* wieś w Województwie Plockim, Powiecie Plockim, Parafii Ciężińskiej. *Winnica* w Województwie Sandomierskim, Powiecie Staszowskim, Parafii Polańca. *Winnica* w Ziemi Dobrzyńskiej, Parafii Bątkowskiej, wieś prywatna. *Winiary* w Województwie Kaliskim, Powiecie Kaliskim, Parafii Bobinia. *Winna* w Województwie Sandomierskim, Powiecie Staszowskim, Parafii Łagowskiej.

(39) Tom III, str. 6. Pamiętników o dawniej Polsce, przez Niemcewicza.

(40) Słusznie uczony J. S. Bandtkie podaje, iż używanie wódki wytepiło winogrody na północy, w Marchii, w Polsce, i t. d. Czytaj Historię Polskiej Wyd. II. Tom I str. 347. — Nawet w niektórych okolicach Niemiec w wiekach XV i XVI winy krzewiły się, niż teraz, był uprawianym. Oweczesni winiarze dokładniejsze do tego sposoby nad terazniejszych posiadali: wnosić to można z większej wówczas ilości wyrabianego wina.

wnej, dobrach Hrabi Mostowskiego, w Warszawie w ogrodzie Botanicznym, w Marymoncie w Instytucie Agronomicznym, w latach 1829 i 1830 piękny plon wydały, i wino z nich wytłoczone nawet cierpkim nie okazało się? Podobnież pozakładane winnice na Pobereżu wynagradzają pomyślnym skutkiem czynione usiłowania.

Czyliż te winnice, a przydawszy do nich posadzone po licznych sadach, ogrodach, ogródkach, istniejących w całym kraju, winne krzewy, pięknie i z pożytkiem udające się, nie mają zachęcić właścicieli w kraju naszym do tyle użytecznej uprawy, i ztąd do osiągnięcia prywatnych, oraz w kraju ogólnych zysków?

Niechaj niezraża mniemanie, iż w Polsce winna tylko kwaskowate udadzą się, z przyczyny ostrzejszego powietrza i ogrzania słabszego, niżeli w południowych krajach, słońca. Przyczyna kwasu winnego, nie tak w gronach winnych,

które dojrzewają, lecz bardziej, w sposobie wytłoczenia znajduje się. (41)

Wzgórza po całym kraju naszym nieużyteczne, piaszczyste, szczególnież uprawie wina sprzyjają.

Aczkolwiek dobroć win zależy od pochyłości gór, ku południowi obróconych, i dobroci gruntu; lecz też i gatunek winnych macie wiele się przyczynia do ich mocy.

„Życzyc każdemu, mówi tłumacz *działa Kechta o uprawie wina*, dobrze myślącemu należy, ażeby używanie krajowego wina, z wyłączeniem obcych, do skutku przyjść mogło: a wtenczas nadzieją cieszyć się będzie można, iż i pracowity stan włościan od szkodliwego używania wódki odwyknie; a przez to przedłużenie życia i wzmocnienie sił do pracy, a nawet poprawa obyczajów, korzystnie osiągniętą zostanie.“

(41) Jak postępować z winnym krzewem, naucza dokładnie dzieło *Kechta*, pod tytułem: *Uprawa wina w ogrodach, a szczególnież na winnych górach*, w Warszawie 1830, w drukarni XX. Pijarów.

KRÓTKI RYS GEOGRAFICZNY I STATYSTYCZNY KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Położenie Geograficzne. Królestwo Polskie leży między 15 i 22 stopniem długości na wschód południka Paryzkiego, a między 50 i 55 stopniem szerokości północnej. Granicami swemi styka się z Rosyą, Austryą, Wolnem Miastem Krakowem i Prusami.

Rozległość wynosi 2270 mil kwadratowych. Na téj przestrzeni zajmują role 790 mil kwadratowych, łąki 188 mil kwadratowych, lasy 586 mil kwadratowych, zabudowania i drogi 11 mil kwadratowych, wkońcu pastwiska, wody, błota, i nieużytki 695 mil kwadratowych.

Rzeki spławne: Wisła, Pilica, Nida, Warta, Narew, Bug, Niemen, Wieprz.

Góry. Kraj, w ogólności płaski, małe tylko gdzieniegdzie wyniosłości posiada: z tych najznaczniejsza jest Łysa Góra w Sandomierskiem.

Miasta i Wsie. Miast rządowych jest 212½
prywatnych jest 240½
Razem 453

Wsi rządowych 5 296
prywatnych 17 249
Razem 22 545

Stolica Kraju. Miasto Warszawa. Jéj położenie geograficzne: szerokość północna 52 stopnie 13 minut 1 sekunda; długość, na wschód południka Paryzkiego, 18 Stopni 42 minut 30 sekund, co czyni wczasie 1 godzinę 14 min. 50 sek.

Podział kraju. Królestwo Polskie dzieli się na 8 Województw, 39 Obwodów i 77 Powiatów; jak to pokazuje następująca tabella, gdzie są także zamieszczone miasta wojewódzkie, obwodowe, i powiatowe, wraz z ich ludnością w r. 1832.

Województwa.	Miasta wojewódzkie.	Obwody.	Miasta obwodowe.	Powiaty.	Miasta powiatowe.	Ludn. miast.
1. Krakowskie	Kielce	1. Kielecki	Kielce	1. Kielecki	Kielce	4011
		2. Miechowski	Miechów	2. Jędrzejowski	Jędrzejów	1485
				3. Miechowski	Miechów	1211
				4. Szkalniński	Szkalniérz	739
				5. Krakowski	Hebdtów (wieś)	
				6. Olkusi	Olkusz	1407
				7. Pilicki	Pilica	3144
				8. Lelowski	Zarki	2951
				9. Stopnicki	Stopnica	1321
				10. Szydłowski	Szydłów	1694
2. Sandomierskie	Radom	5. Sandomierski	Sandomierz	2880		
		6. Opatowski	Opatów	3768		
		7. Radomski	Radom	3916		
		8. Opoczyński	Opoczno	2114		
		9. Kaliski	Kalisz	3932		
		10. Koniński	Konin	1958		
		11. Sieradzki	Sieradz	3235		
		12. Wieluński	Wieluń	3102		
		13. Piotrkowski	Piotrków	2672		
		14. Lubelski	Lublin	9803		
3. Kaliskie	Kalisz	20. Kaliski	Kalisz	2420		
		21. Wartoski	Warta	3446		
		22. Koniński	Konin	3129		
		23. Pyzdrowski	Pyzdry	3166		
		24. Sieradzki	Sieradz	1366		
		25. Szadkowski	Szadek	3130		
		26. Wieluński	Wieluń	2285		
		27. Ostrzeszowski	Wieruszów	6343		
		28. Częstochowski	Częstochowa	4971		
		29. Piotrkowski	Piotrków	1773		
4. Lubelskie	Lublin	30. Radomski	Radomsko	12701		
		31. Lubelski	Lublin	1956		
		32. Lubartowski	Lubartów	1802		
		33. Kaźmiński	Kaźmierz	3025		
		34. Krasnostawski	Krasnostaw	1526		
		35. Chełmski	Chełm	5880		
		36. Hrubieszowski	Hrubieszów	2902		
		37. Tomaszowski	Tomaszów	3774		
		38. Zamojski	Zamość	3687		
		39. Tarnogrodzki	Tarnogród	2974		
5. Płockie	Płock	40. Kraśnicki	Kraśnik	9440		
		41. Płocki	Płock	3865		
		42. Pułtuski	Pułtusk	2915		
		43. Lipnowski	Lipno	2529		
		44. Mławski	Mława	3605		
		45. Prasnyski	Prasnysz	1666		
		46. Ostrołęcki	Ostrołęka			

Województwa.	Miasta wojewódzkie.	Obwody.	Miasta obwodowe.	Powiaty.	Miasta powiatowe.	Ludn. miast
6. Mazowieckie	Warszawa	24. Warszawski	Warszawa	47. Warszawski	Warszawa	121 868
				48. Błotński	Błotnie	871
				49. Czerski	Czersk	384
		25. Stanisławowski	Mińsk 1. 847	50. Stanisławowski	Stanisławów	836
		26. Rawski	Rawa	51. Siennicki	Siennica	434
				52. Rawski	Rawa	3 617
		27. Łęczycki	Łęczyca	53. Brzeziński	Stryków	1 933
		28. Sochaczewski	Łowicz 1. 3066	54. Łęczycki	Łęczyca	4 781
				55. Zgierski	Piątek	1 545
				56. Sochaczewski	Sochaczew	3 049
7. Podlaskie	Siedlce	29. Gostyński	Kutno	57. Gostyński	Gombin	2 741
				58. Orłowski	Kutno	3 796
		30. Kujawski	Włocławek 1. 3 270	59. Brzeski	Brześć Kuj.	1 341
				60. Kowalski	Kowal	1 980
		31. Siedlecki	Siedlce	61. Radziejowski	Radziejów	1 153
				62. Siedlecki	Siedlce	5 006
		32. Łukowski	Łuków	63. Węgrowski	Węgrów	3 959
				64. Łukowski	Łuków	2 813
		33. Bialski	Biała	65. Garwoliński	Garwolin	918
				66. Zelechowski	Zelechów	2 282
8. Augustowskie	Suwałki	34. Radzyński	Radzyń	67. Bialski	Biała	3 234
				68. Łosicki	Łosice	1 474
		35. Łomżyński	Łomża	69. Radzyński	Radzyń	1 872
				70. Włodawski	Włodawa	3 898
		36. Augustowski	Augustów 1. 3 655	71. Łomżyński	Łomża	2 861
				72. Tykociński	Tykocin	3 559
		37. Sejneński	Sejny	73. Dąbrowski	Suwałki	3 914
		38. Kalwaryjski	Kalwaria	74. Biebrzański	Szczuczyn	2 718
		39. Maryampolski	Maryampol	75. Sejneński	Sejny	3 357
				76. Kalwaryjski	Kalwaria	6 270
				77. Maryampolski	Maryampol	2 152

Tabella Ludności Królestwa Polskiego w roku 1832.

Województwa i Stolica.	Co do pter.		Co do wyznania.						Razem
	Meżczy.	Kobiet	Katolik.	Grek.	Lutrow	Kalw.	Zydów	In. wy.	
Krakowskie	194 343	213 850	385 015	23	711	79	21 332	—	408 193
Sandomierskie	181 473	189 768	331 589	18	1 988	55	37 373	218	371 241
Kaliskie	289 547	298 257	505 586	61	43 556	1 505	37 097	—	587 805
Lubelskie	230 328	239 841	391 870	24 866	802	27	52 607	—	470 172
Płockie	222 773	223 092	368 927	12	28 020	57	48 847	2	445 865
Mazowieckie (opr. War.)	311 988	314 150	510 329	86	65 450	516	47 866	1 891	626 138
Podlaskie	173 466	173 450	231 350	75 072	750	32	39 419	293	346 916
Augustowskie	269 847	263 620	430 823	6 437	27 672	323	65 062	3 150	533 467
Warszawa	59 625	65 243	82 941	361	8 857	1 221	31 434	4	124 868
Ogół . . .	1933 390	1981 275	3 236 513	106 936	177 806	3 815	381 037	5 558	3 914 665

Tabella 200 miast najludniejszych w Królestwie Polskiem.

Nr. porzą.	Miasta.	w Województwie.	Ludność w roku.		Nr. porzą.	Miasta.	w Województwie.	Ludność w roku.	
			1827.	1832.				1827.	1832.
1	Warszawa	Maz.	131 481	124 565	51	Pyzdry	Kalisk	3 361	3 129
2	Lublin	Lubel	13 475	12 701	52	Końskie	Sando	3 367	3 102
3	Kalisz	Kalisk	12 107	9 803	53	Łowicz	Mazo.	3 551	3 066
4	Płock	Płock.	9 212	9 440	54	Sochaczew	Maz.	3 142	3 049
5	Częstochowa	Kalisk	6 168	6 343	55	Krasnystaw	Lubel.	3 007	3 025
6	Kalwarya	Augus	5 248	6 270	56	Zduńska wola	Kalisk	2 758	3 014
7	Hrubieszów	Lubel	5 454	5 880	57	Przdbórz	Sand.	2 717	2 978
8	Łódź	Maz.	2 837	5 130	58	Krasnik	Lubel.	3 530	2 974
9	Siedlce	Podl.	4 441	5 006	59	Wisztyniec	Augus.	2 800	2 970
10	Ozorków	Maz.	5 308	4 984	60	Żarki	Krak.	2 573	2 951
11	Piotrków	Kalisk	4 779	4 971	61	Parczów	Podla	2 922	2 951
12	Łęczyca	Maz.	3 993	4 784	62	Lipno	Płock.	2 891	2 915
13	Międzyrzec	Podl.	4 609	4 747	63	Tomaszów	Lubel.	2 670	2 902
14	Zgierz	Maz.	4 527	4 698	64	Nasielsk	Płock.	2 578	2 902
15	Władysławów	Augus.	3 980	4 156	65	Sandomierz	Sand.	3 411	2 880
16	Kielce	Krak.	4 135	4 041	66	Łomża	Augus.	3 265	2 861
17	Sierpe	Płock.	3 663	4 015	67	Turck	Kalisk	2 302	2 850
18	Węgrów	Podl.	3 054	3 959	68	Łuków	Podl.	3 358	2 813
19	Pinczów	Krak.	4 238	3 953	69	Ciechanów	Płock.	2 640	2 785
20	Wilkowyszki	Augus.	3 969	3 913	70	Filipów	Augus.	1 915	2 760
21	Radom	Sand.	4 302	3 932	71	Chęciny	Krak.	2 857	2 750
22	Maków	Płock.	4 541	3 918	72	Gombin	Maz.	2 926	2 741
23	Opatów	Sand.	2 723	3 916	73	Bendzin	Krak.	2 156	2 733
24	Suwałki	Augus.	3 753	3 914	74	Tomaszów	Maz.		2 729
25	Włodawa	Podl.	3 538	3 898	75	Szczuczyn	Augus.	3 068	2 718
26	Janów	Lubel.	3 770	3 867	76	Koło	Kalisk	3 182	2 693
27	Pułtusk	Płock.	4 151	3 865	77	Szydłowiec	Sand.	3 160	2 672
28	Kutno	Maz.	4 620	3 796	78	Ostrów	Podl.	1 884	2 542
29	Zamość	Lubel.	5 414	3 774	79	Mława	Płock.	2 230	2 529
30	Staszów	Krak.	3 933	3 768	80	Preny	Augus.	2 038	2 448
31	Tarnogród	Lubel.	4 000	3 687	81	Zawichost	Sand.	2 320	2 430
32	Augustów	Augus.	3 576	3 655	82	Warta	Kalisk.	2 731	2 420
33	Rawa	Maz.	3 650	3 617	83	Wierzbołów	Augus.	2 314	2 420
34	Prasnysz	Płock.	3 580	3 605	84	Sereje	Augus.	1 996	2 417
35	Alexandrów	Maz.	4 072	3 580	85	Tyszowce	Lubel.	2 153	2 403
36	Tykocin	Augus.	4 246	3 559	86	Nowe miasto	Krak.	2 396	2 344
37	Szczebrzeszyn	Lubel.	3 530	3 480	87	Wieruszów	Kalisk.	2 126	2 285
38	Brzeziny	Maz.	3 492	3 468	88	Zelechów	Podl.	2 273	2 282
39	Konin	Kalis.	3 568	3 416	89	Łomazy	Podl.	1 928	2 240
40	Biłgoraj	Lubel.	3 050	3 415	90	Warka	Maz.	1 976	2 210
41	Sejny	Augus.	3 450	3 357	91	Kodeń	Podl.	2 086	2 204
42	Wyszogród	Płock.	3 387	3 331	92	Ostrów	Płock.	2 061	2 201
43	Włocławek	Maz.	4 193	3 270	93	Przysucha	Sand.	2 236	2 195
44	Opoczno	Sand.	2 961	3 235	94	Działoszyce	Krak.	1 735	2 180
45	Biała	Podl.	3 818	3 234	95	Maryampol	Augus.	1 951	2 152
46	Działoszyn	Kalisk.	2 845	3 168	96	Pabianice	Kalisk	1 433	2 145
47	Sieradz	Kalisk.	3 165	3 166	97	Solec	Sand.	2 114	2 114
48	Sokołów	Podl.	3 196	3 165	98	Dobra	Kalisk	2 120	2 103
49	Pilica	Krak.	2 861	3 144	99	Praszka	Kalisk	1 659	2 095
50	Wieluń	Kalisk.	2 931	3 130	100	Sławków	Krak.	2 510	2 092

Nr. porządk.	Miasta.	w Województwie.	Ludność w roku.		Nr. porządk.	Miasta.	w Województwie.	Ludność w roku.	
			1827.	1832				1827.	1832.
101	Konstantynów	Maz.		2 089	151	Połaniec	Sand.	1 741	1 698
102	Kłodawa	Maz.	1 995	2 040	152	Koziegłowy	Krak.	1 776	1 697
103	Zwolen	Sand.	1 935	2 029	153	Ślupca	Kalisk	1 768	1 696
104	Łęczna	Lubel.	2 495	2 016	154	Biezuń	Płock.	1 998	1 696
105	Mszczonów	Maz.	1 986	2 002	155	Szydłów	Krak.	2 180	1 694
106	Wizna	Augus.	1 766	2 001	156	Turobin	Lubel.	2 086	1 667
107	Skierniewice	Maz.	2 056	1 993	157	Ostrołęka	Płock.	3 030	1 666
108	Wolbrom	Krak.	2 716	1 986	158	Radoszyce	Sand.	1 626	1 656
109	Kowal	Maz.	1 518	1 980	159	Płońsk	Płock.	3 879	1 652
110	Kolno	Augus.	2 083	1 970	160	Bełżyce	Lubel.	1 949	1 646
111	Opole	Lubel.	1 983	1 970	161	Wisznice	Podl.	1 525	1 625
112	Kozienice	Sand.	2 005	1 958	162	Dąbie	Maz.	1 881	1 620
113	Lubartów	Lubel.	3 606	1 956	163	Grajewo	Augus.	1 270	1 612
114	Kurów	Lubel.	1 989	1 956	164	Zagurów	Kalisk	1 537	1 599
115	Końsko-wola	Lubel.	1 979	1 955	165	Myszyniec	Płock.	1 233	1 576
116	Łozdzieje	Augus.	2 008	1 948	166	Balwierzyski	Augus.	1 648	1 569
117	Stawiski	Augus.	1 775	1 948	167	Grójec	Maz.	1 685	1 554
118	Wizajny	Augus.	1 603	1 942	168	Lipsk	Augus.	1 512	1 552
119	Przedecz	Maz.	1 935	1 935	169	Piątek	Maz.	1 516	1 545
120	Stryków	Maz.	2 236	1 933	170	Kromotów	Krak.	1 433	1 541
121	Raczki	Augus.	1 290	1 933	171	Chmielnik	Krak.	1 812	1 535
122	Lutomiersk	Kalisk	2 153	1 932	172	Chełm	Lubel.	2 792	1 526
123	Kałużyn	Maz.	1 819	1 929	173	Lubraniec	Maz.	1 888	1 522
124	Przerost	Augus.	1 940	1 894	174	Terespol	Podl.	1 385	1 520
125	Mogielnica	Maz.	1 960	1 893	175	Raciąż	Płock.	1 476	1 501
126	Krzepice	Kalisk	1 958	1 883	176	Izbica	Maz.	1 474	1 500
127	Rypin	Płock.	1 855	1 882	177	Jędrzejów	Krak.	1 500	1 485
128	Goraj	Lubel.	1 979	1 876	178	Itża	Sand.	1 711	1 481
129	Wodzisław	Krak.	1 970	1 874	179	Daleszyce	Krak.	1 475	1 476
130	Radzyń	Podl.	1 966	1 872	180	Łosice	Podl.	1 576	1 474
131	Dobrzyń nad Drwęcą	Płock.	2 126	1 871	181	Stawiszyn	Kalisk	1 467	1 472
132	Szaki	Augus.	1 537	1 864	182	Konieczpol	Kalisk	1 469	1 467
133	Kock	Podl.	1 807	1 850	183	Poddębice	Maz.	1 477	1 463
134	Ostrowiec	Sand.	1 913	1 848	184	Lipsko	Sand.	1 623	1 463
135	Dubienka	Lubel.	2 560	1 828	185	Widawa	Kalisk	1 324	1 462
136	Łask	Kalisk	1 993	1 825	186	Wiślica	Krak.	1 688	1 461
137	Urzędów	Lubel.	1 817	1 825	187	Ślawatycze	Podl.	1 602	1 440
138	Błaszki	Kalisk	1 636	1 813	188	Czeladź	Krak.	1 570	1 440
139	Nowogród	Augus.	1 563	1 804	189	Horodło	Lubel.	1 576	1 434
140	Każmierz	Lubel.	2 096	1 802	190	Olkusz	Krak.	1 213	1 407
141	Kłobucko	Kalisk	1 849	1 802	191	Włoszczowa	Krak.	1 380	1 406
142	Rajgród	Augus.	1 993	1 795	192	Zarnowiec	Krak.	1 276	1 405
143	Dobrzyń nad Wisłą	Płock.	2 161	1 788	193	Klimontów	Sand.	1 514	1 402
144	Radomsko	Kalisk	1 792	1 773	194	Piaszczno	Maz.	1 174	1 400
145	Gostynin	Maz.	1 745	1 772	195	Pajęczno	Kalisk	1 252	1 388
146	Nowe miasto	Maz.	1 784	1 767	196	Janów	Podl.	1 392	1 385
147	Szczekociny	Krak.	1 323	1 750	197	Radzymin	Maz.	1 213	1 384
148	Przyrów	Kalisk	1 798	1 735	198	Janów	Płock.	1 368	1 380
149	Grabowiec	Lubel.	1 663	1 715	199	Śniadów	Augus.	1 160	1 373
150	Chorzele	Płock.	1 803	1 708	200	Sulejów	Kalisk	1 242	1 370

Średnie wysokości roczne Barometru i Termometru z lat siedmiu z dostrzeżeń Meteorologicznych w Obserwatorium Astronomiczném Warszawskiem robionych. (Miejsce czynionych obserwacji wzniesione jest nad najniższy poziom wody w Wiśle przy moście na 144,4 Stóp Paryzkich).

Wysokość Barometru w calach i liniach Paryzkich redukowana do temperatury zera.						Temperatura Zewnętrzna (Termometr Reaumura)					
Średnia roczna		Najwyższa		Najniższa		Średnia roczna		Najwyższa		Najniższa	
Rok 1826	27 8,652	28 5,806	d. 12 Marca	27 0,537	d. 4 Grudn.	+0,608	+24,8	d. 15 Lipca	-19,6	d. 22 Styczn.	
Rok 1827	» 7,979	» 4,739	d. 9 Lutego	26 9,997	d. 23 Marca	+6,876	+25,6	d. 3 Lipca	-16,3	d. 20 Lutego	
Rok 1828	» 8,327	» 6,876	d. 18 Styczn.	» 11,274	d. 5 Marca	+6,027	+24,8	d. 6 Lipca	-20,6	d. 16 Styczn.	
Rok 1829	» 8,259	» 7,709	d. 6 Grudn.	» 10,276	d. 2 Kwiet.	+4,274	+25,6	d. 29 Czerw.	-23,0	d. 22 Styczn.	
Rok 1830	» 8,355	» 4,106	d. 23 Styczn.	27 0,053	d. 26 Grudn.	+5,954	+27,2	d. 6 Sierpn.	-21,3	d. 3 Lutego	
Rok 1831	» 8,295	» 2,651	d. 15 Lutego	26 10,879	d. 28 Lutego	+6,018	+22,4	d. 22 Lipca	-16,8	d. 20 Styczn.	
Rok 1832	» 9,566	» 5,702	d. 20 Lutego	26 11,243	d. 3 Listop.	+5,010	+25,6	d. 14 Lipca	-16,0	d. 14. Grudn.	
	27 8,490	28 7,709	6 Grud. 1829	26 9,997	23 Mar. 1827	+5,824	+27,9	6 Sierp. 1830	-23,0	92 Sty. 1829.	

Średnia wysokość Barometru w Warszawie jest 27 8,490. Średnia temperatura + 5°,824 R. Jeżeli rok 1829 wyliczymy, jako bardzo zimny, wypadnie na średnią temperaturę Warszawy + 6°,081 R.

JARMARKI ZNACZNIEJSZE KRAJOWE I ZAGRANICZNE.

WOIEWÓDZTWO MAZOWIECKIE.

Warszawa. Jarmarków 2 jako to: w Maiu w drugi Poniedziałek po ś Filipie i Jakóbie; w Listopadzie w pierwszy Poniedziałek po Wszystkich świętych. Każdy trwa 3 tygodnie, z których pierwszy wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci tygodniowy wypłat zowie się. Prócz tego jarmark na wełnę na ś Jan Chrzciciel i Kontrakty trwają przez dwa tygodnie.

Obwód Warszawski.

Błonie. Jarmarków 7 jako to: Na ś Tróję, na ś Augustyn, na Nawiedzenie P. M. na ś Katarzynę, we Wtorek po Niedzieli Kwietnię, na N. P. Gromniczną, na S. Łukasza.

Góra Kalwarya. Jarmarków 4 jako to: po Bożem Narodzeniu, po Wielkiej Nocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele.

Piaseczno. Odbywa się Jarmarków 12, to jest: ieden co miesiąc w pierwszy Poniedziałek każdego miesiąca.

Grońc. Jarmarków 9, jako to: 14 Lutego, na ś Józef, na ś Marek, 16 Maia, na Nawiedzenie P. M. na ś Anne, na ś Idzi, 16 Października, 6 Grudnia.

Mszczonów. Jarmarków 6, jako to: Na nawrócenie ś Pawła, w cztery tygodnie po Wielkiej nocy, na ś Jan Chrzciciel, na ś Bartłomiey, na ś Michał, na niepokalane Poczęcie P. M.

Warka. Jarmarków 9, jako to: Na Środoposć, 7 Maia, na Boże Ciało, 3 Sierpnia, 26 Września, 7 Listopada, 7 Lutego, na Nawiedzenie P. M. na Niepokalane Poczęcie P. M.

Tarczyn. Jarmarków 10, jako to: Na ś Dorotę, na ś Kazimierz, we Czwartek po Niedzieli Judica, na ś Bogusława, na ś Jan Nepom. na ś Alexy, na ś Wawrzyniec, na ś Mateusz, na ś Szymona i Jude, na ś Tomasz.

Nadarzyn. Jarmarków 7, jako to: Na 3 Króle, na Półposcie, na ś Stanisław, na ś Anne, na ś Krzyż, na ś Leonard, na ś Lucya.

Mogielnica. Jarmarków 8, jako to: w Poniedz. po Niedz. Wstępnę, na ś Benedykt, na ś Franciszek w Październiku, na ś Elżbietę, w dzień 3 Króli, w Poniedz. po Niedz. Kwietnię, w Poniedz. po Zielo. Świątkach, w dzień Znalezienia ś Krzyża, na ś Jan Chrzciciel, na N. P. Skaplerzną, na ś Woyciech.

Grodzisk. Jarmarków 5, jako to: Na ś Józef, na ś Anne, na ś Marcin, na ś Tomasz, na ś Woyciech.

Obwód Stanisławowski.

Dobre. Jarmarków 8, jako to: Na ś Jan, na Przeniesienie

ś Stanisława, w Niedz. Starozapustną, na ś Antoni, na ś Małgorzate, na ś Bartłomiey, na ś Michał, na ś Andrzej.

Jadów. Jarmarków 12, iako to: Dnia 7 Stycznia, dnia 9 Lutego, na ś Józef, na ś Piotra Męcz. i ś Katarzynę Sened. da 2 Maia, na ś Bernardyna, trzydniowy dnia 15, 16 i 17 Lipca dnia 20 Lipca po ś Jakobie dnia czwartego, dwudniowy, na ś Cypryan i ś Franciszek, na ś Franciszek Serafioki, trzydniowy d. 5, 6, 7 Listopada, d. 22 Grudnia. Targi tygodniowe w każdy Poniedziałek przypadaia.

Karczew. Jarmarków 13 iako to: Na ś Agnieszke, na ś Walenty, na ś Kaźmierza, na ś Woyciech, na Wniebowstap. Pańskie, na ś Witt, na ś Maryą Magdalene, na ś Bartłomiey, na ś Krzyż, na ś Eranciszek, na Wszystkich śś, na ś Andrzej, na ś Lucyą.

Katuszy. Jarmarków 12 iako to: Na Nowy Rok, na ś Macię, na ś Marek, w Niedziele Kwietnia, na ś Woyciech, na Wniebowstap: na ś. Małgorzate, na ś Bartłomiey, na ś Mateusz, na ś Szymona Jude, na ś Andrzej, na ś Tomasz.

Mińsk Polski. Jarmarków 3 iako to: D. 8 Lipca, na Naro. P. M., d. 3 Października. Oprócz powyższych Jarmarków, odbywają się co tydzień we Środę targi na różne produkty.

Stanisławów. Jarmarków 5 iako to: Na 3 Króle, na Półpoście, na ś Piotra i Pawła, na ś Mateusza, na ś Katarzynę.

Radzymin. Jarmarków 11 iako to: na 3 Króle, na ś Macię d. 1 Kwietnia, na ś Floryan, dnia pierwszego po Zielonich Świątkach, na ś Jan, na ś Maryą Magdalene, na ś Bartłomiey, na ś Michał, na ś Szymona Jude, na ś Katarzynę.

Okuniew. Jarmarków 2 iako to: Na ś Mikołay, w Niedz. Przewodnia.

Nowodwór. Jarmarków 6 iako to: 15 Stycznia, 19 Marca, 13 Maia, 15 Lipca, 15 Września, 14 Listopada.

Obwód Kuiawski.

Włocławek. Jarmarków 12 iako to: Na Wszystkich śś, na 3 Króle, na ś Woyciech, na ś Jan Chrzecieli, na ś Łukasz, na ś Marcin, na ś Michał, na Niedz. Przewodnia, na Przemienienie Pańskie, na Zwiastowanie P. M. na Wniebowzięcie P. M. na ś Walenty.

Babiał. Jarmarków 6 iako to: 17 Stycznia, dnia 1 po Wielkiy nocy, po ś Trójcy, 14 Lipca, 29 Września, 2 Listopada.

Brześć Kuiawski. Jarmarków 8 iako to: Na Oczysz, P. M. na ś Józef, na ś Stanisław, w Niedziele pomiędzy Oktawą Bożego Ciała, na ś Piotr i Pawel, na Wniebowzięcie P. M. na ś Michał, na ś Katarzynę.

Radzień. Jarmarków 13 iako to: Na Nowy Rok, na Oczysz. P. M. w Niedz. Kwietnia, na 1 Maia, na Zielone Świątki, 13 Czerwca, na Nawiedz. P. M. na Wniebowzięcie P. M. na ś Anne, na Narodz. P. M. na ś Łukasz, na Niepok. Pocze. P. M. na Zwiastowanie P. M.

Piotrków. Jarmarków 12 iako to: Na Boże Ciała, na ś. Jakób, w Niedz. po ś Michale, na Wszystkich śś, na ś Witt, w Niedz. drugą Postu, na 3 Króle, w pierwszą Niedziele Postu, na Zielone Świątki, na Wniebowstap. Pańskie, na ś Jan Chrzecieli, na ś Mikołay.

Kowal. Jarmarków 9 iako to: Na ś Dorote, na ś Woyciech, na Wniebowst. Pańskie, na ś Jan Chrzecieli, na ś Małgorzate, na ś Jakób, na Narodzenie P. M. na ś Urszule, na ś Mikołay.

Raciazek. Jarmarków 7 iako to: Na Zwiastow. P. M., na ś Filipa i Jakóba, na N. P. Szkaplerzną, na ś Bartłomiey, na ś Hieronim, na ś Lucyą, na Wszystkich Świętych.

Obwód Rawski.

Rawa. Jarmarków 9 iako to: Na ś Agnieszke, na ś Macię, we Czwartek przed Kwietnią Niedzielą, na Wniebowstapic: Pańskie, na ś Piotra i Pawła, na ś Wawrzyniec, na Narodzenie P. M. na ś Szymona Jude, na ś Tomasz.

Skiernewice. Jarmarków 7 iako to: 6 Stycznia, na półpoście, 3 Maia, 25 Lipca, 4 Października, 19 Listopada, 6 Grudnia.

Nowe Miasto. Jarmarków 4 iako to: Na ś Małgorzate, na ś Wawrzyniec, na ś Mateusz, na ś Marcin.

Sobota. Jarmarków 12 iako to: po 3 Królach, po N. P. Gromniczny, w Wielki Czwartek, na ś Marka, we Wtorek świąteczny, na ś Witt, 26 Lipca, 24 Sierpnia, po Podwyższeniu ś Krzyża, na ś. Łukasz, w dzień Zadzuszny, na Młodzianki.

Ujazd. Jarmarków 10 iako to: Na Nowy Rok, na N. P. Gr. na ś Grzegorz, na ś Woyciech, na ś Trójcy, na ś Małgorzate, na ś Wawrzyniec, na ś Franciszka, na ś Marcina, na ś Lucyą.

Inowłodz. Jarmarków 3, iako to: Na ś Filipa i Jakóba, na ś Idzi, na ś Szymona Jude.

Obwód Sochaczewski.

Sochaczew. Jarmarków 2 iako to: Dwutygodniowy po Niedzieli Kwietniy, trzy tygodnie po Wielkiy Nocy. Oprócz tych odbywa się jeszcze 5 jarmarków.

Łowicz. Jarmarków 8 iako to: Na ś Mateusz, na ś Andrzej, na ś August, na ś Jan Chrzecieli, w Niedz. Kwietnia, w Niedziele przewodnia.

Wiskitki. Jarmarków 8 iako to: Na Oczyszczenie P. M., na ś Józef, w Niedz. 4 Postu, na ś Stanisław, w Niedziele podczas Oktawy Bożego Ciała, na Wniebowz. P. M. na Przeniesienie ś Stanisława, w dniu 27 Września, na Wszystkich świętych.

Obwód Gostyński.

Kutno. Jarmarków 8 iako to: Na ś Filipa i Jakóba, na Zielone Świątki, na ś Wawrzyniec, na ś Franciszek, na ś Elżbietę, 14 Lutego, na Półpoście, 14 Września.

Gostynin. Jarmarków 6 iako to: 6 Stycznia, 19 Marca, 8 Maia, 25 Lipca, 30 Listopada, 25 Grudnia.

Łów. Jarmarków 4 iako to: na ś Walenty, na ś Bazyli, na ś Jadwige, na ś Tomasz.

Krosniewice. Jarmarków 14 iako to: 31 Grudnia 1 Lutego, 18 Marca, 7 Maia w Niedz. przed Ziel. Świątkami 12 Czerwca, 12 Lipca, 25 Lipca, 14 Sierpnia, 7 Września, 28 Września, 17 Października, 10 Listopada, 29 Listopada.

Obwód Łęczycki.

Łęczyca. Jarmarków 8 iako to: Na 3 Króle 2 Kwietnia, 4 Czerwca, 2 Lipca, 17 Lipca, 15 Października, 25 Listopada, 6 Grudnia.

Piatek. Jarmarków 7 iako to: 2 Stycznia, 4 Marca, w Kwiet. Niedz. na ś Trójcy, na Przemie. Pańskie, 27 Września, na ś Andrzej.

Kłodawa. Jarmarków 8 iako to: Na 3 Króle, we Środę po Półpościu, w Wiel. Czwartek, w Śrzo. po Niedz. 4 po Wielkanocy, we Śrzo. przed Oktawą Bożego Ciała, na ś Jakób, na ś Idzi, na ś Klemens.

Zgierz. Jarmarków 7 iako to: 8 Lutego, 10 Marca, 29 Marca, 16 Sierpnia, na Podwyż. ś Krzyża, na Zielone Świątki, na ś Katarzynę.

Alexandrów. Jarmarków 8 iako to: Na ś Walenty, na ś Grzegorz, na ś Stanisław, na ś Małgorzate, na ś Jacek, na ś Rafał, na ś Andrzej, 23 Grudnia. Nazajutrz po każdym jarmarku targ na konie i wszelkiego rodzaju bydło odbywać się ma, oraz targi tygodniowe w Poniedziałki są przeznaczone.

Ozorków. Jarmarków 6 iako to: 2 Stycznia, w trzeci Poniedziałek po Wielkiynocy, w Poniedziałek przed Oktawą Bożego Ciała, w ósmy Poniedziałek po świątkach, w szesnasty Poniedziałek po świątkach, w dwudziesty Poniedziałek po Świątkach.

Kazimierz. Jarmarków 6 jako to: na s Józef na s Jan Chrzcziciel, w wiliu s Jana Chrzcziciela, na s August, na s Marcin na s Barbare.

Łódź. Jarmarków 12 jako to: 6 Stycznia 2 Lutego 3 Marca 7 Kwietnia 8 Maja, 13 Czerwca, 13 Lipca 13 Sierpnia, 21 Września, 18 Października, 14 Listopada, 21 Grudnia.

Grzegorzewo. Jarmarków 8 jako to: w Niedz. po s Agnieszke, na s Józef na s Wojciech, na s Tróycą w Niedziele przed s Małgorzatą, w Niedziele po s Bartłomieju, w Niedziele przed s Jadwigą w Niedz. przed s Barbarą.

Poddebice. Jarmarków 8 jako to: na Nowy Rok, na s Walenty dnia 14 Lutego na s Józef dnia 19 Marca na s Stanisław dnia 8 Maja na s Antoni dnia 13 Czerwca na s Maryą Magdalenę dnia 22 Lipca, na s Teklę dnia 23 Września na s Marcina dnia 11 Listopada.

Konstantynów (Miasto). Jarmarków 12, jako to: 12 Stycznia w dzień s Honoraty Panny, 24 Lutego w dzień s Macieja Apostoła, 30 Marca w dzień s Kwiryna, 23 Kwietnia w dzień s Wojciecha, 31 Maja w dzień s Petronelli Panny, 20 Czerwca w dzień s Florentyny a Uroczystości narodowej przywrócenia Królestwa Polskiego, 31 Lipca w dzień s Ignacego Lojoli, 15 Sierpnia w dzień s Rocha, 23 Września w dzień s Tekli Panny Męczenniczki, 23 Października w dzień s Szymona Judy, 11 Listopada w dzień s Marcina; 6 Grudnia w dzień s Mikołaja Biskupa. Oprócz tego odbywają się dwa razy w tydzień targi, to jest: w Niedziele i we Czwartek.

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE.

Obwód Kielecki.

Kielce. Jarmarków 14 jako to: Na Nawiedzenie P. M., na Wniebowstąpienie, na Poswiganie Kościoła, na Niedziele Kwietnia, na Niedziele Popielcową, na s Tróję, na trzecią Niedziele Adwentu, na s Martę, na s Rozalią, na s Cecylią, na s Agnieszke, na s Stanisław, na s Mateusz na Wszystkich Świętych.

Częstochowa. Jarmarków 12, które się odbywają w Poniedziałki, jako to: po 3 Królach, po s Dorocie po s Józefie po s Wojciechu, po Zielonych świątkach, po s Piotrze i Pawle, po s Annie, po s Bartłomieju, po s Mateuszu, po s Jadwidze po s Marcinie, po N. P. Niepokalanego Poczęcia.

Jędrzejów. Jarmarków 14 jako to: Po Nowym Roku, po N. P. Gromnicznej, na s Kazimierz, w Kwietniu Sobotę na s Wojciech, w Sobotę świąteczną, w Sobotę po Oktawie Bożego Ciała, po s Piotrze i Pawle, na s Piotr w Okowach na Narodz. P. M. na s Franciszek, na s Bernard, na s Łukasz, po s Katarzynie.

Małogoszcz. Jarmarków 12 jako to: Na s Agnieszke, na Tłusty Czwartek, na Srzodoposćcie, na Niedz Przewodnią, na Znalezienie s Krzyża na s Jan Chrzcziciel, na s Małgorzatę, na s Wawrzyniec, na Podwyższenie s Krzyża, na s Szymona Jude, na s Mikołaj, i przed wilią Bożego Narodzenia.

Obwód Stopnicki.

Stopnica. Jarmarków 14 jako to: po 3 Królach, na s Maciej po Przewod. Niedzieli, na s Zofie, we Srzodę po Zielonych Świątkach, na s Antoni, na s Piotra i Pawła, na s Marią Magdalenę, na s Piotra w Okowach, po Narodzeniu P. M., na s Mateusz na s Franciszek na Wszystkich sś. na s Mikołaj.

Wislica. Jarmarków 12 jako to: na s Agnieszke na s Kazimierz, na s Wojciech, w Oktawie Bożego Ciała, na s Małgorzatę, na Wniebowstąpienie P. M., na Narodz. P. M. na Wniebowstąpienie Pańskie, na s Mateusz, na s Jadwigę na s Marcina, na s Mikołaj.

Chmielnik. Jarmarków 13 jako to: Na 3 Króle na s Agnieszke, na s Maciej, na s Józef, w Niedz. Przewod. na s Zofię na s Wita, na s Jakób, na s Jacek, na s Idzi, na s Szymona Jude na s Michał, na s Andrzej.

Szydłów. Jarmarków 12 jako to: 3 Stycznia, 3 Lutego, 13 Marca. 27 Marca, na s Filipa i Jakóba, 7 Czerwca, 27 Czerwca, na Przem. Pańsk. na s Idzi na s Franciszek Seraficki, w dzień Zaduszny 9 Grudnia.

Nowe Miasto Korczyn. Jarmarków 8, jako to: Na Gromnice, na s Józef, na s Stanisław, na Nawiedzenie P. M. na s Bartłomieju, na Przeniesienie s Stanisława, na s Elżbietę, na s Tomasz.

Busk. Jarmarków 10, te odbywają się we Srzody jako to: po 3 Królach, po Niedz Kwietnię, po Srzodoposćciu, po znalezieniu s Krzyża po s Antonim, po s Prokopie, po Podwyższeniu s Krzyża, po s Mateuszu, po s Leonardzie, po s Barbarze.

Obwód Olkusi.

Olkusz. Jarmarków 9 jako to: w wstęp. Poniedziałek, w Kwiet. Poniedziałek, po Wniebowstap. Pańskim, na s Jan, na s Annę, na Wniebowz. P. M., na s Michał, na s Franciszek, na s Andrzej.

Olsztyn. Jarmarków 2 jako to: w Poniedziałek, po Srzodoposćciu, w Poniedziałek po s Stanisławie.

Pileca. Jarmarki odbywają się co dwa tygodnie w dni Wtorkowe.

Zarki. Jarmarków 13 jako to: Na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, w Poniedz. po Niedz. Suchej, w Poniedz. po Niedz. Białej w Poniedz. po Niedz. Przewod. na s Stanisław, w Poniedz. po s Tróję, na Nawiedz. P. M. w Poniedz. po N. P. Snieżnej, w Poniedz. po s Andrzej, na Przeniesienie s Stanisława na s Szymona Jude, na s Andrzej.

Bendzyn. Jarmarków 11 jako to: Na 3 Króle, na Gromnice po Niedz. Suchej, po Niedzieli Białej, po Niedzieli Przewodnię, na s Stanisław, po s Tróję, na Nawiedzenie P. M., po N. P. Snieżnej, 27 Września, na s Andrzej.

Łelów. Jarmarków 16 jako to: Po Nowym Roku, na s Agnieszke, na s Maciej, na s Józef, po Wielkięcnicy, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, po s Piotrze, po s Marii Magdalenie, na N. P. Anielską, na s Bartłomieju, po Narodzeniu P. M., na s Franciszek, na s Łukasz, na s Marcin, po s Mikołaju.

Siewierz. Jarmarków rocznie dwanaście, to jest: w pierwszy Poniedziałek każdego miesiąca.

Obwód Miechowski.

Miechów. Jarmarków 19 jako to: Na 3 Króle, na Gromnice, na Niedz. Gluchą, na s Maciej, na Zwiastowanie P. M. w Kwiet. Niedziele, w Przewodnią Niedziele, na s Stanisław, na Zielone Świątki, na Narodzenie s Jana, na s Rozesłańców, na s Jakób, na s Jarek, na Narodzenie P. M. na s Mateusz, na s Łukasz, na s Szymon, na s Marcin, na s Łucya.

Opatowiec. Jarmarków 2 jako to: na s Jakób, na Zielone Świątki.

Skalbmierz. Jarmarków 13 jako to: w Niedz. po 3 Królach, na stary Zapust, na Srzodoposćcie, na Kwiet. Niedz. na Niedziele Przewodnią, na Wniebowstąpienie, na Boże Ciało, na s Jan Chrzcziciel, na s Wawrzyniec, na s Idzi, na s Franciszek Seraficki, na Wszystkich Świętych, na Niepokalanego Poczęcie P. M.

WOJEWÓDZTWO SANDOMIERSKIE.

Obwód Radomski.

Radom. Jarmarków 9 jako to: 3 Stycznia, 13 Lutego, 14

Marca, 7 Kwietnia, 9 Maja, 13 Czerwca, 28 Października, 25 Listopada, 17 Grudnia.

Kozienice. Jarmarków 12 jako to: 21 Stycznia, 24 Lutego, w Niedzielę Białą, 23 Kwietnia, 22 Maja, 24 Czerwca, 14 Lipca, 24 Sierpnia, 24 Września, 15 Października, 4 Listopada, 6 Grudnia.

Zwoleń. Jarmarków 8 jako to: Na Nowy Rok, na s Dorotę, na Wielki Czwartek, na Znalezienie s Krzyża, na Boże Ciało, na Przemienienie Pańskie, na Podwyższenie s Krzyża, na s Katarzynę.

Jannowice. Jarmarków 4 jako to: Na s Agnieszkę, na s Stanisław, na s Małgorzatę, na s Łukasza.

Obwód Sandomierski.

Zawichost. Jarmarków 12 jako to: w Niedzielę Białą, na Boże Ciało, na Podwyż. s Krzyża, w Niedz. 1 Adwentu, po 3 Królach, na s Walenty, we Środę po Wielkiępnocy, po s Stanisławie Biskup, na s Antoni Padewski, na N. P. Anielską, na s Franciszek Seraficki, na s Barbarę.

Staszów. Jarmarków 13 jako to: Na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M., na s Maciej, na Niedzielę Białą, na s Annę, na s Bartłomiej, na s Mateusz, na s Urszulę, na s Jędrzej.

Osiak. Jarmarków 12 jako to: Na s Paweł na s Walenty, na s Benedykt, na s Stanisław, na s Witt, na Nawiedzenie P. M., na s Marya Magdalena, na s Piotra w okowach, na s Idzi, na s Szymona Jude, na Przemiesienie s Stanisława, na s Tomasz.

Tarłów. Jarmarków 10 jako to: na Wstępną środę, w Kwietni, w Niedzielę, na s Wojciech, na s Trójcę, na s Piotr i Paweł, na s Annę, na s Jadwigę, na s Marcina, na s Andrzej, na s Tomasz.

Sandomierz. Jarmarków 2 jako to: Na Wniebowstąpienie Pańskie, na Narodzenie P. M.

Obwód Opatowski.

Ilża. Jarmarków 8 jako to: Na N. P. Gromniczną, na Zawistowanie P. M., na Kwietni Niedzielę, na s Stanisław, na Wniebowzięcie P. M., na s Idzi, na s Jadwigę, na Niepokal. Poczęcie P. M.

Lipsk. Jarmarków 9 jako to: Na Nawroc. s Pawła, we Wtorek świąteczny, na s Marya Magdal., na s Elżbietę, na s Małgorzatę, po Popielecu, w Poniedziałek po Niedzieli Białej, na s Wojciech.

Łągow. Jarmarków 12 jako to: Na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M., na s Józef, na s Leonard, na Wniebowstap. Pańskie, po Oktawie Przemie. Pańs., na s Bartłomiej, na s Michał, na s Mikołaj, na s Maciej, na s Marcin, na s Jan Chrzecieli.

Wachock. Jarmarków 8 jako to: Na Nowy Rok, w pierwszą Niedzielę postu, na s Wojciech, na s Jan Chrzecieli, na s Małgorzatę, na Narodzenie P. M. na s Michał, na s Elżbietę.

Opatów. Jarmarków 12 jako to: Na Nowy Rok, na s Agnieszkę, w Wstęp. Środę, w Niedz. Kwiet., w Niedzielę Przew., na s Trójcę, na s Jan Chrz. na s Annę, na s Bartłomiej, na s Franciszek, na s Marcin, na s Tomasz.

Obwód Opoczyński.

Solec. Jarmarków 12, jako to: 1) dnia 2 Stycznia po Nowym Roku, 2) dnia 6 Lutego na s Dorotę, 3) dnia 10 Marca na Czerdziejstwu Męczenników, 4) po Białej Niedzieli we Wtorek, 5) dnia 9 Maja po s Stanisławie, 6) dnia 13 Czerwca na s Antoni, 7) w Poniedziałek po Niedzieli Opatrzności, 8) dnia 2 Sierpnia w dniu N. Panny Maryi Anielskiej, 9) dnia 1 Września na s Idzi, 10) dnia 4 Października na s Franciszka Serafickiego, 11) dnia 11 Listopada na s Mar-

cin, 12) dnia 4 Grudnia na s Barbarę, — tudzież targi tygodniowe w dni Wtorkowe. Na jarmarki dosyć licznie przybywają kupcy z różnych okolicznych miast z towarami jedwabnemi, sukienkami, norymberskimi, lokciwemi, płóciennymi, kramarszczyną, i t. d. Bydła rogatego i koni dosyć znacznie sprowadzanych bywa.

Końskie. Jarmarków 9 jako to: w Poniedziałek po Nawróceniu s Pawła, na s Maciej, na s Józef, na s Filipa i Jakóba, w Poniedziałek po Bożem Ciele, na s Jakóba, w Poniedziałek po s Bartłomieju, na poświęcenie Kościoła, na s Mikołaj.

Zarnów. Jarmarków 12 jako to: na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M., na s Kazimierz, na Niedz. Kwietnia, na s Wojciech, na s Trójcę, na s Małgorzatę, na Wniebowzięcie P. M., na Narodz. P. M., na s Łukasz, na s Marek, na s Mikołaj.

Opoczno. Jarmarków 10 jako to: Na 3 Króle, w Poniedz. Starozapustny, w Poniedz. Środopostny, w Poniedz. przewodni, we Wtorek świąteczny, 22 Lipca, 24 Sierpnia, 24 Września, 2 Listopada, w Poniedziałek Adwentowy.

Dryżnica. Jarmarków 8 jako to: na Nowy Rok, w Niedzielę Zupus. w Niedzielę Białą, na s Wojciech, na s Piotra i Pawła, na s Annę, na Narodzenie P. M., na s Łukasz.

Gielniów. Jarmarków 11 jako to: na s Pawła, 16 Lutego, na s Grzegorz, na s Marek, na s Trójcę, na Nawiedz. P. M. na s Dominik, na s Idzi, w Poniedz. po N. P. Rożanie, na s Marcin, na s Lucyn.

Radoszyce. Jarmarków 8 jako to: w Poniedz. po 3 Królach, na s Dorotę, na s Wojciech, na Boże Ciało, na s Annę, na s Mateusz, na s Jadwigę, na s Marcin.

Szydłowice. Jarmarków 12 jako to: na 3 Króle, na s Walenty, na Środoposćcie, na wielką Środę, na s Zygmunta, na Boże Ciało, na s Wawrzyniec, na s Mateusz, na s Franciszek, na s Łukasz, na s Marcin, na s Mikołaj.

Ostrówiec. Jarmarków 12, jako to: na 3 Króle, na tłusty Czwartek, na s Józef, na Niedz. przewod. na Wniebowstąpienie Pańskie, w Oktawę Bożego Ciała, na s Jan, na Przemienienie Pańskie, na s Idzi, na s Michał, na s Szymona, na s Katarzynę.

Przedbórz. Jarmarków 12 jako to: po 3 Królach, po s Macieju, po Niedz. Białej, po Wniebowstąpieniu, po Bożem Ciele, po s Janie Chrzecieli, po s Alexym, po Wniebowzięciu P. M., po s Krzyżu, po s Michale, po s Marcynie, po Niepokalanem Poczęciu P. M.

WOJEWÓDZTWO KALISKIE.

Obwód Kaliski.

Kalisz. Jarmarków 6 w Poniedziałki, jako to: po Niedzieli Septuagesima, po Niedz. Judica, po s Wicie, po s Wawrzyniec, po s Michale, po s Marcinie.

opatówek. Odbywał się będą stale targi w dni Czwartkowe każdego tygodnia, a jarmarki w dniach: na s Dorotę, dnia 6 Lutego, na s Filipa i Jakóba, dnia 1 Maja, i na Wniebowzięcie, dnia 15 Sierpnia.

Turek. Jarmarków 11, jako to: na 3 Króle, w Poniedz. po Niedz. Kwietni, w Poniedziałek po Bożem Ciele, na s Jakób na Wniebowzięcie Najświętszej Panny, na Narodz. P. M., na s Łukasz, na Niep. Poc. P. M. na s Marek, na s Agata, na s Leonard.

Warta. Jarmarków 13 jako to: 2 Stycznia, w dzień Nawroc. s Pawła, w drugi Czwartek Postu, w Czwartek przed Kwiet. Niedz. czyli szósty Czwartek Postu, w dzień s Wojciecha, nazajutrz po Wniebowstap. Pań., nazajutrz po Bożem Ciele, w dzień Nawiedz. Matki Boskiej, w dzień P. M. Anielskiej czyli 2 Sierpnia, w dzień Ściegła s Pawła, w dzień s Franciszka Seraf. czyli 4 Października, w dzień s Elżbety, w dzień s Lucyi. Każdy Jarmark przypadający w dzień Sobotny lub Niedzielnny, odkładany bywa na Poniedziałek.

Unieów. Jarmarków 12 jako to: w Niedzielę Starozapustną, na s Maciej, w Ponied. Przewodni, na Znalezienie s Krzyża, w Ponied. Świąteczny, na s Piotra i Pawła, na N. P. Szkaplerzną, na s Wawrzyniec, na s Michał, na s Szymona Judy, na s Andrzeja, na s Szczepan.

Dobre. Jarmarków 13 jako to: na s Walenty, na Niedz. Judica, na s Filip i Jakób, w Poniedz. po s Trójcy, na s Jan, na s Maryn Magdaleny, na s Bartłomieja, na Narodz. P. M. na s Mateusz, na s Franciszka, na Wszystkich świętych, na s Katarzynę, na s Tomasz.

Kozminiek. Jarmarków 8 jako to: na s Agnieszke, na s Grzegorz, na s Wojciech, na s Piotra i Pawła, na s Wawrzyniec, na Nar. P. M., na s Szymona Judy, na s Barbare. Oprocz tych odbywają się jeszcze dnia 15 Stycznia, 14 Lutego, 29 Maja i 29 Lipca.

Staw. Jarmarków 10 jako to: na 3 Króle, na s Maciej, na s Józef, na s Stanisław, na Ziel. Świątki, na s Jakób, na s Egidy, na s Jadwigę, na Wszystkich świętych, na s Mikołaja.

Chocz. Jarmarków 4 jako to: na trzy dni przed s Filipem i Jakóbem, przed s Bartłomiejem, przed s Jadwigą, przed s Marcinem.

Stawiszyn. Jarmarków 11 w Poniedziałki jako to: po 3 Królach, po s Walentym, po Srodoposciu, po Przew. Niedz. po Wniebowst. Pańskim, po Nawiedz. P. M., po s Dominiku, po s Bartłomieu, po s Franciszku, po s Marcinie, po s Mikołaju.

Blaszk. Jarmarków 10 jako to: na N. P. Gromniczną, na Niedz. Quasim, na s Antoni, w Niedz. po s Janie, na s Anne, na s Roch, nazajutrz po s Michale, na s Katarzynę, na s Tomasz, na 3 Króle.

Iwanowice. Jarmarków 5 jako to: w Niedz. po 3 Królach, na s Kazimierz, w Niedz. po s Trójcy, na Narodzenie P. M., na s Katarzynę.

Obwód Koniński.

Konin. Jarmarków 9 jako to: na s Fabiana i Sebastjana, na Laetare, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało, nazajutrz po s Maryi Magdaleny, nazajutrz po s Idzim, po s Franciszku, na s Urszulę, na s Mikołaja.

Kolo. Jarmarków 10 jako to: w dzień po Nowym Roku, w dzień po N. P. Gromniczną, po s Macieju, w Poniedziałek po Niedz. Judica, po s Filipie i Jakóbie, w Poniedziałek po Bożem Ciele, w dzień po s Wawrzyniu, po Podwyższeniu s Krzyża, po s Szymonie Judy, po s Katarzynie.

Pyzdry. Jarmarków 12 odbywają się w Poniedziałki jako to: po Nowym Roku, po Oczyszczeniu P. M., po Srodoposciu, po Wielkiejnocy, przed Świątkami, dnem przed s Piotrem, w Poniedziałek po s M. Magdaleny, po Wniebowzięciu P. M., po s Franciszku, po s Szymonie, po s Mikołaju.

Kazimierz. Jarmarków 12 jako to: na 3 Króle, na s Maciej, na Zwiastowanie P. M., na s Wojciech, na s Stanisław, na s Jan Chrzciciel, na s Anne, na s Porcyunkę, na Narodz. P. M., na s Franciszek, na s Martin, na Niepokal. Poczęcie P. M.

Wilczyn. Co cztery tygodnie bywa jarmark.

Zagorów. Bywa jarmark w każdy pierwszy Czwartek Miesiąca.

Władysławów. Jarmarków 10 jako to: w Poniedziałek po 3 Królach, we Czwartek po Zapustach, na s Józef, 23 Kwietnia, w Poniedziałek po Wniebowstąpieniu, 29 Czerwca, 24 Sierpnia, w Poniedziałek po s Michale, 1 Listopada, 30 Listopada.

Tuliszków. Jarmarków 8 jako to: na s Michał, w Poniedziałek przed s Marcinem, w Poniedziałek 2gi Adwentowy, we Wtorek po 3 Królach, w Poniedziałek przed Pięciem, w Poniedziałek po s Wojciechu, w Poniedziałek przed s Janem Chrzcicielem, w Poniedziałek po Wniebow. P. M.

Stupca. Jarmarków 10 jako to: 7 Stycznia, w Poniedziałek po Niedz. Septua, na Srodoposciu, w Ponie. Wielkanocy, we Czwartek przed Świątk., 30 Czerwca, w Poniedz. po s Wawrzyniu, 22 Września, 19 Października, 26 Listopada.

Skulsk. Jarmarków 10 jako to: na Zwiastowanie P. M., na Oczyszczenie Panny Maryi, na Opiekę s Józefa, na s Jana, na Nawiedzenie N. P. M., na Wniebowz. P. M., na Narodz. P. M., na Wszystkich Św., na Niepokal. pocz. P. Maryi.

Obwód Sieradzki.

Sieradz. Jarmarków 12 jako to: na 3 Króle, na s Maciej, na s Józef, na Kwietnia Niedz. na s Stanisław, na s Trójce na s Anne, na Wniebowstąpienie, na s Mateusz, na Wszystkich Świętych, na s Mikołaj, na s Tomasz.

Lutomiersk. Jarmarków 8 jako to: 4 Lutego, 4 Marca, na 8 dni przed W. Czwartkiem, na 4 dni przed Zielonemi Świątkami, 29 Czerwca, 24 Sierpnia, 15 Października, 4 Grudnia.

Łask. Jarmarków 10 jako to: na Nowy Rok, 6 Lutego, w Niedz. Kwietnia, w Przew. Niedz., na s Stanisław, na s świątki, 1 Lipca, na Wniebowz. P. M., 29 Września, 19 Listopada.

Szczerców. Jarmarków 12 jako to: 10 Stycznia, 24 Lutego, 19 Marca, 25 Kwietnia, 25 Maja, 24 Czerwca, 25 Lipca, 17 Sierpnia, 7 Września, 21 Października, 17 Listopada, 5 Grudnia.

Widawa. Jarmarków 12 jako to: w Poniedz. Zapustny, w Poniedziałek s Kazimierza, w Niedz. 1 Postu, w Poniedz. s Józefa, na Półposie, w Poniedziałek s Antoniego, w Niedziale 2 po Wielkiejnocy, w Poniedziałek świąteczny, na dzień przed s Małgorzatą, w Poniedz. s Rocha, na dzień przed s Marcinem, w Niedz. 4 Adwentu.

Pabianice. Jarmarków 7 jako to: na s Agnieszke, na s Józef, na s Aloizy, na s Wawrzyniec, na s Mateusz, w Niedziale po s Marcinie, na s Tomasz.

Złoczew. Jarmarków 13 jako to: na Nowy Rok, na Niedz. N. P. Gromniczną, na s Kazimierz, na Niedz. Kwietnia, we 2 tygodnie po Wielkiejnocy, na s Zofia, na s Antoni, w Niedz. po N. P. Skaplernej, na Wniebowzięcie P. M., na Narodz. P. M., na s Fran. Srafiński, w Niedz. po Wszystkich śś., na s Andrzeja.

Zduńska Wola. Jarmarków 8 jako to: 23 Lutego, 23 Kwietnia, 23 Maja, 23 Lipca, 23 Września, 23 Października, 23 Listopada, 23 Grudnia.

Obwód Wieluński.

Wieluń. Jarmarków 7 jako to: na s Agnieszke, na Niedz. Białą, po Niedz. Przewod., na Ziel. Świątki, na Nawiedz. P. M., na s Michał, na s Barbare.

Działoszyn. Jarmarków 2 jako to: na 3 Króle, na s Tomasz.

Stara Czystochowa. Jarmarków 12 jako to: na s Agnieszke, w Poniedz. po Niedz. Wstępnej, w Poniedz. po Niedz. Kwiet., na s Filipa i Jakoba, w Srodę po Ziel. Świątkach, na s Jan Chrzciciel, na s Maryn Magdaleny, w Poniedz. po Wniebowz. P. M. w Poniedz. po Narodz. P. M. w Poniedz. po s Michale, na Wszystkich śś., na s Katarzynę.

Nowa Czystochowa. Jarmarków 4 jako to: 19 Marca, 15 Czerwca, 1 Września, 13 Grudnia.

Kłobuck. Jarmarków 12 jako to: 24 Stycznia, 7 Lutego, 7 Marca, 28 Marca, 18 Kwietnia, 15 Maja, 30 Maja, 13 Lipca, 20 Sierpnia, 3 Października, 14 Listopada, 4 Grudnia.

Bolesławice. Jarmarków 9 jako to: 3 Lutego, w Poniedz. po Niedz. Gluchej, w 3ci Poniedz. po Wielkiejnocy, w Poniedziałek po s Trójcy, dnia 13 Lipca, 10 Sierpnia, 21 Września, 2 Listopada, 13 Grudnia.

Mstów. Jarmarków 12 jako to: na 3 Króle, na s Walenty, na s Gertrude, na s Wojciech, na s Urban, na 1 Niedz.

po s Janie Chrzciecielu, na ss Rozesłańców, na Wniebowz. N. P., na s Mateusza, na s Szymona Jude, na Ofiarowanie P. M., na s Tomasz.

Przyrów. Jarmarków 13 jako to: dnia 3 po s Grzegorzu, dnia 3 po s Wojciechu, w Poniedz. po Bożem Ciele, na s Annę, na s Dorotę, na s Zofią, na s Jan' Chrzcieciel, na s Michał, na s Lucyę, na s Kazimierz, na Niedz. Kwietnią, w Niedz. po s Marcinie, na s Mikołaju.

Wieruszów. Jarmarków 10 jako to: na s Fabian i Sebastyan, na s Agatę, na Srodoop. na s Wojciech, na s Stanisław, na s Piotra i Pawła, na s Bartłomiej, na s Michał, na s Szymona Jude, na s Jana Ewangeliste.

Krzepice. Jarmarków 8 w Poniedziałki jako to: po s Dorocie, po półpościu, po s Filipie i Jakóbie, po s Wicie, po s Dominiku, po podwyższ. s Krzyża, po s Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu P. M.

Obwód Piotrkowski.

Piotrków. Jarmarków 4 jako to: na s Stanisław, na Zielone Świątki, na s Jakób, na s Michał.

Bełchatów. Jarmarków 6 jako to: w Poniedz. po 3 Królach w Białym Poniedz. lub w Niedz., w tydzień po Zielon. Świątk. na s Antoni, na s Michał w tydzień po Wszystkich Świętych.

Brzeźnica. Jarmarków 10 w Poniedziałki jako to: po s Walentym, we Czwartek przed Kwietnią Niedz. po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, na ss Rozesłańców, po s Wawrzyniec, po s Egidym, po s Mateuszu, po s Jadwidze, po s Mikołaju.

Kamińsko. Jarmarków 10 jako to: na 3 Króle, na Gromnice, na s Józef, na s Filipa i Jakóba, na s Piotra i Pawła, na s Maryą Magdalene, na Wniebowz. P. M., na s Franciszek, na s Szymona Jude, na s Tomasz.

Konieczpol. Jarmarków 11 jako to: w Wilia s Agnieszki, w Wilia s Macieja, w Wilia s Józefa, w pierwszą Niedz. w Wniebowstąpieniu Pańskim; po święcie s Piotra i Pawła, w Wilia s Maryi Magdaleny, w Wilia s Bartłomieja, w Wilia s Michała, w Wilia s Franciszka, w Wilia s Marcina, w Wilia s Mikołaja.

Plawno nad Wartą. Jarmarków 13 w Poniedziałki jako to: po Nowym Roku, po N. P. Gromnicznaj, po s Marcinie, po s Józefie, po Wielkiénocy, po s Stanisławie, po Ziel. Świątkach, po Bożem Ciele, po s Jakóbie, po s Bartłomieju, po s Franciszku, po s Marcinie, po s Mikołaju.

Wolbórz. Jarmarków 9 jako to: na s Kazimierz, na Wniebowstąpieniu Pańskim, na Boże Ciało, na s Piotra i Pawła, na s Rocha, na s Michał, na s Jadwigę, na s Mikołaj, w Wielki Czwartek zwany podstarzyca.

Paieczno. Jarmarków 12 jako to: na 3 Króle, na Gromnice, na s Kazimierz, na W. Czwartek, na s Wojciech, na s Antoni, na Nawiedz. P. M., na Wniebowzięcie P. M., na Narodz. P. M., na s Franciszek, na s Leon, na Niep. Pocz. P. M.

Radomsk. Jarmarków 10 w Poniedziałki jako to: po 3 Królach, w pierwszy Poniedziałek postu, w ostatni Poniedziałek postu, po s Krzyżu, po s Trójcy, po s Magdalene, po s Jacku, po podwyższeniu s Krzyża, po s Łukaszu, po s Andrzeju.

Tuszyn. Jarmarków 10 jako to: 6 Stycznia, 11 Lutego, 1 Kwietańia, 1 Maja, 4 Czerwca, 22 Lipca, 8 Września, 4 Października, 1 Listopada, 30 Listopada.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE.

Obwód Lubelski.

Lublin. Jarmarków 4 jako to: na N. P. Gromnicznaj, na Ziel. Świątki, na Wniebowzięcie P. M., na s Szymona Ju-

dej; oprócz tego odbywa się dwanaście jarmarków jednodziennych w pierwszy dzień każdego miesiąca.

Kazimierz. Jarmarków 5 jako to: na s Kazimierz, na s Jan Chrzcieciel, na Wszystkich SS. na s Barbarę, na s Bartłomiej.

Lubartów. Jarmarków 7 jako to: na 3 Króle, na Niedziele Zapustną, na Niedziele Kwietnią, na s Filipa i Jakóba, na s Annę, na s Bartłomiej, na s Dyonizy.

Opole. Jarmarków 13 to jest: w każdym miesiącu po jednym, a w jednym miesiącu dwa.

Końska Wola. Jarmarków 9 jako to: na s Fabian i Sebastyan, na wstępną Niedziele, na Zwiastowanie P. M., na Znalezienie s Krzyża, po pierwszej Niedzieli Oktawy Bożego Ciała, na s Annę, na s Bartłomiej, na Podwyższenie s Krzyża, na s Łukasz.

Piaski. Jarmarków 10, jako to: na N. P. Gromnicznaj, na s Maciej, na Niedz. Kwietnią, na s Krzyż, na s Jan, na s Kilian, na Podniesienie s Krzyża, na Wszystkich ss. na s Jędrzej, na s Tomasz.

Obwód Hrubieszowski.

Hrubieszów. Jarmarków 8, jako to: na Masłenice, na Wniebowstąpienie na 10 Piątek, na s Prokopa, na Wniebowzięcie P. M. na s Krzyż, na pokrowy na s Marcin, wszystkie podług Ruskiego Kalendarza.

Łaszczów. Jarmarków 10, jako to: 13 Stycznia, 2 Lutego, 24 Lutego, 19 Marca, 6 Kwietnia, 21 Kwietnia, 6 Czerwca, 11 Lipca, 29 Września, 11 Listopada.

Komorów. Jarmarków 8, jako to: na Srodoపోcie, na Niedz. przewodnią, na s Stanisław, na Wniebowz. P. M., na s Michał, na s Szymona Jude, na s Jędrzej, na Młodzianki.

Dubienka. Jarmarków 3 jako to: na 3 Króle, na Zielone Świątki, na N. P. Różańcową.

Horodło. Jarmarków 3, jako to: 13 Stycznia, 23 Maja, 18 Grudnia.

Uchanie. Jarmarków 6, jako to: na s Wojciech, na s Piotra, na s Dymitra, na N. P. Gromnicznaj, na Zielone Świątki, na Wniebowzięcie P. M.

Tyszowce. Jarmarków 4, jako to: 2 Stycznia, 5 Lipca, 12 Września, 6 Listopada.

Obwód Krasnostawski.

Chełm. Jarmarków 5, jako to: na Zwiastowanie P. M. na s Mikołaj, na s Jan Chrzcieciel, na Narodzenie P. M., na s Michał.

Krasnostaw. Jarmarków 6, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromnicznaj, na s Annę, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na s Michał.

Łęczna. Jarmarków 6, jako to: na Boże ciało, na s Idzi, na s Maryą Magdalene, na s Marcin, na s Mikołaj, na 3 Króle Ruskie.

Wojśławice. Jarmarków 5, jako to: na s Józef, 12 Lipca, 29 Września, 25 Listopada, 27 Grudnia.

Obwód Zamojski.

Kraśnik. Jarmarków 11, jako to: na 3 Króle, na s Walenty, w Poniedziałek po Kwietniej Niedzieli, na s Serwacy, na s Antoni, na s Kilian, 6 Sierpnia, na s Nikodem, na s Franciszek, na s Marcin, na s Barbarę.

Krasnobród. Jarmarków 9, jako to: 24 Lutego, 25 Marca, 28 Maja, 2 Lipca, 18 Sierpnia, 22 Września, 2 Listopada, 20 Grudnia, 26 Grudnia.

Szczebrzeszyn. Jarmarków 10, jako to: na s Agnieszke, na Srodoపోcie, na s Filipa i Jakóba, na s Jan Chrzcieciel,

na s Jakób, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na s Michał, na s Marcin, na s Mikołaj.

Tomaszów. Jarmarków 8, jako to: na s Stanisław, na s Bartłomiej, na 3 Króle, na s Łukasz, na N. P. Gromniczną, na N. P. Szkaplerzną, na s Teofil, na s Franciszek Xawery.

Zamość. Jarmarków 6, jako to: na Nawrócenie s Pawła, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Zielone Świątki, na Narodzenie P. M. na s Marcin, na s Katarzynę.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE.

Obwód Płocki.

Płock. Jarmarków 4, jako to: 25 Stycznia, 19 Czerwca, 7 Września, 8 Listopada; (19 Czerwca i 18 Listopada oddzielnie na welno).

Płońsk. Jarmarków 5, jako to: we Wtorek Kwietni, we Wtorek świąteczny, na s Piotra i Pawła, na s Bartłomiej, na s Mikołaj.

Zakroczym. Jarmarków 8, jako to: 1 Stycznia, 14 Lutego, 21 Marca, 3 Maja, 24 Czerwca, 10 Sierpnia, 14 Września, 21 Listopada.

Czerwińsk. Jarmarków 4, jako to: na 3 Króle, na s Wojciech, na s Małgorzatę, na s Marcin.

Wyszogród. Jarmarków 7, jako to: na s Maciej, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s Józef, na s Jakób, na s Michał, na s Barbarę, na s Tomasz.

Obwód Lipnowski.

Lipno. Jarmarków 12, jako to: po 3 Królach, po N. P. Gromniczną, po Niedzieli Kwietni, po Niedzieli Przewodni, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, po N. P. Szkaplerznej, po Przemienieniu Pańskim, po Podwyższeniu s Krzyża, po s Michał, po s Szymonie Judy, po s Barbarze, w pierwsze Poniedziałki.

Dobrzyń nad Wisłą. Jarmarków 12 w Poniedziałki, jako to: po Nowym Roku, po s Agnieszce, po s Macieju, po Niedzieli Przewodni, po s Janie Nepom. po s Antonim, po s Piotrze i Pawle, po s Magdalenie, po Wniebowzięciu P. M. po s Franciszku, po s Łukasz, po Niepokalanem Poczęciu P. M.

Dobrzyń nad Drwęcą. Jarmarków 12, jako to: we Wtorek po Nowym Roku, po Zapustnej Niedzieli, po Niedzieli 2 Postu, po Kwietni Niedzieli, po s Wojciechu, po s Filipie, po s Janie, po s Jakobie, po s Bartłomieju, po s Michał, po s Jadwidze, po s Katarzynie.

Obwód Mławski.

Mława. Jarmarków 7, jako to: na s Trójcę, na s Piotra, na s Wawrzyniec, na s Mateusz, na s Szymon, na s Mikołaj, na s Maciej.

Raciszew. Jarmarków 5, jako to: na Zielone Świątki, na Nawiedzenie P. M. na s Michał, na s Agnieszce, na s Wojciech.

Sreńsk. Jarmarków 9 w Poniedziałki, jako to: po 3 Królach, na dzień przed s Pawłem, w Czwartek po dniu Popielcowym, w Czwartek przed Kwietnią Niedzielą, w Wilia s Stanisława, we Wtorek świąteczny, na dzień przed s Janem, na s Jakób, na s Józef.

Obwód Prasnyski.

Prasnysz. Jarmarków 9, jako to: na Nowy Rok, na Kwietnią Niedzielę, na s Wojciech, na Wniebowst. P. M. na Boże Ciało, na s Jan, na Narodzenie P. M. na s Franciszek, na s Katarzynę.

Janów przy granicy Pruskiej. Jarmarków 8 w Poniedziałki, jako to: po s Kaju, 3 Maja, po s Janie, po s Ma-

gdalenie, po s Bartłomieju, 16 Września, 15 Października, po s Andrzeju.

Krasnosielce. Jarmarków 8, jako to: 26 Stycznia, 26 Marca, 8 Maja, 29 Czerwca, 10 Sierpnia, 21 Września, 1 Listopada, 30 Listopada. — Targi zaś tygodniowe w każdy Poniedziałek.

Obwód Pułtusk.

Pułtusk. Jarmarków 9, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, na Półpoście, na s Stanisław, na s Maryę Magdalę, na s Trójcę, na s Jadwigę, na Narodzenie P. M. na s Elżbietę.

Nowe-Miasto. Jarmarków 9, jako to: 6 Stycznia, w Poniedziałek Wstępny, we Czwartek przed Niedzielą Wstępną, na Wniebowstąpienie Pańskie, w Poniedziałek po s Trójcy, na s Roch, na Narodzenie P. M. na s Jadwigę, na s Andrzeja.

Obwód Ostrołęcki.

Ostrołęka. Jarmarków 8 w Poniedziałki, jako to: po s Agnieszce, po s Walentym, po s Józefie, po znalezieniu s Krzyża, po Nawiedzeniu P. M. po podwyższeniu s Krzyża, po wszystkich sś., po s Mikołaju.

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE.

Obwód Siedlecki.

Siedlec. Jarmarków 9, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, na Wstępy, na s Florian, na s Trójcę, na s Jan, na s Annę, na s Mateusz, na s Marcin.

Węgrów. Jarmarków 6, jako to: na s Agnieszce, na Srodościu, 1 Maja, 29 Czerwca, na s Idzi, 2 Listopada.

Sokołów. Jarmarków 10, jako to: na Nowy Rok, na tłusty Czwartek, na wielki Czwartek, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało, na s Małgorzatę, na s Roch, na s Michał łaciński, na s Michał ruski, na pokrowę ruskie święto.

Obwód Łukowski.

Łuków. Jarmarków 5, jako to: w wielki Poniedziałek w Poniedziałek Kwietni, w Poniedziałek Przewodni, w Poniedziałek Świąteczny, na Narodzenie P. M.

Łaskarzew. Jarmarków 13, jako to: na 3 Króle, w Niedz. Starozapustną, na s Kazimierz, w Niedz. Kwietnią, na Znalezienie s Krzyża, na Zielone Świątki, na s Piotra i Pawła, na s Annę, na Wniebowz. P. M. na Podwyższenie s Krzyża, na s Franciszek, na Wszystkich sś., na s Andrzeja.

Żelechów. Jarmarków 7, jako to: na Oczyszczenie P. M. na s Maciej, na s Wojciech, na s Stanisław, na s Jan Chrzcziciel, na s Maryę Magdalę, na Wniebowzięcie P. M. na s Łukasz, na s Marcin, na Niepokalanę Poczęcie P. M., na s Jana Ewangelistę.

Obwód Białski.

Biała. Jarmarków 2, jako to: na s Annę, na Zielone Świątki.

Terespół. Jarmarków 2, jako to: 21 Marca, w 10 Piątek po Wielkonoocy Ruskiej.

Łosice. Jarmarków 11, jako to: na s Agnieszce, na Srodościu, w Kwietnią Niedzielę, na Kwietnią Niedzielę Ruską, na Przewodnią Niedzielę, na Przewodnią Niedzielę Ruską, na s Jan Chrzcziciel, na s Jan Chrzcziciel Ruski, na Wniebowst. Ruskie, na s Michał, na s Michał Ruski.

Obwód Radzyński.

Radzyń. Jarmarków 5 jako to: na 3 Króle Pol. na 3 Króle Ruskie, w Białą Niedzielę, na s Trójcę, na Wszystkich sś.

Miedzyrzec. Jarmarków 4, jako to: na s Mikołaj na N. P. Gromniczną, na przeniesienie s Mikołaja, na s Jakóba Apostoła, (wszystkie podług Ruskiego kalendarza).

Włodawa. Jarmarków 4, jako to: na Zielone Świątki, na s Jan Chrzciel, na Wniebowzięcie P. M. na Pokrowy, (wszystkie podług Ruskiego Kalendarza).

WOJEWÓDZTWO AUGUSTOWSKIE.

Obwód Augustowski.

Suwałki. Jarmarków 9 jako to: 6 Stycznia, 1 Lutego, 21 Marca, 3 Maja, 13 Czerwca, 16 Lipca, 14 Września, 9 Października, 30 Listopada.

Augustów. Jarmarków 6, jako to: na Nowy Rok, w Kwiecniu Niedziele, na s Antoni, na s Piotra i Pawła, na s Bartłomiej, na s Marcin.

Szczuczyn. Jarmarków 9, jako to: pryncypalnych jarmarków 4 trwających po 15 dni, na 3 Króle, na s Maciej, na s Wojciech, na s Kazimierz; reszta mniejszych odbywa się: na s Jan, na s Wawrzyniec, na s Michał, na s Marcin, na s Mikołaj.

Rajgród. Jarmarków 6, jako to: na s Kazimierz, na Zwiastowanie P. M. na s Filipa i Jakóba, na s Annę, na Narodzenie N. P. na s Franciszek Serafiński.

Jedwabno. Jarmarków 13, jako to: na s Agnieszkę, na s Kazimierz, na s Józef, dnia 8 Kwietnia, na s Stanisław, na Boże Ciało, na s Piotra i Pawła, na Przemienienie Pańskie; na s Idzi; na s Mateusz, na dzień zaduszny; na s Andrzej; na s Tomasz.

Obwód Łomżyński.

Łomża. Jarmarków 8 jako to: w Poniedziałek po N. P. Gromniczną; w Poniedziałek 1 W Postu; w Poniedziałek po Kwietnięj Niedzieli; na Przewodnią Niedziele; w Poniedziałek po Bożem Ciele; na N. P. Szkaplerzną; w Poniedziałek po s Michale; w Poniedziałek pierwszy po s Stanisławie.

Nowogród. Jarmarków 8 jako to: w Poniedziałek po 3 Królach; po s Agnieszce; po s Macieju; po s Stanisławie; po s Janie Chrzciel; po s Małgorzacie; po Narodzeniu N. P. po s Szymonie Judzie.

Tykocin. Jarmarków 7 jako to: na N. P. Gromniczną 2 dni trwający; na s Benedykt; na s Trójce; na s Wincenty; na s Franciszek, na s Marcin; na s Tomasz.

Śniadow. Jarmarków 9 jako to: na s Walenty 14 Lutego; na s Józef 19 Marca; na s Filipa Jakóba Apostoła 1 Maja; w pierwszą Niedziele po s Trójcy; na s Jakóba Apostoła 25 Lipca; na Wniebowzięcie N. P. Maryi; na Niedziele pierwszą po Narodzeniu N. P. Maryi dnia 8 Września; na Wszystkich s 1 Listopada; na s Tomasz 21 Grudnia.

Obwód Sejneński.

Sejny. Jarmarków 3 jako to: na s Kazimierz; na s Stanisław; na s Mikołaj.

Sereje. Jarmarków 5 jako to: na Wniebowstąpienie Pańskie; w 10 Piątek po Wielkiéjnocy; na N. P. Szkaplerzną; na s Szymona Judę; na s Tomasz.

Łozdziele. Jarmarków 3 jako to: na Boże Ciało; na s Anne; na Półposcie.

Wiżajny. Jarmarków 7 jako to: na Zielone Świątki; na s Małgorzatę; na s Michał; w tydzień przed Bożem Narodzeniem; na Wniebowzięcie P. M. w Zapustny Poniedziałek; w Kwietni Niedziele.

Filipowo. Jarmarków 7 jako to: na tydzień przed Zapusty; w Poniedziałek po Kwietnięj Niedzieli; w Poniedziałek po Zielonych Świątkach; na Wniebowzięcie P. M. na s Mateusz; na s Marcin; na tydzień przed Bożem Ciałem.

Obwód Kalwaryjski.

Wilkowyski. Jarmarków 3 jako to: na s Józef, na Wniebowstąpienie Pańskie; na Nawiedzenie P. M.

Kalwarya. Jarmarków 4 jako to: na Wniebowstąpienie Pańskie; na s Jan; na s Bartłomiej; na s Marcin.

Wysztyniec. Jarmarków 4 jako to: na s Kazimierz; na s Jerzy; na s Trójce; na s Szymona Judę.

Obwód Maryampolski.

Maryampol. Jarmarków 7 jako to: na 3 Króle; na s Trójce; na Wniebowstąpienie P. M. na s Michał; na s Jerzy; na Wszystkich Świętych; na s Piotr.

Władysławów. Jarmarków 3 jako to: na N. P. Gromniczną; na s Piotra i Pawła; na Niedziele 1 Adwentu. Każdy z tych Jarmarków trwa 3 tygodnie.

JARMARKI ZAGRANICZNE.

Berdyczów. Jarmarków 3, jako to: 26 Stycznia, 9 Kwietnia, 23 Czerwca.

Białystok. Jarmark na s Jan Chrzciel.

Brody. Jarmarków 2, jako to: 1 na 3 Króle, 2 na s Łukasz.

Brześć litewski. Jarmark na s Agnieszkę.

Bydgoszcz (Bromberg). Dwa znaczne jarmarki: 1 od 17 do 21 Maja, 2 od 18 do 22 Listopada, pierwszego dnia zawsze zawieszają targ na konie. Dwa pośledniejsze Jarmarki, 1 w Poniedziałek, Wtorek i Srode ostatnich dni Stycznia, 2 w Poniedziałek, Wtorek i Srode po s Jakóbie. — Jarmarki na wełnę: 1 w pierwsze trzy dni jarmarczne po s Jakóbie, 2 w pierwsze trzy dni ostatniego tygodnia Listopada.

Chojnice. (Kebnitz). Jarmarków 3, jako to: 1 na s Jan Chrzciel, 2 na s Mateusz, 3 na s Szymona Judę.

Ciechanowiec. Jarmark na s Wojciech.

Dubno. Jarmarków 2, jako to: 1 na s Piotra i Pawła, podług Ruskiego Kalendarza trwa trzy tygodnie, 2 tygodnie przed tym jarmarkiem zaczyna się jarmark na wełnę; 2 na 3 Króle, gdzie się odbywają różne interesa obywatelskie, trwa 4 tygodnie.

Elbląg. Jarmarków 2, jako to: 22 Lipca, 2 na s Marcin.

Frankfurt nad rzeką Odrą. Jarmarków 3, jako to: 1 w Poniedziałek po Reminiscere, 2 w Poniedziałek po s Małgorzacie, 3 w Poniedziałek po s Marcinie.

Gdańsk. Jarmarków 2, jako to: 1 na s Dominik, 2 na s Marcin.

Głogów. Jarmarków 3, jako to: 1, 8 Maja, 2, 17 Sierpnia, 3 na s Lucyą.

Gniezno. Jarmarków 8 w Poniedziałki, jako to: 1 po 3 Królach, 2 po s Macieju, 3 po s Wojciechu, 4 po s Trójcy, 5 po s Anie, 6 po s Bartłomieju, 7 po s Karolu Boromeusz, 8 po s Andrzeju. Zawsze wspólnie kramny i bydelny.

Grodno. Jarmark na podwyższenie s Krzyża.

Grudzią. Jarmarków 3 w Poniedziałki, jako to: 1 po Niedzieli suchej, 2 po s Bartłomieju, 3 po s Katarzynie.

Bludzkoi Bobrowniki w Województwie Nowogrodzkim. Jarmarków 3, jako to: 1 dwuniedzielną 10 Piątku po Wielkiéjnocy, 2 czteroniedzielną w dzień s Jana Bohusława według Ruskiego Kalendarza 26 Września, a podług Rzymskiego dnia 8 Października, 3 także czteroniedzielną na woły, według Ruskiego Kalendarza dnia 27 Stycznia, a dnia 8 Lutego podług Rzymskiego.

narosław. Jarmarków 3, jako to: 1 na Popielec, 2 na Wniebowstąpienie Pańskie, 3 na s Jędrzej.

Kempno. Jarmarków 7, jako to: 1 na 3 Króle, 2 w Pośiedzialek po Niedzieli wstępnej, 3 na s Jerzy, 4 na s Trójce 5 na s Dominik, 6 na s Franciszek, 7 na s Katarzynie.

Knyszyn. Jarmarków 2 jako to: na 3 Króle, 2 na Wniebowstąpienie Pańskie.

Kraków. Jarmarków 7 jako to: 1 na Jubilate, 2 na s Stanisław, 3 na s Wit, 4 na s Jan Chrzcziciel, 5 na s Piotr w okowach, 6 na s Michał, 7 na s Jadwige.

Królewiec. Jarmark w Pośiedzialek przed s Janem.

Lipsk. Jarmarków 3 jako to: 1 na Nowy rok, 2 w Niedzieli Jubilate, 3 po s Michale.

Malborg. Jarmarków 2 jako to: 1 na s Filipa i Jakóba, 2 na s Dyonizego.

Merecz nad Niemnem w Litwie. Jarmarków 7 jako to: 1, na 3 Króle, 2 na Wniebowstąpienie P. M., 3 na s Michał aż do Oktawy Różańcowej, 4 w Niedzieli Kwieciana, 5 na Bóże Ciało, 6 na s Piotra i Pawła, 7 na Niepokalanę poczęcie P. M. Oprócz tego odbywają się targi w każdą Sobotę.

Mińsk. Kontrakty na s Józef, Jarmark na s Andrzej.

Mitawa. Jarmarków 2 jako to: 1 na Narodzenie P. M. 2 na s Michał.

Nieśwież. Jarmark 1 Lipca trwający przez 3 tygodnie.

Począjów, miasto na Wołyniu. Jarmarków 1 jako to: 1 czteroniedzielny na Zielone Świątki Ruskie, 2 czteroniedzielny na uspienie Ruskie; — na bydło, konie i różne towary.

Pawłoc 6 mil za Berdyczowem. Jarmark dwutygodniowy na s Demetriusza Ruskiego, d. 9 Października sławny

na konie, woły, tudzież na tureckie i na inne udczoziemskie towary.

Poznań. Jarmarków 4 jako to: 1 w Niedzieli wstępnej, 2 na s Jan, 3 na s Michał, 4 na s Eucya.

Przemysł. Jarmarków 2 jako to: 1 na s Piotra i Pawła, 2 na s Michał.

Ryga. Jarmark wielki od 5 Sierpnia aż do 7 Września.

Swisłocz. Jarmarków 2 jako to: 1 d. 1 Maja trwający dni 5, 2 na s Barłomieju. Wielkie sklepy zizbami, gabinetami, na końcu placu jarmarcznego wymurowane, są najwygodniejsze w całym kraju.

Toruń. Jarmarków 3 jako to: 1 na 3 Króle, 2 na s Trójce, 3 na s Szymona Jude.

Usiatyń na Podolu. Dwa Jarmarki wielkie jako to: 1 na s Jan; 2 na s Tomasz; gdzie orientalni kupcy z różnymi towarami bywają.

Wilno. Jarmark wielki na 3 Króle.

Wrocław. Jarmarków 9 jako to: na półpoście na bydło i konie, na Śródpółście jarmark kramny, na Niedzieli Przewodnią na konie i bydło, 5 Czerwca na wełnę, na s Jan Chrzcziciel kramny, na konie i bydło; na s Małgorzatę na bydło i konie, na Nar. N. M. P. kramny, 2 Listopada na wełnę, na s Elżbietę kramny i na konie i bydło.

Yzjatyw na Podolu. Jarmarków 2 jako to: 1 na s Jan, 2 na s Tomasz — trwają przez 4 tygodnie.

Zelwa w województwie Nowogrodzkim. Jarmark wielki sławny na s Dominika to jest dnia 4 Sierpnia, który 3 tygodnie trwa.

Zółkiew. Jarmarków 2 jako to: 1 na 3 Króle, 2 na s Piotra i Pawła.

TABELLA

PRZYCHODU I ODCCHODU POCZT KONNYCH, WÓZOWYCH I OSOBOWYCH DO WARSZAWY I Z WARSZAWY Z WYSZCZEGÓLNIENIEM DNI I GODZIN.

(Korrespondencje oddają się do Expdyceji pod oznaczonym Numerem).

P O C Z T Y O D C H O D Z Ą C E.

W NIEDZIELE.

Listy przyjmują się do god. 1 z poł.

pod Nrem 2.

POCZTA KONNA SIEDLECKA I BRZESKO-LITEWSKA, do Cesarstwa, na Miłogost, Mińsk, Katuszyn, Mingosy, Siedlce, Zbuczyn, Miedzyrzecz, Białe, Zalesie do Brześcia Litewskiego, skąd odchodzi do Moskwy i t. d.

W PONIEDZIAŁEK.

Listy przyjm. się do god. 2 z połud.

pod Nrem 1.

POCZTA KONNA POZNAŃSKA I BERLIŃSKA, na Oltarzew, Błonie, Sochaczew, Łowicz, Kutno, Krosniewice, Kłodawę, Kato, Stupcę, do W. X. Poznańskiego, Wrocławia, Berlina, Lipska i całych Niemiec północnych, Francji, Anglii, Hollandyi, Belgii, Północnej Ameryki etc.

Listy przyjm. się do god. 1 z połud.

pod Nrem 3.

POCZTA KONNA PETERSBURGSKA, GRODZIENSKA, KRÓLEWIECKA, na Jabłonnę, Serock, Pułtusk, Sieluch, Ostrołękę, Miastków, Łomżę, Szczuczyn, Grajewo, Rajgród, Angustów, Suwałki, Kalwaryą, Maryampol, Wejwery, do Kowna na Rygę do Petersburga; z Łomży na Tykocin, Białystok, do Grodna; z Pułtuska na Maków, Praszynsz, Mławę, Niborg do Królewa i całych Pruss wschodnich, z Jabłonną do Nowego Dworu i Modlina.

Listy przyjm. się do god. 3 z połud.

pod Nrem 4.

POCZTA KONNA TORUŃSKA I PŁOCKA, na Sochaczew, Gombin, Goścynin, Kowal, Włocławek, Nieszawę, Służewo, Toruń, Bydgoszcz, Chełmno, Grudziąż, Kwidzyn, Gniew, Czersk do Gdańska; z Gombina do Płocka i Lipna.

Ta poczta odchodzi wszelkie listy w Brzesko-Kujawskie, Płockie, Inowrocławskie, Gnieźnieńskie, Chełmińskie i do Pruss zachodnich.

WE WTOREK.

Przym. się	<i>Listy do g. 11 przed połud. Paki do g. 10 zrana Pieniądze do g. 9 zrana oraz w Ponied. do g. 6 wiec.</i>	pod Nrem 2.	Poczta wozowa LUBELSKA, na Piaseczno, Górę, Mniszewo, Ryczewół, Kozienicę, Granicę, Puławy, Markuszew, Lublin, Piaski, Krasnystaw, Stary Zamość do Zamościa. — Ta poczta odchodzi wszelkie listy w Sandomierskie, Galicyę do Lwowa, Wołynia, Podola, Ukrainy, Krymu, Turcyi, całej Azyi, Persyi i t. d.
	<i>Listy przyjm. się do g. 3 z południa. Paki do god. 2 z południa. Pieniądze do g. 1 z południa</i>	pod Nrem 4.	Poczta wozowa PIOTRKOWSKA I LISTOWA WROCŁAWSKA, na Janki, Tarczyn, Mszczonów, Chrzczonowice, Rawę, Lubochnią, Tomaszów, Wolborz, Piotrków. Z Piotrkowa wózkowa i listowa na Widawę, Kalisz do Wrocławia i Saxonii; od Piotrkowa do Częstochowy i Górnego Szlązka, tudzież w Sieradzkie i Wieluńskie.
Przym. się	<i>Listy do god. 6 } Paki do god. 5 } po połud. Pieniądz. do g. 4 }</i>	pod Nrem 1.	Poczta wozowa KALISKA, POZNAŃSKA I WROCŁAWSKA na Oltarzew, Błonie, Sochaczew, Łowicz, Kutno, Krośniewice, Kłodawę, Koło, Słupcę do W. X. Poznańskiego, Wrocławia, Berlina, Lipska i całych Niemiec północnych, Francyi, Anglii, Hollandyi, Belgii, północnej Ameryki etc.; z Koła do Kalisza, i t. d.
	<i>Osoby do zapisu wraz z rzeczami do godziny 5 po południu.</i>	pod Nrem 1.	Poczta osobowa KALISKA, na Oltarzew, Błonie, Sochaczew, Łowicz, Kutno, Krośniewice, Kłodawę, Koło, Kalisz do Szlązka i t. d.

WE ŚRODĘ.

Przym. się	<i>Listy do god. 1 z połud., paki do god. 12 w połud., pieniądze do god. 11 przed południem.</i>	pod Nrem 2.	Poczta wozowa SIEDLECKA I BRZESKO-LITEWSKA, do Cesarstwa, na Miłosnę i t. d. jak poczta konna w Niedziele.
	<i>Listy przyjm. się do g. 5 w wiec.</i>	pod Nrem 3.	Poczta konna KRAKOWSKA, na Janki, Tarczyn, Grajec, Belsk, Mogielnicę, Nowemiasto, Drzewicę, Końskie, Radoszyce, Łopuszno, Małogoszcz, Sieńsk, Zarnowiec, Miechów, Michałowice, do Krakowa, z Małogoszczy do Kielce, z Krakowa do zachodniej Galicyi, Morawii, Węgier, Czech, Austrii, Włoch, i t. d.
	<i>Listy przyjm. się do g. 2 po połud.</i>	pod Nrem 1.	Poczta konna KALISKA, POZNAŃSKA I BERLIŃSKA, na Oltarzew, Błonie, Sochaczew, Łowicz, Kutno, Krośniewice, Kłodawę, Koło, Słupcę do W. X. Poznańskiego, Berlina, Lipska i całych Niemiec północnych, Francyi, Anglii, Holandyi, Belgii, północnej Ameryki etc.; z Koła do Kalisza, Wrocławia, Szlązka, i t. d.

WE CZWARTEK.

	<i>Listy przyjm. się do g. 10 zrana.</i>	pod Nrem 3.	Poczta listowa KURIERSKA DO PETERSBURGA na Jabłonnę, Serock, Pułtusk, Ostrołękę, Łomżę, Szczuczyn, Grajewo, Rajgród, Augustów, Suwałki, Kalwaryę, Maryampol, Wejwery, do Kowna na Rygę do Petersburga.
Przym. się	<i>Listy do g. 11 przed połud. Paki do g. 10 zrana. Pieniądze do g. 9 zrana oraz we Środę do g. 6 w wieczór.</i>	pod Nrem 3.	Poczta wozowa PETERSBURGSKA, GRODZIENSKA I KRÓLEWIECKA, na Jabłonnę, i t. d. jak poczta konna w Poniedziałek.
	<i>Listy przyjm. się do g. 5 w wieczór</i>	pod Nrem 4.	Poczta konna TORUŃSKA I PŁOCKA, na Sochaczew, i t. d. jak w Poniedziałek.

W PIĄTEK.

	<i>Listy przyjm. się do g. 1 po połud.</i>	pod Nrem 3.	Poczta konna PETERSBURGSKA I GRODZIENSKA, na Jabłonnę i t. d. jak w Poniedziałek.
	<i>Listy przyjm. się do g. 5 w wieczór</i>	pod Nrem 3.	Poczta konna KRAKOWSKA, na Janki, i t. d. jak we Środę.

W SOBOTE.

Przym. się	<i>Listy do g. 11 przed połud. Paki do g. 10 zrana Pieniądze do g. 9 zrana.</i>	pod Nrem 4.	Poczta wozowa TORUŃSKA I PŁOCKA, na Sochaczew, i t. d. jak poczta konna w Poniedziałek.
	<i>Listy przyjm. się do g. 5 w wieczór</i>	pod Nrem 2.	Poczta konna LUBELSKA, na Piaseczno, i t. d. jak poczta wozowa we Wtorek.
	<i>Listy przyjm. się do g. 2 po połud.</i>	pod Nrem 1.	Poczta konna KALISKA, POZNAŃSKA I BERLIŃSKA na Oltarzew, i t. d. jak we Środę.
Przym. się	<i>Listy do god. 5 } Paki do god. 4 } po połud. Pieniądze do g. 3 }</i>	pod Nrem 3.	Poczta wozowa KRAKOWSKA, na Janki, i t. d. jak poczta konna we Środę.
	<i>Listy przyjm. się do g. 5 w wieczór.</i>	pod Nrem 4.	Poczta konna WROCŁAWSKA, na Janki, Tarczyn, Mszczonów, Chrzczonowice, Rawę, Lubochnią, Tomaszów, Wolborz, Piotrków, Widawę do Kalisza, Wrocławia, Czech, Saxonii. Od Piotrkowa do Częstochowy i górnego Szlązka. Od Widawy do Wieruszowa.

P O C Z T Y P R Z Y C H O D Z A C E.

W NIEDZIELĘ.

Zrana - - - - -	Pocztą konną Kaliska, Poznańska, Berlińska i z Wrocławia
Po południu - - - -	Pocztą konną Petersburską, Grodzieńską, Królewską i z Nowego Dworu.
Po południu - - - -	Pocztą konną Toruńską i Płocką.
W wieczór - - - - -	Pocztą osobową Kaliską.

W PONIEDZIAŁEK.

Przed południem - - -	Pocztą konną Wrocławską, przez Kalisz, Widawę i Piotrków.
W wieczór - - - - -	Pocztą wozową Wrocławską, Kaliską i Poznańską.
W wieczór - - - - -	Pocztą wozową Siedlecką i Brzesko-Litewską.

W WTOREK.

Zrana - - - - -	Pocztą kuryerską z Petersburga przez Rygę i Kowno.
W południe - - - - -	Pocztą konną Kaliską, Poznańską, Berlińską i z Wrocławia.

W ŚRODĘ.

Po południu - - - - -	Pocztą wozową Krakowską i Kielecką.

W CZWARTEK.

Zrana - - - - -	Pocztą wozową Lubelską, Zamojską i listową Lwowską.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Toruńską i Płocką.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Krakowską i Kielecką.

W PIĄTEK.

Zrana - - - - -	Pocztą wozową Toruńską i Płocką.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Siedlecką i Brzesko-Litewską.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Petersburską i Grodzieńską.
W południe - - - - -	Pocztą konną Poznańską i Berlińską.
W wieczór - - - - -	Pocztą wozową Petersburską i Królewską, oraz z Nowogrodzku.

W SOBOTĘ.

Zrana - - - - -	Pocztą wozową Piotrkowską, Wrocławską, z Kalisz, Widawę i Piotrkowa.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Krakowską i Kielecką.
Zrana - - - - -	Pocztą konną Lubelską, Zamojską i Lwowską.

TOWARZYSTWO DOBROCZYNNOŚCI W WARSZAWIE

Skorowidz dni sessyi na rok 1834.

	Syzeń	Luty	Marec	Kwiec.	Maj	Czerw.	Lipiec	Sierp.	Wrześ.	Pozd.	Listop.	Grud.
Sessja Centralna.	5	2	2	6	4	1	6	3	7	5	2	7
Wydział Examinacyjny.	15 - 20	12 - 26	12 - 26	9 - 23	14 - 28	11 - 25	9 - 23	6 - 20	10 - 24	8 - 22	12 - 26	3 - 17
— Wsparcia.	17 - 31	14 - 28	14 - 28	11 - 25	16 - 30	13 - 27	11 - 25	8 - 22	12 - 26	10 - 24	14 - 28	5 - 19
— Administracyjny.	17 24 31	14 21 28	14 21 28	11 18 25	16 23 30	13 20 27	11 18 25	8 15 22	12 19 26	10 17 24	14 21 28	5 12 19
— Zupy Rumfordkiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sessye Centralne odbywają się o godzinie wpół do 12.

— Administracyjne o 6 wieczorem.

— Examinacyjne i wsparcia rano o godz. 10.

— Zupy Rumfordkiej w ostatnie dni każdego miesiąca o godz. 10 gdzie pobierający każdorazowo dziennie zawiadomieni zostają.

Lista opiekunów cyrkulowych tegoż Towarzystwa do których zgłaszający się ułatwienie mieć mogą.

- Cyrkul I. J. K. Jędrzejewicz, ulica Podwał Nr. 526.
 — II. S. Kassjanowicz, ulica Nowe Miasto N. 332.
 — III. Kobyliński, ulica Bielańska Nr. 607.
 — IV. Franciszek Brzeziński ulica Nalewki Nr. 2242.
 — V i VI. Andrzej Brzeziński ulica Pokorna Nr. 2217.
 — VII. J. Szymański ulica Czerniakowska 2997.

- Cyrkul VIII. Leon Hr. Łubieński ulica Królewska Nr. 1066
 — IX. Franciszek Wołowski ulica N. Świat Nr. 1275.
 — X. J. Żelazowski ulica Nowy Świat Nr. 1302.
 — XI. X. Wyszynski ulica Senatorska Nr. 473.
 — Pulkownik Braun ulica Trembacka Nr. 639.
 — XII. X. Rzezycki Proboszcz na Pradze.

Osoby upoważnione do rozdawania Kartek na lekarstwa na koszt Towarzystwa.

- Do Cyrkulów I. II. i III.
 X. Kotowski ulica Nowe Miasto-Proboszcz P. M.
 J. K. Jędrzejewicz ulica Podwał Nr. 526.

- Do Cyrkulów IV. V. i VI.
 X. Wyszynski u XX. Reformatorów.

- Do Cyrkulów VII. VIII. i IX.
 X. Falkowski Proboszcz Kościoła S. Alexandra.

- Do Cyrkulów X. i XI.
 J. Żelazowski ulica Nowy Świat Nr. 1302.
 Do XII. X. Rzezycki Proboszcz na Pradze.

Kronika Chwałczewskiego Tomów 2.

Kronika Polska Bielskiego Tomów 8.

ena prenumeraty za każdy oddział, składający się z 3ch Tomów złp. 7 gr. 15. — Każde z tych dzieł można dostać osobno, ale o złoty drożej w tomie.

Jeografia starożytna, ułożona dla uczącej się młodzieży z dołączeniem spisu alfabetycznego nazwisk krajów, miast, gór, rzek i t. p. złp. 2.

Życie i pisma Benjamina Franklina z angielskiego przetłómaczone 2 Tomy złp. 10.

Anglia i Skocya, przypomnienia z podróży 1820 do 1824 odbytej przez **Krystyna Lachajmę**; 3 Tomy, z portretami sławniejszych pisarzy angielskich złp. 20.

Elékcyja, powieść **Alexandra Bronikowskiego**, przetłómaczona z rękopismu niemieckiego złp. 3 gr. 10. Toż samo na papierze welinowym złp. 4.

Polska, w 17tym wieku czyli Jan III Sobieski i Dwór Jego przez **A. Bronikowskiego**, przetłómaczona z niemi. rękopismu 5 Tomów złp. 25.

Dziedzic i Poddani, powieść prawdziwa wieku XVII, 2 Tomy, złp. 5.

Esterka, powieść historyczna **Butharyna**, przetłómaczona przez **W. G.** złp. 2 gr. 15.

Oblubienica z Lammermoru melodrama heroiczna we 3 aktach, z francuzkiego, naśladowana z romansu **Waltera Skotta** przez **Wiktora Ducange**, przetłómaczona przez **Pannę Teresę Palczewską** Akt. Dram. złp. 3.

Sylwan, dziennik nauk leśnych i łowiecwa, każdy zeszyt złp. 4.

Elegie Jana Kochanowskiego, z łacińskiego przetłómaczone przez **Brodzińskiego** złp. 5.

Encyklopedia popularna, obejmująca umiejętności, sztuki i rzemiosła, wyłożone sposobem przystępnym dla wszystkich klas, ogłoszona w Londynie pod opieką towarzystwa zatrudniającego się rozszerzaniem umiejętności użytecznych, przetłómaczona przez **A. K.** 6 Tomów złp. 27.

Xiżka wypisów Augielskich, z słownikiem przetłómaczona przez **K. L. S.** dla użytku młodzieży 4 Tomy złp. 10.

Nauka dla włościan, jak mają żyć swobodnie i wesoło, uczciwie do majątku i dobrego cytu przychodzić, oraz sobie i bliźnim w przyrodach być pomocnemi; z niemieckiego pr. **T. Wolickiego** złp. 2 gr. 15.

Pamiętnik Sandomierski, pismo poświęcone dziejom i literaturze ojczystej złp. 42.

Pamiętnik Lekarski Warszawski, wydawany przez **Dr. Maleza**, 2 Tomy złp. 40.

Pamiętnik Warszawski umiejętności czyich stosowanych, wydawany przez **K. L. Szyrę**, **M. A. Pawłowicza**, **S. F. Janickiego** 4 Tomy złp. 20.

Pamiętnik umiejętności moralnych i literatury przez **K. L. Szyrmę**, 4 Tomy złp. 40.

Pamiętnik fizycznych, matematycznych i statystycznych umiejętności, z zastosowaniem do przemysłu, wydawany przez **S. Janickiego** zeszytów 10, złp. 10.

Poezye biblijne, ułożone przez **S. Witwickiego** złp. 2 gr. 15.

Poezye Michała Wyszowskiego wydanie pośmiertne złp. 6 gr. 20.

Przywileje, nadania i swobody przez **Krółów Polskich i książąt Mazowieckich**, biskupów Płockich, udzielone Miastem **Wojew. Płockiego**, zebrane staraniem **W. H. Gawareckiego** złp. 4.

Teorya pisania listów, dla młodych Polek przez **S. Bratkowskiego** złp. 3 gr. 15.

Wizerunek znakomitych ludzi w Polsce, z dołączeniem krótkiego każdej osoby żywota; wydane przez **X. Preka**, 1 i 2 w każdym po sześć wizerunków na miedzi rytých złp. 40.

Biblischer Catechismus für Volksschulen, złp. 1 gr. 20.

Wypisy Greckie z słowniczkiem dla uczącej się młodzieży złp. 3 gr. 10.

Przepisy dyetetyczne, dla brzemiennych, rodzących i położnic zebrane i wydane przez **Jerzego Levestamm Dr. Medyc.** złp. 1. gr. 15.

Przewodnik Giełdy czyli opisanie wszelkich czynności Giełdy w handlu papierów publicznych, przez **Floryana Alexandra Zubelewicza** złp. 8.

O rachunkowości Kupieckiej, Tom 1 **Arytmetyka Handlowa** przez **A. Barcińskiego** złp. 6.

Pszczelnictwo krajowe, czyli o środkach i sposobach podniesienia pasiek do tego przynajmniej stopnia, na którym dawniej w Polsce były podanych przez **Mikołaja Witwickiego** Tomów z ryciną i tablicami złp. 20.

Odwiedziny Babuni czyli powieści dla zabawy grzecznych dzieci napisane przez **Annę Nak.** złp. 3.

Poezye Adama Mickiewicza, ed. mazona 3 Tomy złp. 20.

Pieśni Polskie i Ruskie ludu g. z muzyką instrumentowaną przez **K.** złp. 10.

Poezye Edwarda Odyńca

Poezye Juliana Korsaka złp. 10.

Wazelkie szkolne książki.

Są w druku u **A. Gątko** wyjdą przed **Nowym Rokiem** obejmujące pisma rozmaite z ozdobną ryciną. — 2) **K.** wydania **J. Netto**. — 3) **D.** **Osierocone**, powieść moralna. — 4) **Odwiedziny Babuni** c.

Annę Nak.

SPIS RZECZY

W KALENDARZU ZAWARTYCH.

1. Część Astronomiczno-Kościelna	Stronnica	1
2. Dni Galowe w Rossyi i w Królestwie Polskiem		9
3. Ewangelie na wszystkie święta porządkiem na rok 1834 ułożone		9
4. Tabella do regulowania zegarów podług kompasu		10
5. Tabella długości dnia, wschodu i zachodu słońca tudzież początku świtu i końca zmierzchu na wszystkie dni w roku		11
6. Tablica odmian powietrza przez wszystkie lunacye w roku na wszystkie lata.		12
7. Zaćmienia		13
8. O znakach używanych w Kalendarzu		13
9. Imiona świętych alfabetycznie ułożone z wyrażeniem dnia i miesiąca		14
10. Imiona Sławiańskie ułożone alfabetycznie z objaśnieniem historycznym		16
11. O znaczeniu Imion cudzoziemskich		23
12. Upominek dla gospodarzy i gospodyń		27
13. Wypisy z notatek ziemianina		35
14. Pastelnik nad grobem (powieść)		37
15. O winnicach w Polsce, ułamek historyczny przez Wincentego Hipolita Gawa- reckiego		49
16. Krótki rys geograficzny i statystyczny Królestwa Polskiego: Położenie; Rozle- głość i t. p. — Podział kraju. — Tabella ludności w r. 1832. — Tabella 200 miast najludniejszych		53
17. Średnia wysokość Barometru i Termometru z lat siedmiu z dostrzeżeń Meteo- rologicznych w Obserwatorium Astronomicznem Warszawskiem robionych		58
Taryfki znaczniejsze krajowe i zagraniczne		58
<i>Lista opiekunów</i> Tabella odchodu i przychodu poczty z Warszawy i do Warszawy		66
Przystawo Dobroczynności w Warszawie		68

Cyrkul I. J. K. Jędrzejewicz
— II. S. Kassanow
— III. Kobyliński, unia
— IV. Franciszek Brzez
— V i VI. Andrzej Bi
— VII. J. Szymanowski

Osoby up

Do Cyklu
X. Kotowski ulica Nowe Mias
J. K. Jędrzejewicz ulica Podv

Do Cyklu
X. Wyszyński u XX. Reforma

WARSZAWA,
W Drukarni A. Gałęzowskiego i Komp.

Przy ulicy Zabiej 10471.